

autorin

magazín OSA nejen pro autory

AUTOR IN VYCHÁZÍ
OD ROKU 2009

02/2023

strana 8

**Hospodářské
výsledky za
rok 2022: Autoři si
rozdělili historicky
nejvyšší částku**

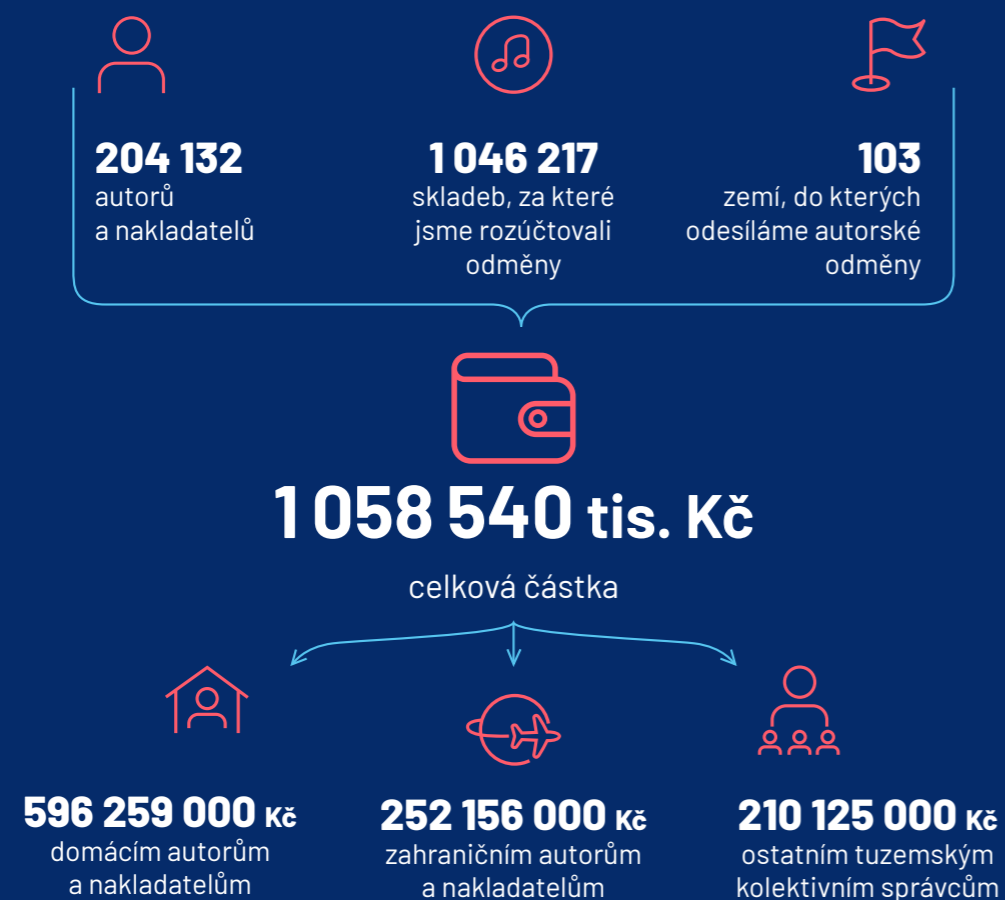
strana 16

**18. Výroční ceny
OSA – ocenění
autoři**

strana 50

**Tomáš Vartecský:
„Na albu nesmí být
ani vteřina špatně“**

Rozúčtované autorské odměny za rok 2022

Úvodní slovo

Vážené kolegyně,
vážení kolegové,

do pracovní náplně druhého kvartálu každého roku velmi výrazně zasahuje příprava valného shromáždění (VS) členů OSA, které se zpravidla koná koncem května. V letošním roce bylo toto datum stanoveno na 29. května 2023 a následně zrealizováno. Jelikož na základě platných stanov OSA je to právě valné shromáždění, kterému přináleží nejdůležitější pravomoc při schvalování základních dokumentů a rozhodnutí, je třeba věnovat vždy nemalou péči precizní přípravě všech materiálů, které budou na valném shromáždění projednávány. Bylo tomu tak pochopitelně i v letošním roce. Byly připraveny výroční zprávy (Výroční zpráva představenstva za rok 2022, Roční účetní závěrka za rok 2022, Zpráva dozorců rady za rok 2022), dále materiály týkající se navrhovaných změn rozúčtovacího řádu a stanov, navrhované změny statutu kulturního, sociálního a vzdělávacího fondu OSA, návrh jmenování auditora na účetní období 2024, materiály týkající

se přijetí nových členů OSA, prezentace projektu Partnerství 2022 a další potřebné informace týkající se jednání valného shromáždění.

V rámci průběhu VS byly předloženy materiály podrobně představeny a následně podrobeny hlasování. Byly schváleny předložené výroční zprávy, s uznáním byl přijat velmi pozitivní hospodářský výsledek OSA v uplynulém roce, auditorem pro rok 2024 byla jmenována společnost PKF APOGEO Audit, s. r. o. Z navrhovaných změn statutu kulturního, sociálního a vzdělávacího fondu OSA byly schváleny navrhované změny – tj. vzhledem k tomu, že statut KSVF obsahuje některé pasáže o podpoře koncertního provedení shodné s textem rozúčtovacího řádu, bylo navrženo tyto pasáže odstranit a nahradit je odkazem na rozúčtovací řád. Odstraněním této duplicity byla zrušena nutnost zasahovat v případě změny do obou dokumentů. V rozúčtovacím řádu bylo dále schváleno zvýšení limitu inkasa pro výpočet podpory koncertního provedení z 30 000 na 40 000 Kč – navrhovaná účinnost by měla nastat 1. července 2023. (Hlavním důvodem pro toto opatření je prudké navýšení inflace, zvyšování cen apod.) Dále došlo k úpravě koeficientů pro koncertní provedení pro

kategorie 3 a 5, kde byl zvýšen koeficient pro koncertní provedení v kategorii 3 z 1,5 na 2; v kategorii 5 z 3,5 na 4,5. Důvodem byl znatelný finanční pokles u obou těchto kategorií. V rámci dalších schválených kroků byla provedena modernizace pravidel pro zmocnění členů OSA k účasti na valném shromáždění a byly provedeny drobné změny ve smlouvě o správě práv.

Valné shromáždění se konalo prezentací formou (obdobně jako v loňském roce) v prostorách Hotelu International Prague. Vše probíhalo v souladu se stanovami, provázela ho velmi příznivá atmosféra a přátelské ovzduší.

Zúčastnilo se ho přibližně 80 členů Ochranného svazu autorského. Tolik tedy velice stručně o průběhu valného shromáždění OSA 2023.

Třetího dne po valném shromáždění, konkrétně 1. června 2023, se konala další významná a reprezentativní událost – Výroční ceny OSA 2023. Místo konání bylo stejné jako v minulém roce – akce se uskutečnila v kulturním centru Vzlet v Praze 10. Moderátory večera byli Jan Maxián a Veronika Koloušková (rádio Expres FM). Jelikož v tomto čísle časopisu Autor in je podrobná zpráva o celé této akci, nemělo by smysl, abych tuto informaci zdvojoval. Dovoluji si pouze vyslovit doporučení k článku, který následuje. Zároveň gratuluji všem oceněným a přeji jim mnoho úspěchů v další tvůrčí práci. Těm, kdo byli oceněni in

memoriam, věnuji v hluboké úctě vzpomínku s obdivem k jejich tvůrčímu i lidskému odkazu.

Další velmi významnou akcí, která se uskutečnila v České republice ve druhém kvartálu – ve dnech 19. a 20. dubna 2023 –, byla konference European Committee CISAC. Zúčastnilo se jí cca 150 delegátů (včetně USA, Japonska, Jižní Korey či Jihoafrické republiky). V loňském roce byla vyjádřena důvěra představiteli OSA – Ing. Romanu Strejčkovi – ve formě dvouletého předsednictví této komise, což svědčí o skutečnosti, že OSA patří dlouhodobě mezi transparentní a nejlépe fungující autorské organizace nejen v Evropě. Byla projednávána a diskutována např. oblast vývoje digitálního trhu, podíly mezi právy autorů hudby, interpretů

a výrobců, diskutována byla též praxe Soudního dvora EU apod.

Aktivít v rámci druhého kvartálu bylo zajisté více, ale výše zmíněné 3 okruhy považuji přednostně za významné. Dovoluji si uzavřít poděkováním všem, kteří se podíleli na jednotlivých aktivitách, a vyslovuji závěrečné přání: Necht' naše cesta po mostě života je plná odvahy a ochoty otevřít se novému. Ať je naplněna láskou a požehnáním!

Ivan Kurz
předseda dozorčí rady OSA

Obsah

3 úvodní slovo

5 obsah

6 zprávy z OSA

6 Valné shromáždění OSA

8 Hospodářské výsledky OSA 2022: Autoři si rozdělili historicky nejvyšší částku za užití svých děl

10 Praha se stala místem setkání představitelů nejen evropských autorských organizací

12 Výroční ceny OSA oslavily svou plnoletost

16 Ocenění autoři a nakladatelé 18. ročníku Výročních cen OSA

22 Earth: „Jak zapadnu mezi české hiphopery, teprve zjistím“

23 Vojtěch Frank: „Záleží mi na tom, aby hudba přenášela emoce“

8 články a rozhovory

24 Hudba z ticha skladatele a propagátora nové hudby Marka Kopelenta

28 Composers Summit

34 Vypsaná fixa

38 Gaia Mesiah: „Je nám spolu dobře“

42 Dymytry: „Při hraní venku se vracíme na úplný začátek“

46 SoundCzech Mentoring

50 Tomáš Vartecký: „Na albu nesmí být ani vteřina špatně“

58 Laura a její tygři

62 Moje cesta k natáčení videoklipů – Jakub Mahdal

64 MarZ: „Velká kapela je můj splněný sen“

68 Kašpárek v rohlíku dostane občanku

72 Pohled do zákulisí – Zámecké hudební menu v Náměšti nad Oslavou

76 Paulie Garand: „Do budoucna ještě pár snů zbývá“

79 Česká dechová hudba je světový pojem

82 Muzika v obrazech – František Ortman

86 šuplíky textařů

86 Blues o spolykaných slovech

87 nástěnka

89 nové projekty

89 Nová alba

91 Nové knihy

92 vzpomínáme

92 Opustili nás

93 závěrník

93 Hey Siri aneb připravujeme se na život s umělou inteligencí

94 Hudebníci/výtvarníci – Jiří Suchý

Magazín OSA

Číslo 02/2023

Obálka: Tomáš Vartecký

Fotografie: Roman Černý

Magazín Autor in vydává OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz

Registrace MK ČR E 19237 / Náklad 8 010 výtisků, místo vydání Praha

Redakce si vyhrazuje právo upravovat a krátit příspěvky. Děkujeme za pochopení / Toto číslo vyšlo 10. 7. 2023.

Redakce: Šárka Chomoutová / Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček

Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helíkarová

Valné shromáždění členů OSA 29. května 2023

Valné shromáždění schválilo novinky v základních dokumentech a přijalo 25 nových členů OSA

ROZÚČTOVACÍ ŘÁD

- ▶ Zvýšení maximální výše inkasa za koncert pro výpočet podpory koncertního provedení na 40 000 Kč. Tento inkasní limit se bude uplatňovat u všech typů koncertů s inkasem nad 40 000 Kč.
- ▶ Navýšení koeficientů podpory koncertního provedení u kategorie 3 na koeficient 2 a u kategorie 5 na koeficient 4,5.
- ▶ Na zařazení díla do kategorie nemá vliv jeho stopáž. Pokud není stopáž díla uvedena na ohlášce ani na playlistu, bude při rozúčtování odměn za živé veřejné provozování použita průměrná stopáž stanovená pro příslušnou kategorii.

KULTURNÍ, SOCIÁLNÍ A VZDĚLÁVACÍ FOND

- ▶ Detailní popis pro výpočet podpory koncertního provedení se odstraňuje a nově se bude odkazovat na příslušnou část rozúčtovacího řádu.

STANOVY

- ▶ Rozšiřují se způsoby, jak člen OSA může zplnomocnit k jednání na valném shromáždění jinou osobu.
- ▶ Nově dávají možnost uzavřít smlouvu o správě práv elektronicky.
- ▶ Valné shromáždění přijalo 25 nových členů OSA – 11 skladatelů, 7 textařů, 5 dědiců a 2 nakladatele.

Podrobnější informace
na www.osa.cz/aktuality

Hospodářské výsledky OSA 2022: Autoři si rozdělili historicky nejvyšší částku za užití svých děl

- Rok 2022 byl pro autory hudby historicky neúspěšnějším rokem. Inkaso za poskytnuté licence vybrané pro autory hudby a hudební nakladatele překonalo hranici 1,2 miliardy korun.
- Pokračoval růst trhu předplatitelských streamovacích služeb, které na autorských odměnách uhradily o 70 milionů korun více.
- Příjmy z koncertů se navýšily o 209 %. Postupně se daří překonávat dopady covidu-19.
- OSA vyplatil autorské honoráře mezi více než 204 tisíc autorů hudby z celého světa napříč všemi hudebními žánry.
- Jedním z nových trendů, které v následujícím období můžou promluvit do hudební tvorby, je umělá inteligence.
- OSA hospodařil s průměrnou režií 12,06 %, tj. z každých vybraných 100 Kč autoři obdrželi v průměru 88 Kč.

Rok 2022 byl pro hudební autory a nakladatele historicky neúspěšnějším rokem – inkaso za poskytnuté licence překonalo hranici 1,2 miliardy korun. Celkové inkaso za všechny kolektivní správce činilo 1,45 miliardy korun. Jedná se o 10% navýšení oproti roku 2021, a to i přes skutečnost, že zejména začátek roku se musel potýkat s doznívajícími dopady pandemie covidu-19. Návrat do období před pandemií potvrdily zejména příjmy z veřejného provozování, které vzrostly o 74 %. Trend boomu hudebních (např. Spotify nebo YouTube) a filmových (např. Netflix nebo Voyo) on-line platforem potvrdil i loňský rok, kdy se navýšily příjmy téměř o 70 milionů korun, což představuje oproti předchozímu roku nárůst o 63 %. Dařilo se i exportu domácí hudby do zahraničí. Příjmy meziročně vzrostly o více než 12 %, konkrétně o 6 milionů.

OSA v loňském roce inkasoval za všechny kolektivní správce (včetně organizací INTERGRAM, DILIA, OOA-S a OAZA) celkem 1 450 480 000 Kč, což je o 137 milionů Kč více než v roce 2021. Z toho pro samotné autory hudby vybral 1 220 221 000 Kč. „Loňský rok byl z hlediska příjmů neúspěšnější za celou historii OSA. I přes dozvuky covidu-19 na začátku roku 2022 si tak autoři hudby a hudební nakladatelé mohli rozdělit rekordní částku. Úlevnou a potěšující zprávou je postupný návrat kulturního a společenského života po pandemii, což dokládají příjmy z koncertů, které vzrostly o 209 %, konkrétně o 109 milionů,“ říká Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

Za loňský rok OSA zaznamenal i meziroční nárůst příjmů z reprodukované hudby, která zní v obchodech či restauracích, a to o 22 %. Celková suma 166 milionů však stále zůstává

za čísla před covidem-19, obdobně jako čísla za koncerty. Naopak pokračující boom OSA eviduje v oblasti streamingu – poptávka po službách od provozovatelů Spotify, Netflix, Apple Music či HBO Go vzrostla o 70 milionů (63 %) na celkových 178 milionů korun. „Příjmy z digitálních platforem se po televizním vysílání staly druhým nejvyšším příjmem autorů hudby. Důvodem je nejen rostoucí počet předplatitelů, ale i to, že jsme schopni zpracovávat data prakticky od všech nadnárodních hudebních služeb. Díla našich autorů licencujeme pro celou EU. Tedy jsou v nich obsaženy i odměny za přehrání děl našich autorů zahraničními předplatiteli. Na zájem o streaming reagujeme i v rámci Výročních cen OSA, kde jsme před rokem zavedli cenu pro neúspěšnějšího streamovaného autora,“ doplňuje Roman Strejček.

Nastupujícím trendem, který jistě brzy ovlivní hudební tvorbu, je umělá inteligence. „Je pravděpodobné, že budeme zahlceni různými pokusy o vytváření hudby na základě jednoduchého zadání, tak jako vytváří obrázky například Midjourney. Možná nás čeká doslova tsunami takové ‚rádoby hudby‘ bez autorského vnosu lidské bytosti. Lidé budou doslova přehlaceni shlukem různých zvuků. Ale já osobně si myslím, že to bude zásadní moment pro erupci, která vyvrhne na povrch opět hudbu v ryzí podobě, hudbu plnou životem, katarze lidské duše, zkrátka hudbu vytvořenou s výrazným přispěním lidské bytosti,“ vysvětluje Roman Strejček.

K meziročnímu poklesu o 121 milionů korun (tj. o 49 %) došlo v segmentu přenosu vysílání. Zde se ovšem jedná pouze o pokles technický, neboť v porovnaném roce 2021 byly v inkasu započteny též mimořádné doplatky za minulá období. Nezapočítáme-li tedy do inkasa předchozího roku 2021 i tato zpětná narovnání, reálně tak OSA v roce 2022 za poskytnuté licence k přenosu vysílání vyinkasoval od operátorů dokonce dosud nejvyšší částku.

Loňský rok byl úspěšný i z pohledu exportu domácí hudby, kdy příjmy ze zahraničí vzrostly o 6 milionů korun (tj. o 12 %). Nejúspěšnějším trhem pro domácí autorskou scénu bylo Německo, Slovensko a Rakousko. Naopak nejvíce

MEZIROČNÍ SROVNÁNÍ HLAVNÍCH UKAZATELŮ HOSPODAŘENÍ 2022/2021

INKASO PRO OSA A ZAHRANIČNÍ NOSITELE PRÁV	1 220 221 000 Kč	+115 466 000 Kč	+10,45 %
INKASO CELKEM ZA VŠECHNY KOLEKTIVNÍ SPRÁVCE	1 450 480 000 Kč	+137 068 000 Kč	+10,44 %
NAKLADY CELKEM	174 873 000 Kč	+22 067 000 Kč	+14,44 %
NAKLADY V %	12,06 %		+0,42 %

STRUKTURA PŘÍJMŮ AUTORŮ A NAKLADATELŮ

	2022		rozdíl 2022/2021	
	v Kč	v %	v Kč	v %
Veřejné provozování celkem	344 504 000	+146 788 000	+74,24 %	
Živá hudba	161 328 000	+109 090 000	+208,83 %	
Reprodukována hudba	166 605 000	+29 996 000	+21,96 %	
Kina	16 571 000	+7 702 000	+86,84 %	
Vysílání a on-line média celkem	685 130 000	-47 637 000	-6,50 %	
Rozhlasové vysílání	77 798 000	+134 000	+0,17 %	
Televizní vysílání	304 648 000	+4 223 000	+1,41 %	
Přenos vysílání	124 192 000	-121 289 000	-49,41 %	
Internet, mobilní a obdobné sítě, ringtóny	178 492 000	+69 295 000	+63,46 %	
Mechanika a audiovizie celkem	106 559 000	-3 521 000	-3,20 %	
Výroba a šíření nosičů	15 116 000	+1 317 000	+9,54 %	
Pronájem a půjčování	5 045 000	-28 000	-0,55 %	
Rozmnožování pro osobní potřebu	86 398 000	-4 810 000	-5,27 %	
Agenturní zastupování autorů celkem	5 973 000	+2 204 000	+58,48 %	
Synchronizace	2 107 000	+692 000	+48,90 %	
Divadelní provozování	3 631 000	+1 908 000	+10,74 %	
Ostatní (notové záznamy, koncerty aj.)	235 000	-396 000	-62,76 %	
Ze zahraničí	59 037 000	+6 530 000	+12,44 %	
Ostatní příjmy	19 018 000	+11 102 000	+140,25 %	

honorářů tradičně putovalo do USA, Velké Británie a Německa. Celkově v loňském roce OSA rozdělil autorské honoráře více než 204 tisícům autorů a nakladatelů z celého světa, z toho domácích autorů bylo bezmála 8,5 tisíce. Celkem OSA autorům vyplatil 848 415 000 korun. Průměrná roční autorská odměna pro jednoho autora byla v porovnání s rokem 2021 o 251 korun vyšší, činila 4 156 Kč za rok 2022.

Z hlediska nákladů OSA se průměrné režijní zatížení (poměr nákladů a celkového inkasa) dostalo na 12,06 %. OSA se tak dlouhodobě řadí mezi nejlépe hospodařící autorské hudební organizace ve světě. Mezi priority OSA patří usnadnění získání licence k užívání hudby ve veřejných provozovnách. Na webových stránkách rozvíjí e-shop, kde

si mohou provozovatelé koupit licenci k pouštění hudby v provozovně stejně snadno, jako když nakupují například potraviny, vstupenky na koncert nebo spotřební elektroniku.

K 31. 12. 2022 OSA smluvně zastupoval celkem 11 005 nositelů práv, z toho 7 864 žijících autorů, 2 974 dědiců a 167 nakladatelů. Nově s OSA uzavřelo smlouvu o zastupování 462 autorů a 9 nakladatelů. V roce 2022 bylo v rámci grantového programu Partnerství OSA podpořeno 396 hudebních projektů. Počet žadatelů z řad autorů i pořadatelů každoročně stoupá a program získává nejen vyšší přízeň, ale stává se i jedním z důležitých finančních pilířů nové hudební tvorby.

Více informací na: <https://www.osa.cz/hospodarske-vysledky/2022>

Praha se stala místem setkání představitelů nejen evropských autorských organizací

OSA ve dnech 19.–20. 4. 2023 hostil významné setkání CISAC European Committee, které se do Prahy vrátilo po 12 letech. Dva dny trvající konference přinesla mnoho zajímavých informací z oblasti autorského práva a současných trendů, jakými jsou umělá inteligence a fenomén streamovacích služeb, se kterým je neodmyslitelně spojená problematika jednotného digitálního trhu nejen v Evropě, ale také na území USA.

Nové trendy digitálních služeb

Konferenci navštívilo téměř 150 delegátů nejen z Evropy, ale také z USA, Japonska, Jižní Korey nebo Jihoafrické republiky. V jejím průběhu se diskutovalo témata jako například rozhodovací praxe Soudního dvora EU, budoucnost digitálního trhu nebo podíly mezi právy autorů hudby a právy výrobců a interpretů. Velký zájem vzbudila i prezentace

fungování digitálního trhu na území USA.

Zajímavým zjištěním byly výsledky výzkumu, který se uskutečnil mezi zákazníky digitálních služeb typu Netflix či Spotify. Z něj totiž vyplynul nový a možná nečekaný trend digitálních služeb – jejich uživatelé preferují nižší předplatné služeb za cenu toho, že jim bude stream přerušovat reklama. Zákazníci, kteří naopak vítají stream zcela bez reklam, si

zřejmě budou muset za takovou službu zaplatit mnohem více.

Za zmínku stojí také panelová diskuse na téma férovosti aplikovaných obchodních modelů v oblasti digitálních služeb. Jedná se o dlouhodobě diskutované téma, kde převládá názor, že aktuálně nastavené dělení výnosů z předplatného služeb jako Spotify nebo Apple Music mezi autory, výrobce a provozovatele služeb není spravedlivé.

Diskuze se zúčastnili zástupci hudebních nakladatelů, nezávislých labelů, umělců, ale také zástupkyně služby Deezer. Moderátorem byl žurnalista z hudebního magazínu Billboard. Řečníci se dotkli citlivých témat jako transparentnost algoritmů používaných provozovateli digitálních služeb či způsob hlášení a celkového vykazování streamované hudby ze strany digitálních platform.

Téma férového dělení je vedle umělé inteligence jedním ze současných nových témat. Proto OSA již dnes na tomto poli podniká aktivní kroky a při aktuálních jednáních s digitálními platformami požaduje mnohem větší procentní podíl na výnosech z předplatného.

European Committee se v Praze konalo již podruhé, poprvé to bylo v roce 2011. V loňském roce dostal

Roman Strejček, předseda představenstva OSA, důvěru autorských organizací z celé Evropy a byl po následující 2 roky zvolen předsedajícím. „Osobně si toho nesmírně považuji a beru to jako ocenění skvělého fungování OSA na mezinárodní scéně. Dlouhodobě patříme k nejtransparentnějším autorským organizacím nejen v Evropě. Poslední roky navíc patříme mezi nejlépe fungující autorské hudební organizace v celé Evropě, alespoň pokud jde o poměr vybraných autorských odměn a nákladů. Poděkování tak patří dozorcům i všem zaměstnancům, kteří dlouhodobě pracují na posilování kredibility OSA v očích našich zahraničních partnerů,“ uvedl ke svému zvolení Roman Strejček.

CISAC – celosvětová síť autorských organizací

Confédération internationale des sociétés d'auteurs et compositeurs (Mezinárodní konfederace autorů a skladatelů) CISAC funguje již od roku 1926, v současnosti má 227 členských organizací ve 118 zemích. Zastupuje více než 5 milionů tvůrců ze všech zeměpisných oblastí a všech uměleckých repertoárů: hudby, audiovizu, dramatu, literatury a výtvarného umění. Chrání práva a prosazuje je na celém světě. Umožňuje kolektivním správcům bezproblémově zastupovat tvůrce po celém světě a zajišťuje, aby autoři dostávali autorské odměny za užití svých děl kdekoli na světě.

Předsedou CISAC je švédský skladatel, hudebník, zpěvák, kytarista, producent a člen švédské hudební skupiny ABBA Björn Ulvaeus. Vedle něj stojí v čele organizace čtyři viceprezidenti: jihoafrická zpěvačka, textařka, herečka, podnikatelka, humanitární pracovnice a učitelka Yvonne Chaka Chaka, mexický skladatel a režisér Arturo Márquez, čínský režisér, scenárista a producent Jia Zhang-ke a mezinárodní neoexpresionistický výtvarný umělec Miquel Barceló.

CISAC mimo jiné stanovuje soubor závazných pravidel Professional Rules, která kladou důraz na kvalitu řízení,

posilování efektivity a transparentnosti kolektivní správy a zvyšování kvality služeb směrem k obci nositelů práv a uživatelské obci. OSA je od roku 2011 nositelem nejvyššího stupně hodnocení v plnění těchto zásad.

Význam European Committee

CISAC má zřízeno celkem pět regionálních komisí, každá z nich je určená pro danou zeměpisnou oblast:

European Committee, African Committee, Asia-Pacific Committee, Canada/USA Committee, Latin American a Caribbean Committee.

Každá z těchto skupin se věnuje specifickým otázkám autorského práva a záležitostem s ním spojeným v rámci příslušné zeměpisné oblasti. Hrají významnou roli při vytváření infrastruktury pro fungování této celosvětové organizace autorů a skladatelů a poskytují pomoc svým členským společnostem i tvůrcům. ☒

V Ý R O Č N Í
C E N Y
O S A

Výroční ceny OSA oslavily svou plnoletost

Vítězství ve třech kategoriích získal Marek Ztracený. Ocenění si odnesli i Viktor Sheen, Martin Smolka, Prokop Holoubek, Marek Kopelent nebo Gabriela Beňačková-Čápková.

Již po osmnácté se 1. června uskutečnilo předávání Výročních cen OSA, které oceňují přední domácí hudební skladatele a textaře v rámci populární a klasické hudby, a to celkem v 15 kategoriích. Ocenění pro nejúspěšnějšího skladatele populární hudby a nejúspěšnějšího textaře obhájil Marek Ztracený, jenž také zvítězil v kategorii Populární skladba roku se svým hitem *Moje milá*. Zlatou cenu OSA za celoživotní přínos obdržel zesnulý hudební skladatel a klavírista Marek Kopelent. Do Zlatého fondu OSA byl zapsán hudební skladatel a zakladatel tria Golden Kids Bohuslav Ondráček (in memoriam) a skladba *Jdi za štěstím*, jejímiž autory jsou Karel Svoboda a Zdeněk Borovec. Druhým rokem byl oceněn také nejstreamovanější autor, kterým se stal Viktor Sheen. Celým slavnostním večerem v kulturním paláci Vzlet provedli moderátorka rádia Expres FM Veronika Koloušková a skladatel a herec Jan Maxián. Záznam Výročních cen OSA odvysílala televize Óčko Star 21. června a 25. června.

Kateřina Marie Tichá a Martin Chobot

V oblasti vážné hudby se dařilo hudebnímu skladateli Martinu Smolkovi, který se stal nejúspěšnějším skladatelem i nejúspěšnějším autorem vážné hudby v zahraničí. Jeho skladba Agnus Dei se také umístila na prvním místě v kategorii Vážná skladba roku. V rámci populární hudby se nejúspěšnějším autorem v zahraničí stal Prokop Holoubek z kapely Midi Lidi. Ocenění pro nejúspěšnějšího nakladatele pak obhájila společnost Universal Music Publishing.

OSA nezapomíná ani na mladé autory – nejúspěšnějším autorem vážné hudby je Vojtěch Frank a v populární hudbě uspěl rapper Denis Bennett alias Earth. Vítězové kategorií obdrželi kromě skleněné sošky, za jejímž designem stojí uznávaný hudebník a výtvarník Milan Cais, navíc ještě šek v hodnotě 50 000 Kč, který OSA každoročně věnuje úspěšným mladým autorům. Nejmladší kategorií je Nejúspěšnější

streamovaný autor, kde si ocenění odnesl loňský vítěz kategorie Nejúspěšnější mladý autor populární hudby Viktor Sheen.

Ocenění v kategorii Zlatý fond OSA předal Jiří Paulů Bohuslavu Ondráčkovi (in memoriam), cenu převzala jeho sestra Milena Fuchsová.

Kaczi

„Zařazení kategorie Nejúspěšnější streamovaný autor bylo reakcí na dynamicky rostoucí přehrávání hudby z internetových platforem, které je mezi mladou generací zcela dominantní. Čísla za poslední období nám ukazují, že tento způsob konzumace hudby bude i nadále růst, a proto jsem rád, že Výroční ceny OSA jdou s dobou a tento trend při udílení reflektují,“ vysvětluje Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

Ocenění vychází přímo ze statistik OSA. Dle pravidel zahrnují skladby a autory, kteří poprvé v posledních dvou letech zaznamenali mimořádný úspěch ve vysílání rozhlasu a televize, v koncertním provedení, v prodejnosti nosičů, na internetu a při dalších užitích hudby, a to bez ohledu na datum jejich registrace u OSA. Kategorie, které se neudělují na základě dat, ale na základě rozhodnutí dozorčí rady OSA, jsou Zlatá cena OSA za přínos české hudbě, Zlatý fond OSA za dlouhodobě nejhranější skladby nebo autory a Cena za propagaci a šíření české hudby.

Tématem letošních cen byl dialog v hudbě a hudební duety. V rámci večera za doprovodu Unique Quartetu Šimona Marka a kapely v obsazení Jan Steinsdörfer (piano), Tomáš „Kaštan“ Baroš (kontrabas, baskytara) a Dano Šoltis (bicí) vystoupili Bára Basiková a Jakub Hübner, Kateřina Marie Tichá a Martin Chobot, Elizabeth Kopecká a Martin Chodúr, Jakub Vaňas a En.dru, písničkářka Kaczi a tanečnice Anna Kroupová s klarinetistou Kamilem Doležalem.

Letošní 18. ročník udílení Výročních cen OSA se konal pod záštitou Ministerstva kultury.

K mediálním partnerům patří televize Óčko Star a rozhlasové stanice Expres FM a Classic Praha.

Vendula Pizingerová a Dagmar Borovcová převzaly ocenění Zlatý fond OSA za skladbu Jdi za štěstím.

Moderátor Jan Maxián a Prokop Holoubek, vítěz kategorie Nejúspěšnější autor populární hudby v zahraničí

Elizabeth Kopecká a Martin Chodúr

Ocenění 18. ročníku Výročních cen OSA

ZLATÁ CENA OSA

Marek Kopelent

ZLATÝ FOND OSA (autor)

Bohuslav Ondráček

ZLATÝ FOND OSA (skladba)

Jdi za štěstím

(Karel Svoboda, Zdeněk Borovec)

CENA ZA PROPAGACI A ŠÍŘENÍ ČESKÉ HUDBY

Gabriela Beňačková-Čápková

POPULÁRNÍ SKLADBA ROKU

Moje milá

(Marek Ztracený)

VÁŽNÁ SKLADBA ROKU

Agnus Dei

(Martin Smolka)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL POPULÁRNÍ HUDBY

Marek Ztracený

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ TEXTAŘ

Marek Ztracený

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY

Martin Smolka

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NAKLADATEL

Universal Music Publishing

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY

Denis Bennett alias Earth

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR VÁŽNÉ HUDBY

Vojtěch Frank

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR VÁŽNÉ HUDBY V ZAHRANIČÍ

Martin Smolka

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY V ZAHRANIČÍ

Prokop Holoubek

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ STREAMOVANÝ AUTOR

Viktor Sheen

KONCERT ROKU

cena neudělena

Více informací naleznete na www.cenyosa.cz.

ZLATÁ CENA OSA Marek Kopelent

(† 2023)

Hudební skladatel, klavírista a publicista. Byl jedním z nejvýraznějších současných hudebních skladatelů a propagátorem soudobé vážné hudby. Je autorem několika oratorií. Mezinárodního ohlasu se mu poprvé dostalo díky Smyčcovému kvartetu č. 3 z roku 1963. Velký úspěch mělo v roce 2001 dvojnásobné provedení jeho prostorového oratoria *Lux mirandae sanctitatis* (Světlo divné svatosti), které zkomponoval u příležitosti svatořečení Anežky České. V roce 1965 spoluzaložil Pražskou skupinu nové hudby. V 60. letech uváděl své skladby na prestižních zahraničních festivalech. Od poloviny 70. let jej komunistický režim kvůli jeho názorům ignoroval, přesto dále tvořil a jeho skladby se hrály především v zahraničí. Po listopadu 1989 zastával funkci hudebního experta Kanceláře prezidenta republiky. Spoluzaložil umělecké sdružení Ateliér 90. Je nositelem francouzského Řádu umění a literatury, české ceny Classic 1999, německé Herderovy ceny a Státní ceny Ministerstva kultury ČR. Získal také ocenění za celoživotní hudební přínos u příležitosti 100. výročí OSA v roce 2019.

Foto: Supraphon

ZLATÝ FOND OSA – AUTOR Bohuslav Ondráček

(† 1998)

Patřil k významným osobnostem československé populární hudby především v 60. letech 20. století. Kromě skladatelství se stal i prvním českým producentem. Jeho první skladbou vydanou na gramofonových deskách byla píseň *Sama řekla, že ho nemá ráda* (1963) v podání začínajícího Karla Gotta. V roce 1963 nastoupil do pardubického divadélka Stop, kde se setkal s Martou Kubišovou. V plzeňském divadle Alfa potkal Václava Neckáře a začal pro oba skládat. V roce 1965 jejich ansámbl rozšířila začínající Helena Vondráčková. Velký úspěch zaznamenala píseň *Oh, Baby, Baby* v podání Marty Kubišové a Heleny Vondráčkové. Z trojice Kubišová, Neckář, Vondráčková se zformovalo trio Golden Kids, za jehož zrodem stál i Bohuslav Ondráček. Podílel se i na nejslavnějším albu Marty Kubišové *Songy a balady*, je autorem písně *Ring-o-ding*. Příležitostně skládal pro Marii Rottrovou, Hanu Zagorovou nebo Jiřího Korna. Dále skládal pro Evu Pilarovou (*Requiem*) či Waldemara Matušku (*Pojď se mnou, láska má*). Složil hudbu k muzikálu *Gentleman*, příležitostně tvořil pro film.

Vendula Pizingerová

ZLATÝ FOND OSA – SKLADBA *Jdi za štěstím* (Karel Svoboda, Zdeněk Borovec)

Skladba vznikla v roce 1977 pro Karla Gotta, speciálně pro Mezinárodní festival populární hudby Yamaha v Tokiu, kam se vydal společně s Karlem Svobodou. *Jdi za štěstím* odpíval Gott v angličtině jako *Go in Search of Happiness* a zabodoval. Obdržel cenu za interpretaci. Porota tenkrát vybírala z 1500 písní ze 45 zemí světa, a píseň dvou Karlů se dostala do finálové čtyřicítky. Nakonec se písnička *Jdi za štěstím* stala ústřední melodií pohádky *Jak se budí princezny* režiséra Václava Vorlíčka a jedním z největších slávkových hitů vůbec.

Gabriela Beňáčková-Čápková

CENA ZA PROPAGACI A ŠÍŘENÍ ČESKÉ HUDBY Gabriela Beňáčková-Čápková

Talent české operní pěvkyně slovenského původu Gabriely Beňáčkové-Čápkové objevil ředitel Národního divadla Přemysl Kočí, když studovala třetí ročník bratislavské VŠMU. V průběhu své kariéry vystupovala jak v Národním divadle v Praze, tak na významných operních scénách v zahraničí, např. v San Franciscu, New Yorku, Madridu, Barceloně, Londýně a dalších. Její první rolí byla Nataša v opeře *Vojna a mír*, kterou na sebe strhla pozornost. V roce 1974 se stala sólistkou Vídeňské opery, kde zpívala mimo jiné po boku Plácida Dominga. Za tu dobu odehrála více než 150 večerů a nastudovala 13 rolí,

Marek Ztracený

z nichž nejvýznačnější jsou *Rusalka* Antonína Dvořáka, *Jenůfa* v Její pastorkyni Leoše Janáčka a *Desdemona* v *Othellovi* Giuseppe Verdiho. Byla několikrát zařazena mezi 10 nejlepších pěvkyní světa, dirigent John Fiore ji označil za český národní poklad. Získala mimo jiné Cenu Thálie v roce 2019, byla nominována na cenu Grammy, získala Cenu Antonína Dvořáka. V roce 2017 byla uvedena do Síně slávy české první scény, Národního divadla.

POPULÁRNÍ SKLADBA ROKU *Moje milá* (Marek Ztracený)

Písnička *Moje milá* byla vydána už v roce 2021, za textem, který stejně jako všechny Markovy skladby vychází ze života, i hudbou stojí Marek Ztracený. Skladbu sám popsal jako hymnu dlouholetých vztahů. Do videoklipu, který je postavený na rodičovství, hezkých gestech a překvapení, oslovil herce Lukáše Langmajera a Veroniku Khek Kubařovou.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL POPULÁRNÍ HUDBY A NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ TEXTAŘ Marek Ztracený

Skladatel, textař, zpěvák. Vystudoval skladbu na Konzervatoři Jaroslava Ježka. Mezi jeho průlomové autorské skladby patří singl *Ztrácíš* z roku 2008. Za dobu svého působení na popové scéně vydal 6 studiových alb, 2 DVD a celou řadu úspěšných singlů jako *Naše cesty*, *To se mi líbí*, *Dvě láhve vína* a další. Marek je autorem skladeb i pro jiné interprety, např. Hanu Zagorovou, Lucii Bílou nebo Karla Gotta. Markovi se v posledních letech na hudební scéně velmi daří i po koncertní stránce, několikrát vyprodal O2 arenu a jako vůbec prvnímu českému interpretovi se mu podařilo třikrát vyprodát největší koncertní prostor, kterým je stadion Eden. Je držitelem řady hudebních ocenění, např. v roce 2008 získal Českého slavíka v kategorii *Objev roku* a v roce 2021 v kategorii *Zpěvák roku*. V cenách OSA letos

Martin Smolka, foto: web Martina Smolky

obhájil loňský i předloňský úspěch v kategoriích *Nejúspěšnější skladatel populární hudby* a *Nejúspěšnější textař*.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY A NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ SKLADATEL VÁŽNÉ HUDBY V ZAHRANIČÍ Martin Smolka

Vystudoval skladbu na AMU a soukromě u Marka Kopelenta. Učí kompozici na JAMU v Brně. Spoluzaložil Agon Orchestra, soubor specializovaný na současnost i historii nové hudby, který se stal nejvýznamnějším zprostředkovatelem repertoáru světové hudební avantgardy na naší scéně. Jeho skladby mu vydobily uznání doma i v zahraničí a v současnosti se hrají na mnoha místech v Evropě, v Severní Americe i Japonsku, včetně prestižních festivalů jako *Donau-eschinger Musiktage*, *Eclat Stuttgart*, *Wittener Tage für neue Kammermusik*,

Musik-Biennale Berlin, *Musica viva* Mních, *Pražské jaro* nebo *Bang on a Can Marathon* (New York). Jeho kompozice hrála řada rozhlasových stanic a byly vydány na CD (Arta Records v Praze a Col Legno/NEOS v Mnichově). Jeho partitury vydává nakladatelství Breitkopf und Härtel v německém Wiesbadenu. V Česku je z jeho práce nejnámější opera *Nagano*, díky ohlasu inscenace v Národním divadle v Praze (Cena Alfréda Radoka 2004). Příležitostně píše i pro divadlo a film. V posledních letech se hodně věnuje vokální hudbě.

VÁŽNÁ SKLADBA ROKU *Agnus Dei* (Martin Smolka)

Agnus Dei – malé rekviem za svého otce. Jako citáty do tohoto díla zasadil Martin Smolka české dětské písně, které otec jemu a jeho sestře často zpíval. *Agnus Dei* představuje jednoduchou, ale přísně vystavěnou vokální hudbu s hloubkou. Kompozičně se v díle setkávají dva sbory. Uprostřed díla je umístěn

melodický fragment z písně Bohuslava Martinů Zvědavé dievča, který se svou jednoduchou vzestupnou až sestupnou linií podobá motivu Agnus Dei.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ NAKLADATEL Universal Music Publishing

Přední světové hudební nakladatelství, které reprezentuje hudbu všech žánrů. Jeho katalog zahrnuje díla hvězd jako ABBA, Adele, Bob Dylan, Coldplay, Sting, Elton John, Taylor Swift, The Weeknd, Drake, Billie Eilish, Ariana Grande, Justin Bieber, Harry Styles a mnoho dalších. Z klasické hudby zastupuje nakladatelství Casa Ricordi (Itálie), Éditions

Durand, Salabert, Eschig (Francie), G. Ricordi & Co. a další. Katalog zahrnuje i mnoho děl domácích autorů, jako například Michala Hrůzy, Václava Jelínka, Martina Kociána, Martina Maxy, Romana Horkého, Jana Jiráska nebo Jana Nedvěda.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR VÁŽNÉ HUDBY Vojtěch Frank

Studuje muzikologii, v níž se zaměřuje na výzkum populárního hudebního divadla v komunistickém Československu. Kontinuální skladatelskou činnost orientuje především do oblasti komorní a vokálně-instrumentální hudby a v neposlední

řadě hudby divadelní. V letech 2021 a 2022 byly v rámci soutěžního projektu Intro '21 uvedeny dva jeho muzikály (Otřást vesmírem na libreto Jakuba Hojky a Píseň pro Ninu na libreto Diany Řeháčkové). Opakovaného provedení se dočkal Smyčcový kvartet č. 2 v interpretaci Sojkova kvarteta, suite Ó slávo hvězdnaté noci v podání ansámblu Musica ad Gaudium a další skladby včetně instruktivních kompozic pro základní umělecké školy. V lednu 2023 byl v Plzni Sojkovým kvartetem se sólistkou Alenou Tichou poprvé proveden jeho Koncert pro cembalo a smyčcové kvarteto. Jeho kompoziční styl těží ze syntézy neoromantismu, neobaroka a moderny, inspiraci nachází také v nejrůznějších projevech populární hudby napříč historií, i v instrumentální hudbě čerpá z písňového principu.

Cenu v kategorii Nejúspěšnější nakladatel převzala Jolana Zemanová.

Vojtěch Frank

Denis Bennett – Earth

Prokop Holoubek

Cenu za Viktora Sheena převzal manažer David Kopecký.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MLADÝ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY Denis Bennett – Earth

Earth, vlastním jménem Denis Bennett, patří k nejvýraznějším osobnostem současné rapové scény. Jako rapper působí od roku 2018. První track, kterým se jako rapper proslavil, je E.T. Na svém kontě má 3 platinová alba a několik multimilionových virálních hitů, jako například Zlatokopka, Dopis v lahvi a Napořád z alba Space nebo Je mi fajn z desky Therapy, který se stal doposud nejznámější skladbou. Z dalšího alba Changes jsou nejposlouchanějším trackem Diamanty. Earth aktuálně připravuje svou další desku.

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ AUTOR POPULÁRNÍ HUDBY V ZAHRANIČÍ Prokop Holoubek

Prokop Holoubek je známý především jako člen a manažer elektropopové kapely Midi Lidi, jeden ze zakladatelů vyhlášeného brněnského klubu Fléda, jehož byl dlouhá léta také dramaturgem, a DJ Myslivec. Málokdo ho však zná jako filmového tvůrce, složil hudbu k večerníčku Mlsné medvědí příběhy, který proslul i v zahraničí. Byl promítán na více než 80 mezinárodních soutěžních festivalech a přehlídkách po celém světě. Mlsné medvědí příběhy, za kterými stojí režisérka Kateřina Karháňková a Alexandra Májová, získaly ceny

například na nizozemském koprodukčním fóru Junior Co-production Market, bodovaly i na mezinárodním festivalu Anifilm nebo Zlínfestu.

NEJSTREAMOVANĚJŠÍ AUTOR Viktor Dundych – Viktor Sheen

Jeden z předních rapperů dnešní hiphopové scény pochází z Kazachstánu, od svých 3 let žije v České republice. Streamovací platforma Spotify vyhlásila Viktora Sheena nejposlouchanějším českým interpretem roku (prosinec 2021) a v rámci ankety Český slavík 2021 zvítězil v kategorii Nejstreamovanější česká skladba se singlem Rozdělený svět. Na počátku své kariéry byl součástí Blakwood labelu. Následně již pod pseudonymem Viktor Sheen vydal album s rapperem Reném Dangem nebo Jicksonem. Jeho sólová deska Černobílej svět byla jednou z nejprodávanějších a díky ní se zařadil mezi nejúspěšnější rapery. Alba Barvy a Příběhy a sny byla neméně úspěšná, Příběhy a sny se držely několik týdnů v čele žebříčku nejúspěšnějších alb IFPI a staly se nejprodávanější českou deskou roku 2022. Společně s Calinem vydali letos desku Roadtrip, která opět zbořila žebříčky prodejnosti i poslechovosti. Alba Černobílej svět a Barvy byla nominována na žánrovou Cenu Anděl. Loni si odnesl ocenění OSA jako nejúspěšnější mladý autor populární hudby.

TEXT: VERONIKA KOLOUŠKOVÁ

EARTH: „Jak zapadnu mezi české hiphopery, teprve zjistím“

Nejúspěšnějším mladým autorem v oblasti popu se na letošním výročním udílení Cen OSA stal rapper Denis Bennett alias Earth, který před pěti lety pověsil na hřebík kariéru úspěšného youtubera, kterého hltaly děti, a vzal do ruky mikrofon.

Podstoupit nečekanou změnu identity a z youtubera DeniseTV se přes noc stát rapperem Earthem byl riskantní, byť skvěle promyšlený krok. Znamená přechod k dospělosti. Jak dlouho jste jej plánoval?

Rap jsem poslouchal od základky. Potrpím si na význam textu a právě skrze rap se podle mě dají emoce a myšlenky prezentovat nejlépe. Když jsem se tedy jako mladší o něco pokoušel, vždy se to drželo tohoto žánru. Myslím, že první texty jsem si psal ještě do poznámek na tlačítkovém telefonu někdy na prvním stupni základní školy. Aktivně jsem se hudbě začal věnovat, když jsem se odstěhoval od rodiny, což bylo kolem mých osmnácti let. Před releasem prvního tracku „E.T.“ jsem měl napsáno přes čtyřicet textů, které ale nikdy nešly ven. Změna identity byla nutná, v tomto věku se každý rozvíjí, mění, a já už v té době cítil, že se chci věnovat jen hudbě. Bylo to pro mě přirozenější. Tu změnu jsem plánoval zhruba dva roky.

Daly vám peníze z youtuberské éry tvůrčí svobodu a ulehčily start?

Jak se to vezme. Kdybych v tu dobu vydělával jinak, do startu bych potřeboval

stejně množství peněz, protože když už něco dělám, tak pořádně. Našetřené peníze byly utráceny v prvních třech klipech a následně se moje hudba začala živit sama, protože našla své posluchače. Dnes mám venku čtyři alba a pracuji na dalším, takže vše asi funguje, jak má, nehledě na kapitál do startu. Kdyby se hudba lidem po čase přestala líbit, i miliony ze startu by v tuto chvíli byly už dávno pryč.

Jak vás přijala česká hiphopová komunita?

První tour mám za sebou teprve letos, před námi je hlavní a zároveň poslední zastávka v Praze (Lucerna Music Bar). Poté mám v plánu vyzkoušet festivaly. Vzhledem k mojí dosavadní absenci jsem až na pár výjimek s nikým z branže do kontaktu nepřišel. Jak zapadnu, tedy zjistím až po prvním kontaktu.

Můžete definovat Earthův styl?

Rap je živý organismus a stále se vyvíjí. I proto mám tento styl tak rád. Je tam hodně prostoru pro experimentování, melodie, kombinování žánrů. Nemyslím si ani, že bych měl dva podobné tracky, vždy se snažím o něco nového. Když potkávám fans, všechny je pojí jedna

základní věc – empatie. Ve svých textech vyprávím příběhy, zkušenosti, jsou v nich emoce a přitahuje to specifickou skupinu lidí. Takže asi empatický styl? Na beatech spolupracuji většinou s Unbeatable Records. Některé beats zpracováváme společně, jindy se pořídí licence od zahraničních beatmakerů a pouze si vše doladíme tak, aby to ke mně sedělo. Aktuálně se tematicky zčásti vracím k prvnímu albu. Na připravované desce ale nechybí ani úplně nové styly.

Kdo vás na pódiu doprovází a jak se vám vystupuje naživo? Přece jen je to pro vás novum...

Na stagi mě doprovází label Unbeatable Records. Celý minulý rok jsem za nimi chodil na zkoušky, abych naživo předvedl co nejlepší výkon, a přirozeně z toho vyplynula kooperace. Koncerty si moc užívám. Přes týden se věnuji své půlroční deři, víkendová show mě tedy aspoň na chvíli vyhodí ze stereotypu a je to velice vítaná změna. Už teď se těším na další tour. Každé město je specifické.

Jaké jsou vaše nejbližší plány?

Hudebně je to práce na albu, příprava další tour, třeba se poštěstí vystoupit i někde venku. V nejbližších týdnech mě čekají dva klipy, které vyjdou začátkem léta. Potom si plánuji dát pár týdnů od všeho pauzu. Nerad bych, aby se mi z hudby stala rutina.

Co pro vás znamená být oceněn jako nejposlouchanější český autor do třiceti let?

Tak trochu se přikláním k tomu, že ne všichni umělci do třicítky si aktivně registrují svá díla. I já jsem se o OSA dozvěděl až vloni, kdy mě můj kamarád přesvědčoval, ať to konečně udělám, za což mu zpětně moc děkuji. Je mi samozřejmě ctí, že na mě z poličky kouká skleněná soška OSA, mojí tvorbu a chování to ale nijak neovlivní. Teda aspoň doufám. :-)

VOJTĚCH FRANK: „Záleží mi na tom, aby hudba přenášela emoce“

Cena OSA pro nejúspěšnějšího mladého autora v oblasti vážné hudby letos putovala do rukou Vojtěcha Franka, který hudbu nejen komponuje, ale také o ní s vášní píše jako publicista se specializací na ruské autory.

Zvláštností letošního laureáta je fakt, že je takřka bezesbytku skladatelským autodidaktem, který čerpá inspiraci z existujících historických skladeb. Od svých pěti let v rodné Plzni cvičil na housle a v deseti k nim přibyl klavír, kterému zůstal jako aktivní klavírista věrný dodnes při doprovázení operních zpěváků (často spolupracuje například s pěvkyní Monikou Jägerovou, známou z dokumentárního filmu Víta Klusáka Velké nic). Vlastní skladby začal komponovat v pouhých čtrnácti letech a mezi jeho prvními kompozicemi, které zazněly naživo, byly komorní smyčcové kvartety. Jelikož ho ale od útlých let více než cvičit bavilo zjišťovat si o daných skladbách fakta, zvláště pak jejich historické pozadí, vedly jeho vysokoškolské kroky chodbami Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, kam nastoupil ke studiu hudební vědy (souběžně rok dálkově studoval také skladbu na plzeňské konzervatoři). Vždy ho fascinovala tvorba ruských skladatelů Arama Chačaturjana, Dmitrije Šostakoviče a Sergeje Prokofjeva, a tak toužil proniknout hlouběji také do ruské kultury a jazyka a seznámit se s kontexty, v jakých díla těchto velikánů vznikala. K hudební vědě si tedy přibral ještě studium rusistiky. „Baví mě bádání o historii a ve své tvorbě se inspiroji historickými slohy,“ říká autor, který šikovně skloubil

dvě oblasti svého zájmu a dnes se kromě komponování věnuje také publicistické činnosti se zaměřením na ruskou a sovětskou hudbu a její uvádění v zemích tzv. východního bloku, potažmo v Česku. Na jeho odborné články můžeme narazit na zpravodajském serveru Aktuálně.cz nebo v operním magazínu Opera PLUS. Svůj smysl pro rytmus navíc uplatňuje také jako překladatel ruské prózy a poezie – přeložil román Olega Zoberna Autobiografie Ježíše Krista, v tandemu s rusistkou Janou Kitzlerovou přebásnil dva svazky Poem Vladimira Majakovského a nyní se vrhá do překladu futuristických veršů Velemira Chlebnikova.

Kromě komorních skladeb, při jejichž tvorbě se nechává inspirovat hudbou od baroka po minimalismus 20. století a které do svého programu pravidelně zařazují plzeňské soubory Sojkovo kvarteto a Musica ad Gaudium, se realizuje také jako autor scénické hudby. Pro dětské divadlo Říše loutek vytvořil hudební doprovod k úspěšným inscenacím Dášeňka a Vánoce s Ufonem, je kmenovým skladatelem pražského loutkového divadla Ilegumova divadelní společnost a v roce 2021 se zúčastnil soutěže INTRO '21 o nejlepší původní český muzikál, kde porotu zaujala hned dvě jeho hudební díla – gay love story s nádechem cool dramatiky Otrást

vesmírem a Píseň pro Ninu z prostředí jazzového klubu 30.–50. let minulého století. Obě následně uvedlo Divadlo J. K. Tyla v Plzni. „Hodně mi záleží na tom, aby hudba přenášela emoce a sdělení napříč generacemi, sociálními skupinami a zkušenostmi s hudbou,“ říká autor a milovník ruské hudby, kterého stejně jako celý svět šokovala a zasáhla okupace Ukrajiny. „Kulturu nelze oddělit od politiky. Vždy bude zbraní a nástrojem politiky současného Ruska. Vážná hudba tam byla vždy vnímána nacionalistickým a ideologickým narativem. Vyhraňují se tím vůči Západu. Je důležité vnímat to v těchto kontextech, vidět tam tyto spjitosti a pojmenovávat zneužití kultury. V poslední době se věnuji hudbě ukrajinské, zvláště pak geniálnímu kyjevskému rodákovi a utečenci Valentinu Silvestrovovi, který ve svém díle válku reflektuje a jeho výpovědi jsou velmi silné,“ říká skladatel, který v loňském roce společně s altistkou Monikou Jägerovou připravil program charitativního koncertu věnovaného ukrajinskému Červenému kříži, který se uskutečnil na univerzitě v Curychu.

Ocenění na Výročních cenách OSA, které odrazilo rozhlasový úspěch záznamu provedení jeho Smyčcového kvartetu č. 2 v Kroměříži, ho velmi potěšilo. „Je to velká motivace do další tvorby, a když to řeknu naostro, také argument pro tělesa, proč by měla mé skladby hrát. Mám pro tyto účely připravené například dílo Dva symfonické kusy pro smyčcový orchestr, které se dle mého názoru velmi povedlo, ale zdá se, že orchestry nemají zájem přijímat cizí návrhy od skladatelů,“ stýská si skladatel, který v současné době píše další muzikály, v příštím roce obdrží doktorát z muzikologie a ze svých mnoha židlí v žádném případě nehodlá sesednout: „Baví mě, že se nemusím zaměřovat pouze na hudbu, protože bych se asi zcvokl. Člověk potřebuje odstup a dělat i něco jiného, takže jsem rád, že mohu pracovat ve dvou dost rozdílných oblastech, a budu to dělat dál.“ ☒

Hudba z ticha

skladatele a propagátora nové hudby Marka Kopelenta

Ve středu 12. března 2023, nedlouho před úctyhodnými jednadvadesátinami, se uzavřel dlouhý, tvorbou i událostmi bohatý, ale mnohdy nesnadný život Marka Kopelenta, skladatele, pedagoga, podporovatele, polemika. Říct, že obtiskl stopu, nestačí; on vyryl brázdu.

TEXT: JIŘÍ VEJVODA

„Jsem z generace, která žila padesát let v diktatuře,“ zhodnotil Marek Kopelent svoji životní dráhu v nedávném rozhovoru s publicistou Borisem Klepalem pro Český rozhlas Vltava. A dodal, že jeho pozemská pouť je „svědectvím času prostřednictvím skladatele soudobé hudby“.

Proti podobné definici se nedá nic namítat; snad jen to, že je příliš stručná a pokorná ve vztahu k tomu, co všechno tato zásadní osobnost české odnože nové hudby dokázala. Rozuměj v umění, v nacházení a odkrývání nových hudebních světů. Ocenění si ovšem v případě profesora Marka Kopelenta zaslouží stejnou měrou i to, co jako člověk nikdy nedokázal. Podvolit se momentální moci, jít na ruku těm, kteří člověku vykrádají duši. Raději se ve zlých dobách nadlouho stáhl do ústraní, aby se poté, naštěstí ještě včas, dožil svobodného prostředí, ve kterém mohl svůj talent a svoje schopnosti rozvinout naplno.

O hudbu se podle vlastních slov začal Kopelent zajímat už jako gymnazista. Hodně mu poté ve vývoji pomohla

setkávání s dlouholetým varhaníkem v pražském kostele sv. Jakuba a zároveň výtečným metodikem, pedagogem na Pražské konzervatoři Josefem Kubáněm. Pak přišla v první polovině 50. let studia na Hudební akademii múzických umění v Praze u respektovaného učitele, skladatele a dirigenta Jaroslava Řídkého. Pro Kopelenta nepochybně cenná, ovšem zároveň poněkud matoucí, protože jeho vnitřní hlas jej vedl jiným než tradičním směrem, k neprobádaným břehům, k novotám.

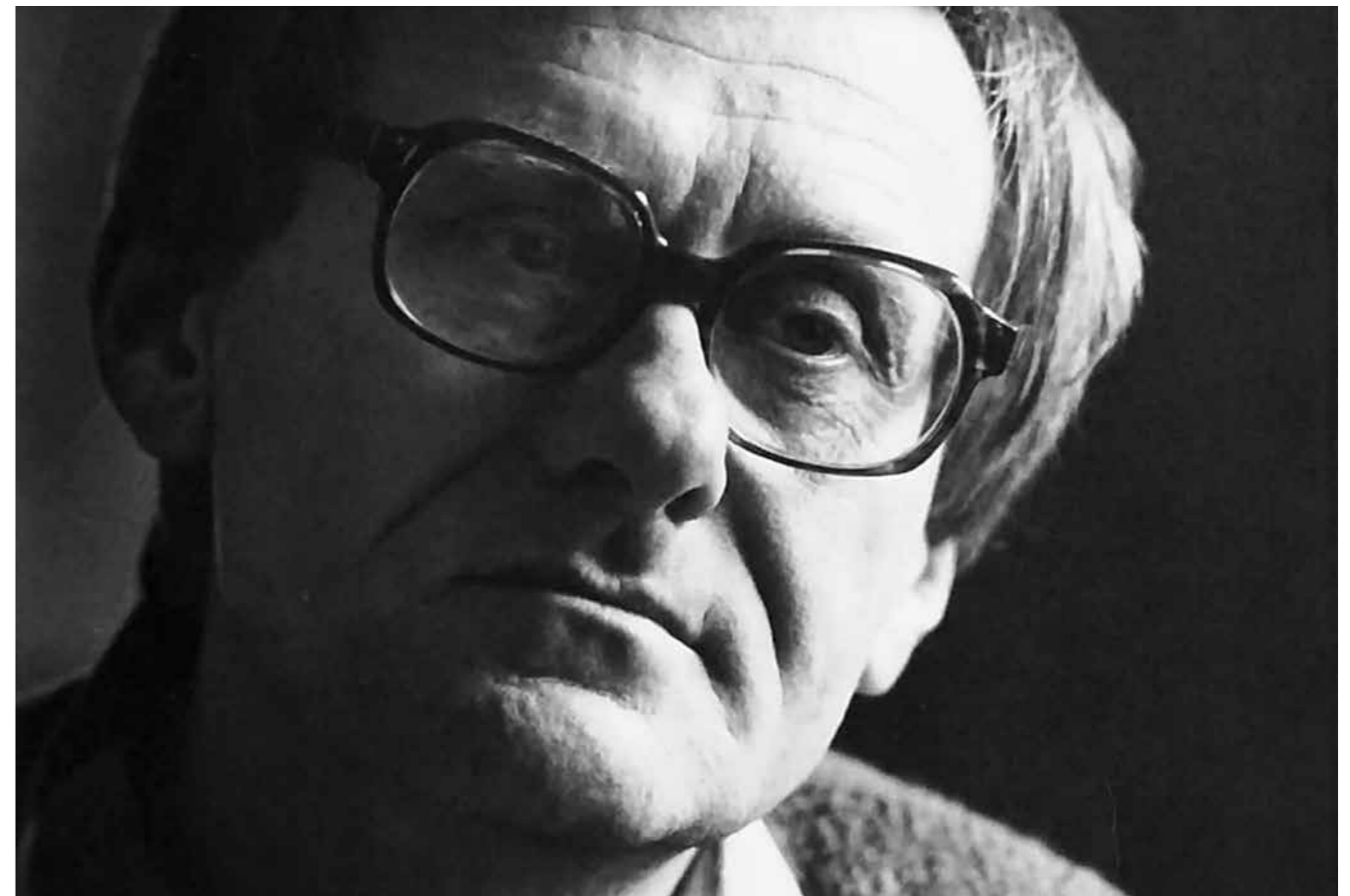
Není divu, že po absolutoriu chvíli hledal sám sebe coby budoucího tvůrce, až nakonec – jak už to bývá – pomohla náhoda. Nechal se, asi bez velkého nadšení, na čas zaměstnat ve Státním nakladatelství krásné literatury, kde mu přišla do ruky zajímavá kniha o soudobé, nové hudbě. Jelikož popisovala, jak vzniká a jak se vyvíjí na Západě, musela být nezbytně prošípaná ideologickými výtkami. Zároveň ovšem pozornému čtenáři, a tím mladý Marek nepochybně byl, nabízela cenné, dosud nedostupné informace. Pomohla mu ujistit se v tom,

že není osamělý, že nevchází do slepé uličky.

Následoval zájezd mladých skladatelů do Varšavy, kde se na přelomu 50. a 60. let dýchal svobodnější tvůrčí vzduch. Sám Kopelent tento výlet zorganizoval coby jeden z bezpočtu průlomových – a pohlaváry nevídaných – činů svého života. A vrátil se povzbuzen v tom, že je na dobré cestě, ať bude jakkoli trnitá.

Pomalu, ale přece se rovněž u nás dostavilo během 60. let uvolňování. Dřív než v politice jako obvykle v umění, jež bývá tykadlem ohmatávajícím terén v předtuše nových možností. Tehdejší česká kinematografie, literatura, ale i dramatická televizní či rozhlasová tvorba dobývaly ve světě mety a získávaly vavříny, o kterých se tu předtím nikomu ani nesnilo (a pohříchu se znovu nesní ani dnes). A hudba?

Zatímco populární, jevící se mi z odstupu let spíš jako prvek sociologický než ryze umělecký, posouvala hranice estetickým provokováním zdejšího režimu, ale nadčasové hodnoty až na výjimky

nevytvářela, tzv. vážná hudba, plující v hlubokých vodách obecného nezájmu, tiše stavěla pomyslný chrám překračující svým významem naše hranice. Budovala katedrálu nové hudby, jejímž byl Marek Kopelent čelným stavitelem, zastánce, propagátorem, popularizátorem. A samo sebou především skladatelem.

Prvním dílem, kterým na sebe doma i ve světě výrazněji upozornil, se roku 1963 stal jeho Smyčcový kvartet č. 3. Ve stejném roce se Marek Kopelent představil širšímu publiku jako skladatel v pražské Viole, kde zkomponoval hudební složku ikonického představení Noc s Hamletem na verše Vladimíra Holana. Básník, podobně nesnadný a neústupný jako on sám, se Kopelentovi vryl při osobních setkáních pod kůži natolik, že v roce 1965 vznikla jeho kompozice Pocta Vladimíru Holanovi, známá v podání souboru České noneto.

Prvním dílem, kterým na sebe doma i ve světě výrazněji upozornil, se roku 1963 stal jeho Smyčcový kvartet č. 3.

Do milníků Kopelentova života měl ovšem zanedlouho vkročit srpen 1968, který zde rozšlapal a rozbil mnoho nadějí. V obsáhlém zvukovém pásmu pro projekt Paměť národa, které lze silně doporučit k poslechu, skladatel vzpomíná na uzlové body svého lidského

i uměleckého zraní. A kromě května 1945, před nímž též prožil 14. února bombardování Prahy, anebo následného února 1948 se ve svém vyprávění dotýká také vpádu „spojeneckých“ vojsk o dvacet let později.

Aby ne. Vždyť následná normalizace ho ve vlasti prakticky odstříhla od možnosti promlouvat svojí hudbou k veřejnosti. Setrvačností posrpnového vývoje mu ještě bylo umožněno strávit v roce 1969 řadu měsíců na stipendiu v Západním Berlíně. Zjevně tam mohl zůstat a nesporně by se byl coby pedagog i skladatel uplatnil. Zvolil návrat, po kterém doma takřkajíc spadla klec. Z pohledu těch, kteří vládli této zemi a jejímu umění, se stal neosobou. Bylo mu však, zdá se, umožněno alespoň tu a tam prezentovat své dílo na dálku v zahraničí. Především v západním Německu se o jeho domácí izolaci

Co zpíval kos zatčenému. Originál pochází ze sbírky režimem pronásledovaného a dlouhodobě vězněného básníka Jana Zahradníčka. Tato několikaminutová skladba uvádí na zvukovou scénu nejen flétnu, akordeon a klavír, ale také mezzosoprán.

Ve skladbě Snehah, pohrávajícím si možná svým názvem s hinduistickým pojmem pro lásku, něhu či náklonnost, zase slyšíme kromě komorního souboru také operně znějící soprán a vedle něj ze záznamu na magnetofonovém pásku jazzový alt, patříci zřejmě Vlastě Průchové. Její sólový projev ostatně Kopelent využil též v jiné ze svých vokálně-instrumentálních skladeb – Black and White Tears. S barvitým podtitulem Nářek ženy pro herečku (tou byla Věra Galatíková), pro sedm žestových nástrojů, čtrnáct ženských hlasů a malý dětský sbor, na vlastní text a verše Markéty Procházkové.

Listopad 1989 přinesl Marku Kopelentovi k blížícím se šedesátinám nejhezčí dárek: mohl se konečně znovu uplatnit nejen v zahraničí, ale také doma; nikoliv jen pro hrstku nejbližších, ale pro veřejnost. Na komponování nezapomínal, jak dokládá jeho prostorové oratorium Lux mirandae sanctitatis neboli Světlo divné svatosti, složené na počest svatořečení Anežky České a uvedené jevištně až roku 2001. Zároveň se ale s novou energií vrhl do výzev doby.

Založil sdružení skladatelů, interpretů a muzikologů Ateliér '90, jehož byl zvolen předsedou. Roku 1991 byl jmenován profesorem skladby na Akademii múzických umění. A krátce též působil jako hudební expert Kanceláře prezidenta republiky Václava Havla, kde jsem měl možnost se s ním poznat osobně. Šlo o setkání sice letmé, ale svým způsobem nezapomenutelné. Pan profesor přistoupil k jednomu z bezpočtu oken na chodbě, díval se ven, kamsi nad záplavu střeš i zeleně – a poučoval mě o ptáčích, kteří poletovali kolem Hradu. Ukázalo se, že od raného dětství byl vášnivým amatérským ornitologem...

Jak šel čas, Marku Kopelentovi začalo na kontě přibývat nejrůznějších ocenění včetně těch nejvyšších. V roce 2012 mu byla prezidentem republiky Václavem

samořejmě vědělo. A tím spíš se jeho hudbě, která sama o sobě byla svébytná a nosná, poskytoval prostor. Například v Kasselu, kde se místní kostel svatého Martina stal svědkem provedení několika Kopelentových děl.

Zajímavým intermezem jinak chmurných 70. let se v jejich polovině stala objednávka přímo z UNESCO, aby se Kopelent – vedle vyrůstajících veličin typu Sofie Gubajduliny – ujal zkomponování díla nazvaného Laudatio Pacis. Mělo připomínat třicet let od skončení druhé světové války. Skladatel, schopný i ochotný se kompozičně rozmáchnout,

stvořil dílo, o kterém již citovaný hudební publicista Boris Klepal správně podotkl, že „Kopelent jako by jím volně navázal na Válečné requiem Benjamina Brittena, vzniklé o třináct let dříve“.

O Marku Kopelentovi bylo výstižně konstatováno, že kromě rozměrných oratorií se uměl vyjádřit též intimně, nejednou prostřednictvím lidského hlasu, využívaného však v jeho skladbách osobitým způsobem. Na mysl mám například jeho píseň Le chant du merle au détenu, která není ničím jiným než – za normalizace z nutnosti – do francouzštiny přeloženou a zhudebněnou básní

Klausem předána medaile Za zásluhy I. stupně. A roku 2003, kdy byly díky iniciativě ministra Pavla Dostála poprvé udělovány Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla, hudby, výtvarného umění a architektury, byl právě Marek Kopelent mezi hudebníky premiantem, jemuž se tohoto ocenění dostalo.

Už dříve ovšem získal dvě z nejprestižnějších ocenění v zahraničí. Francie jej – podobně jako například Jiřího Kyliána – přijala do rytířského Řádu umění

spolu s tvůrcem piešťanského Domu umění architektem Ferdinandem Milučkým.

Je dobře, že díky dramaturgické péči Hany Dohnákové se PKF – Pražská komorní filharmonie ujala loni v prosinci slavnostního koncertu k devadesátinám Mistra Kopelenta. Uskutečnil se v Divadle NoD v pražské Dlouhé ulici a zazněl během něj průřez oslavencovým dílem. Včetně jeho poslední skladby z roku 2018, výmluvně nazvané Hudba z ticha. Vždyť právě tak, z ústraní, k české ve-

Listopad 1989 přinesl Marku Kopelentovi k blížícím se šedesátinám nejhezčí dárek: mohl se konečně znovu uplatnit

nejen v zahraničí, ale také doma; nikoliv jen pro hrstku nejbližších, ale pro veřejnost.

a literatury. Německo mu udělilo u nás snad méně známou, nicméně velmi uznávanou Herderovu cenu v oblasti kultury a humanitních věd. Stejnou se mohou pyšnit jen výtvarník Jiří Kolář, architekt Karel Hubáček či spisovatel Milan Kundera a také dva slovenští skladatelé Ján Cikker a Eugen Suchoň

řejnosti už šedesát let nenápadně, ale nepřeslechnutelně zaznívá Kopelentova tvorba. Působí zábavně, že sám autor se při poslechu některého ze svých dávných děl divil: „Nenapsal to někdo jiný?“ Nikoli, Mistře. Jako málokdo jste mohl prohlásit: tohle jsem já a můj svět z tónů. Svět, který pokračuje ve vašem

nejbližším okolí, ve vaší rodině. Váš zeť Miroslav Pudlák jde ve vašich stopách jako skladatel, pedagog, zakladatel hudebního souboru Agon. Též vaše vnoučata se k hudbě prý mají: Jan jako klavírista, Klára coby kontrabasistka. Váš život nebyl vždy snadný, ale rozhodně nebyl zbytečný. Díky. ☒

Composers Summit

Praha v dubnu přivítala nejvýznamnější hollywoodské skladatele

Přes sto dvacet skladatelů z celého světa se v polovině dubna setkala v Praze na Composers Summitu. Praha se tak již podruhé stala centrem nejvyhledávanějších a nejrespektovanějších tvůrců filmové, seriálové a herní hudby.

TEXT: KRISTINA KRATOCHVILOVÁ, FOTO: KATEŘINA BROŽOVÁ (Soundsgate, s.r.o.)

Composers Summit je místem nejen pro profesionály, ale i pro širokou veřejnost. Návštěvníci mohou prostřednictvím více než čtyřiceti doprovodných eventů, přednášek a masterclass lekcí získávat cenné zkušenosti a kontakty od nejvýznamnějších osobností hudebního světa Hollywoodu.

Šestidenní akci rozezněly dva koncerty v podání Českého národního symfonického orchestru. Na pódiu zahajovacího koncertu se v Obecním domě prostřídali mimo jiné pětinasobný držitel Emmy Jeff Beal, držitelka Grammy Nan Schwartz, oscarový skladatel Mychael Danna nebo uznávaný skladatel Harry Gregson-Williams, který stojí za hudbou k filmům Shrek, Letopisy Narnie nebo Marfan.

Vedle tvorby světoznámých skladatelů během koncertu zazněla i skladba Tomáše Živora, který zvítězil ve skladatelské soutěži pod záštitou Ochranného svazu autorského, na základě zadání

režiséra Petra Jákla. Vrcholný moment dosavadní Živorovy kariéry podtrhuje sílu profesních příležitostí, které Composers Summit svým účastníkům nabízí.

Návštěvníci během šesti dnů summitu mohli dále navštívit talkshow Behind the Scores pod taktovkou Harryho Gregson-Williamse, který se podělil o příběh své profesní cesty a inspirace k tvorbě hudby, tematické masterclass lekce, během kterých návštěvníci úzce spolupracují s hollywoodskými lektory, anebo Reflex Talks, ve kterých se hosté věnovali tématům jako budoucnost herní a filmové hudby nebo nástrahy autorských práv.

K nejoblíbenějším bodům programu patřily právě masterclass lekce, ve kterých návštěvníci spolupracovali mimo jiné s mistry orchestrace Conradem Popem a Nan Schwartz nebo s Jaroslavem Beckem a Tomášem Olivou, kteří skládali trailery k herním hitům Call of Duty, Need for Speed, Battlefield,

League of Legends, Star Wars: Andor nebo Jurassic World: Dominion. Jeden z nejuznávanějších českých skladatelů v Hollywoodu Elía Cmíral společně s Christopherem Youngem vedli masterclass lekci, ve které společně s účastníky tvořili hudbu pro teaser k nově vznikající fantasy noir detektivce Krev pro Rusalku.

Během summitu jsme si promluvili s významným skladatelem, orchestrátorem, aranžérem a dirigentem Conradem Popem, který se podílel na tvorbě hudby k více než 450 filmům a je blízkým spolupracovníkem Johna Williamse, a vítězkou Grammy, pětinasobnou nominantkou na cenu Grammy a sedminásobnou nominantkou na cenu Emmy jež byla během jednoho roku nominována na cenu Emmy za sérii, film a skladbu.

Conrad Pope diriguje na zahajovacím koncertu Harry Potter – Hedwig's Theme.

Conrad Pope

Jaký pro vás byl Composers Summit?

Již na prvním ročníku Composers Summitu bylo báječné, kolik skladatelů se zde sešlo. Hollywood je zaneprázdněné místo a umělci jsou občas zvláštní a soutěživí lidé, kteří vždy nemusí být otevření nápadům druhých. V Hollywoodu pracuji pětadvacet let a jako někdo, kdo je v tomto průmyslu tak dlouho, mohu říci, že zde lidé často od ostatních více berou, než dávají. V Praze je to ale naprostý opak. Všichni jsou velmi obětaví, otevření, koležální a přátelští a mají skutečný zájem nejen o ostatní skladatele jako o hudebníky, ale i jako o lidi. Je to velmi vzácná zkušenost a zdá se, že Praha vytahuje ze všech zúčastněných to nejlepší.

Je mi ctí být součástí Composers Summitu a jsem vděčný, že mě Alexandr Smutný s Janem Šindelovským nadále

zvou. Setkávám se zde s řadou skladatelů, se kterými jsem v minulosti pracoval, ale i s těmi, se kterými bych rád spolupracoval v budoucnosti.

Do Hollywoodu jsem přišel ještě před počítači, a viděl jsem tak jeho transformaci do nového století. Letos je sté výročí studií Warner Bros. a Disney, získali jsme tak zároveň možnost tady společně oslavit vstup filmové hudby do dalšího století.

Zároveň mi přijde báječné setkávat se s mladými umělci, kteří budou vytvářet filmovou hudbu třeba i v roce 2050, kdy já už tady nebudu.

V době, kdy jsme aktivními umělci, jsme strážci, kteří umění drží naživu a předávají ho dalším generacím, aby mohly zachovat minulost, kterou jsme znali, a mohly vytvořit budoucnost, kterou ještě neznáme. Doufáme, že vždy zachováme nepřetržitý vývoj všech těchto myšlenek. Pro mě je tak určitým

způsobem stále naživu i Beethoven a Mozart.

Co všechno se od vás mohli návštěvníci Composers Summitu naučit?

Myslím si, že je velice důležité vidět, jakým způsobem ve skutečnosti probíhá spolupráce na tvorbě filmové hudby. V Hollywoodu máme velice vysoké profesionální standardy, které většinou vedou ke skvělým uměleckým projevům. Věřím, že je tak pro návštěvníky velmi obohacující vidět, jak pracujeme. Nejen jak řešíme jednotlivé úkony, ale i jak komunikujeme s lidmi, protože hudba neexistuje sama o sobě.

Pro úspěch v tomto byznysu si musíte osvojit řadu vlastností, jako třeba vědět, jak komunikovat a přistupovat s respektem k hudebníkům a jednotlivým osobnostem, které jsou součástí tvorby, a zároveň jak efektivně komunikovat,

aby rozuměli, jak mají nakládat se svými nástroji. A toto jsou věci, které nemusí být nezbytně vyučovány ve školách. Stejně jako historici předávají vyprávěním znalosti o historii, tak i já se rád podělím o své zkušenosti a příběhy. Ty mohou inspirovat další.

nemohla znít veseleji nebo smutněji, a vy ji musíte být schopni na místě předělat podle řečených požadavků. Pomocí takovýchto sessions se tak snažíme zprostředkovat dovednosti, jak takové situace zvládnout, mladým lidem, kteří ještě nemají tolik zkušeností jako my.

dělat hudbu správně, a aby předávali své zkušenosti dále.

Nevadí mi sdílet mé zkušenosti. Rád opakuji jeden příběh: Mladý muž obdivoval, jak nádherně hraje Sebastian Bach na piano. Po koncertě přišel za Bachem a zeptal se ho, jak může hrát tak

parku, Hvězdným válkám nebo Indianovi Jonesovi. Uvědomoval jste si během práce na těchto věcech, že tvoříte zásadní díla?

Člověk nikdy neví, které dílo bude u publika rezonovat a stane se z něj hit. Kupříkladu při tvorbě prvního dílu

hůlkách a létajících košťatech, ale v lásce, hledání rodiny a místa, do kterého patříme. A to hledáme my všichni. Díky tomu se Johnova hudba dotýká každého z nás, protože nám toto kouzlo přenáší.

Nevěděl jsem, že to bude masivní celosvětový hit. Ale věděl jsem, že má poselství, které stojí za to, aby ho slyšel celý svět.

A podle jakého kritéria vybíráte snímky, na kterých se rozhodnete pracovat?

Obecně přijímám nabídky, které mi přicházejí. Každý projekt je jiný. Kupříkladu jsem jednou pracoval s Jamesem Hornerem na náhradní hudbě k filmu Troja. Byla to velká výzva, protože veškerá hudba musela být hotová během dvou týdnů. Bylo to opravdu náročné, ale zvládli jsme to. James je neskutečně inspirativní člověk, což je jedna z věcí, za které jsem ve svém oboru opravdu vděčný. Mám příležitost setkávat se a pracovat s jedněmi z nejtalentovanějších skladatelů na světě. Když pracujete ve společnosti tak úžasných lidí, nechcete je zklamat a vydáte ze sebe to nejlepší.

Práce pod tak striktními deadliny musí být náročná nejen po stránce profesních schopností, ale i mentálního zdraví. Měl jste někdy problém s kreativním blokem?

Samozřejmě. Stejně ale jako kupříkladu novinář vím, kolik práce musím během daného dne udělat. Uvědomuji si, že nemám na vybranou a musím udělat to, co ten den udělat mám, protože mi hoří deadline. A myslím, že to je právě to, co je v naší práci tak náročné a vyčerpávající. Ve svých začátcích jsem býval vzhůru ve tři hodiny ráno a snažil se dokončit, co bylo potřeba. Samozřejmě si to vybralo svou daň. Uzávěrky mohou být bolestivé, ale zároveň je na nich skvělé to, že víte, kdy dojdete k cíli. Mohou být ale i velice inspirativními okamžiky.

Ve své práci ale často prožívám chvíle, kdy mi nevadí pracovat bez odpočinku ve dne v noci, a to třeba v okamžicích, kdy pracuji se zajímavými lidmi. Když pracuji s Wesem Andersonem, tak se

cítím jako v obklopení vlastní rodinou. Na dvou filmech jsem pracoval s Davidem Fincherem a v obou případech se skvělým skladatelem. A Fincher je na prosto ohromující.

Je skutečně inspirativní pracovat s takovými lidmi a úžasné, kam až může zajít mysl ve vaší představivosti v obklopení takových osobností.

V Česku máme pořekadlo, podle kterého pokud chcete v životě profesně růst, neměl byste být tím nejchytřejším člověkem v místnosti.

Přesně tak. Svým dětem vždy říkám, že pokud zjistí, že jsou nejchytřejší v místnosti, ve které se nacházejí, mají jít do jiné. A naopak, nikdy nebudte tak přesvědčeni o své moudrosti, abyste se stali hluchými vůči ostatním. Vaše ego totiž může kolikrát způsobovat problém se sluchem. Pokud se však dokážete zbavit vlastního ega a být otevření, což dokážete být pro každého z nás občas velmi obtížné, zjistíte, že svět je mnohem bohatší, než byste si možná sami dokázali připustit, obzvláště ve chvílích, kdy se cítíte zklamaní z vlastní kariéry, což občas cítíme všichni. Když se vám ale podaří udržet si klidný postoj, uvědomíte si, že přijde jasnější den. Musíte udržet své oči otevřené, a slunce znovu vyjde.

Když se bavíme o egu a otevřenosti k názorům ostatních: Je těžké udržet své ego na uzdě, když vám, jako jednomu z nejrespektovanějších a nejtalentovanějších profesionálů v Hollywoodu, někdo kritizuje vaši práci? Daří se vám otevřeně přijímat kritiku?

Rozhodně. Přišel jsem totiž postupně na to, že nabízené návrhy vám často skutečně pomohou výrazně zlepšit vaši práci. Když jste mladý, vzdorujete. Ale když jdete do průmyslu, který je postavený na spolupráci, jako je ten náš, musíte se naučit naslouchat druhým. Jak jsem už zmiňoval, na tvorbě filmové hudby se podílí řada osobností, nemáte tak absolutní kontrolu nad vším, co se s vaším nápadem stane. Pokud chcete mít úplnou kontrolu, nemůžete dělat filmovou hudbu.

Conrad Pope na masterclass o orchestraci a aranžování

Nan Schwartz a Conrad Pope na společném masterclass o orchestraci a aranžování

Společně s mým kolegou Chrisem Eganem jsme tak v rámci programu summitu vedli recording session společně se sto skladateli. Chovali jsme se, jako kdybychom nahrávali skutečnou nahrávku, a návštěvníkům ukazovali, jak takový proces probíhá. Když totiž nahráváte filmovou hudbu, její natočení ještě neznamená, že je práce hotová. Na řadu přijde režisér, producenti a lidé ze studia, kteří se začnou ptát, jestli by nahrávka

Na začátku rozhovoru jste podotkl, že Hollywood je velice kompetitivní prostředí. Přesto se dělíte o své zkušenosti se stovkami začínajících profesionálů, kteří by se vám časem mohli stát konkurencí. Nevytváří to ve vás určitým způsobem rozpor?

Jeden z mých učitelů vždy říkal, že dobrý hudebník trochu hraje, trochu přemýšlí a trochu učí, protože hudba je učňovská činnost. Chci, aby se mladí lidé učili, jak

úžasně jako on. Ten mu odvětil, že oba mají stejný počet prstů, a pokud chce hrát jako on, stačí jen pravidelně cvičit.

Nevyzrazují žádné tajemství úspěchu, které by mi mohl někdo ukrást. Tajnou ingrediencí úspěchu je neustálá práce a cvičení. Mým cílem je vytvářet hudbu, nejen budovat kariéru.

Podílel jste se na tvorbě filmové hudby k Jurskému

Pokud jde o mě, tak jsem se naučil zhluboka nadechnout a udržovat svou mysl otevřenou každému nápadu, který bude mým směrem namířený. A pokud si budu myslet, že je ten nápad dobrý, zpracuji ho. V případě opaku, rozvedu diskuzi. Ve výsledku jde o to, co je nejlepší pro daný film. A oni by měli být schopni přijmout můj názor a vést se mnou debatu, proč bychom neměli udělat, co navrhuji.

Nan Schwartz diriguje na zahajovacím koncertu Suity z Pinocchia Guillerma del Toru.

Když ale nebudou ochotni poslouchat můj názor, vzpomenu si na svého mentora, který mi řekl, že jsme jako krejčí, kteří šijí obleky. A jednoho dne přijde zákazník, který nám řekne, že si přeje

rukávy, které budou dlouhé až ke kolům. A my mu odpovíme, že si myslíme, že by mohl být spokojenější s jiným střihem rukávů, ale pokud bude trvat na svém, vyhovíme jeho přání, protože je náš zákazník, a dostane to, co si přeje.

Jak dlouho vám trvalo naučit se takto výrazně krotit vlastní ego?

Jak já s oblibou říkám, pokud je vám osmáct a myslíte si, že nejste Beethoven,

Bůh vás nebude soudit za vaše dary, ale za to, jak překonáte nesnáze. A překonat mé dvacáté roky bylo skutečně náročné, ale od té doby už je to jen lepší.

Nan Schwartz

Co považujete za největší moment své kariéry?

Co se týče veřejného uznání, zdá se, že ocenění Grammy rezonuje se spoustou lidí jako velké měřítko úspěchu. Pro mě osobně je ale úspěchem každé natáčení ve studiu, během kterého se nám podaří odvést kus práce, se kterou jsou všichni spokojeni. Každá z nich je tak pro mě důležitým historickým momentem.

Hudbě jste se oddala po lyžařské nehodě, po které jste zůstala upoutaná na lůžko. Byl to moment, ve kterém jste si uvědomila, že hudba je to, co chcete dělat po zbytek života?

Upřímně, nepřemýšlím tak, že bych si říkala, že to, co se rozhodnu dělat, je věc, kterou budu dělat po zbytek života. Beru to spíš tak, že je to něco, čemu se budu intenzivně věnovat v následující kapitole svého života. Během svého zotavovacího období po zmiňovaném úrazu jsem si uvědomila, že se chci věnovat hudbě, a jakmile jsem na ní začala pracovat, cítila jsem, že je to místo, kam patřím.

V kontrastu k vašemu nejdůležitějšímu okamžiku kariéry, jaké momenty byly naopak ty těžké?

Potýkala jsem se s řadou odrazujících momentů. Kupříkladu když jsem začala, pracovala jsem jako ghostwriter pro jednoho skladatele, a jemu se má tvorba nelíbila, protože pro něj byla až moc harmonická, kdežto on byl spíš rokenrolový. A po každém sezení mi dal strohou přednášku o tom, že se musím zformovat, jinak se mnou již nikdy nebude spolupracovat, a velice jasně si pamatuji, že v té chvíli jsem měla dojem, že bych měla skončit, že možná nepatřím tam, kam jsem si původně myslela, že patřím. Zázračně mi v ten okamžik zavolał jiný

nestojíte za nic. A pokud je vám třicet a myslíte si, že jste Beethoven, měl byste zajít k psychiatrovi. Ve svých dvacátých letech máte čas na to, najít svou sílu a své slabosti. A jak já rád říkám svým dětem,

Nan Schwartz na zahajovacím koncertu

skladatel s prosbou o pomoc, že se mu má tvorba moc líbí. Šla jsem tak pracovat pro něj a odtamtud už se věci začaly postupně vyvíjet. Byla jsem šťastná, že někdo dokáže ocenit mou práci.

Pak jsem se sama stala skladatelkou a začala jsem pracovat na filmové hudbě u projektu, u kterého jsem si myslela, že mě chtějí, ale nechtěli. Uprostřed session mi řekli, že okamžitě končíme a že už v Hollywoodu práci nikdy nezískám, protože jsem ve svých nápadech až moc velký individualista. A upřímně, taková zkušenost mě traumatizovala. Ale sebrala jsem se a šla jsem dál.

Jak se vám podařilo vyrovnat s tak náročnými zkušenostmi?

Měla jsem další nabídky a psala jsem dál. Občas mi ale přijde, že moje hudba, která je velice melodická a harmonická, už není v kurzu, zvláště ve filmové hudbě, a přemýšlím o tom, jestli bych neměla skončit. Pak se ale ocitnu zde v Praze, kde jsem v rámci Composers Summitu vedla masterclass, mluvila o svých

hudebních aranžmá a zahrála některé ze svých věcí, a návštěvníci reagovali velice pozitivně. V tu chvíli si uvědomuji, že potřebuji pokračovat v tom, co dělám. Někomu se to líbí a někdo to chce slyšet, i kdyby jen pro poslech nových možností.

Jaký pro vás byl zbytek Composers Summitu?

Tato akce mi dala opravdu mnoho nejen profesně, ale i osobně. Je úžasné být mezi svými kolegy a jen si užívat společný čas, navzájem se inspirovat a ne být soutěživí, jako jsme v Hollywoodu. Praha je navíc opravdu překrásné město. Lidé jsou zde přátelští a nápomocní, a kdybychom uměli česky, tak bychom se sem klidně i přestěhovali.

Zároveň jste první, komu to řeknu, ale během koncertu, který jsem v rámci summitu dirigovala, mě napadl nový projekt, který bych společně s Conradem ráda realizovala. Naprosto mě nadchli dva čeští zpěváci Ondřej Toth a Jan Franta, pro které bych ráda napsala

muzikál. S Conradem jsme právě u oběda přemýšleli nad zápletkou, a ještě než se vrátíme zpátky do L.A., mám v plánu možnosti tohoto projektu víc probádat, protože bych byla ráda, kdyby měl premiéru právě v Praze.

Tahle úžasná zpěvácká shoda se přitom stala náhodou. Původně měl přijít jiný zpěvák, ale na poslední chvíli onemocněl a Franta byl jeho náhradník. Přijel, během dvou dní se vše naučil a byl absolutně perfektní.

Jak rychle můžete uvést takový projekt do chodu?

Musíme velice rychle, předtím než se změní hlas mladého zpěváka, kterému je teď jedenáct let. Hlas se mu může velice změnit i za rok. Musím tak pracovat opravdu rychle. Naštěstí umím skládat pod tíhou deadline, jsem na ně zvyklá, a když cítím inspiraci jako právě teď, tak jde práce rychle. V ideálním případě bych na příštím ročníku Composers Summitu ráda s tímto muzikálem vystoupila. ☑

Vypsaná fixa

Márdi: „Kluci z kapely mi ještě žádný text na hlavu nehodili“

Pardubická čtveřice Vypsaná fixa získala v polovině dubna svého prvního Anděla. Za své desáté album *Kusy radosti* se stala nejlepší skupinou loňského roku, přičemž prestižní tuzemské hudební ocenění dostala poprvé. Zpěvák a kytarista Márdi v rozhovoru vypráví o tom, jak došlo k tomu, že na slavnostním ceremoniálu při živém vystoupení vzpomněli na zesnulého kamaráda Michala Ambrože, kdy on sám začal psát texty, pro koho je už vytvořil a zda napsal nějaký, za který se dnes stydí.

TEXT: JAROSLAV ŠPULÁK (Právo)

Jakou cenu pro vás Anděl má?

Mám z něho radost, obzvláště kvůli tomu, že už jsme v minulosti pár nominací měli, ale vždycky jsme tam jen seděli, oni vyhlásili vítěze, a my šli domů s prázdnou. Je dobré občas něco vyhrát.

Na andělském ceremoniálu jste také vystupovali a kromě své skladby *Buvol* jste zahráli i *Špinavý záda od Jasně páky*. Byla to pocta zpěvákovi a kytaristovi Michalu Ambrožovi, který loni v říjnu zemřel. Byli jste si blízcí?

Pořadatelé nám řekli, že by byli rádi, kdybychom během produkce někomu z těch, kteří zemřeli, vzdali hold. Nejprve byli ve hře Plexis, respektive Petr Hošek. Tu kapelu máme rádi, ale zase jsme s ní nebyli nijak provázaní, nekamarádili jsme se. Dospěli jsme nakonec k závěru, že by bylo hloupé, kdyby tomuhle

pankáčovi vzdávala hold Vypsaná fixa, která s ním a jeho kapelou vlastně nemá nic společného.

Michal Ambrož nám byl mnohem bližší. Jezdil jsem za ním do Kalumetu, pořadu, který moderoval na Rádiu Beat. Byl jsem tam několikrát, vždycky jsme dobře pokecali, on mě pak hodil někam autem a zase jsme se na sebe těšili. Později jsme si párkrát docela dlouze telefonovali, to i v době, kdy už byl nemocný. Náš kytarista Mejla s ním dokonce chodil do hospody a všichni jsme na Hudbu Praha a Jasnou páku chodili do pardubického Žluťáka. Navrhli jsme tedy organizátorům cen, že poctíme Michala Ambrože, a dohodli se, že z naší písničky *Buvol* přejdeme do *Špinavých zad*. Obě ty skladby jsou ve stejném tempu a mají podobnou harmonii, takže to nebyl problém.

Pamatuju si na takovou magickou chvíli. Když Michal Ambrož zemřel,

šel jsem u nás v Pardubicích kolem Labe. Najednou na zem padla hustá mlha. Já v ní chvíli seděl, potom jsem vzal mobil a v něm na mě vyběhla ta zpráva. Atmosféru u řeky jsem si vyfotil, napsal k ní status a zveřejnil to. A pak mi někdo volal a řekl, že Michal byl indián, protože ti odcházejí v mlze.

Pro mě byl týpek, se kterým jsem si rozuměl. Možná to bylo i tím, že se narodil ve znamení Vodnáře a ti si s Blíženci, což jsem já, rozumí.

Michal Ambrož byl také textař. Měl na tvé psaní textů nějaký vliv?

Jeho texty se mi líbily a rád jsem je poslouchal. Byla v nich osobitá poetika i dobrá melodika. Stejně tak se mi líbily básně, které si vybíral pro zhudebnění. Pro mě patřil mezi největší textařské borce, kteří byli na scéně přede mnou, na jejichž koncerty jsem chodil a od kterých

Márdi, foto: archiv kapely

Když jsem psal text pro Hanu Zagorovou, mohl jsem být ženou ve středním věku.

jsem se učil. Ať už jsou to Tony Ducháček z Garáže, Petr Fiala z Mňágy a Žďor, nebo Jaromír Švejdlík z Priessnitz.

Vystupoval jsem i na koncertě Pocta Michalu Ambrožovi. Učil jsem se jeho písně a narazil na takovou malou záľudnost. Rád v textu několikrát použil prakticky stejnou frázi, jenom v ní změnil drobnost, třeba předložku. Abych si to ulehčil, nebral jsem na to zřetel a používal všude stejné znění. Jeho kolegové mi ale řekli, že se musím držet originálu, protože Michal dodržování těch malých změn v textech vyžadoval.

Kdy sis řekl, že psát texty pro tebe má smysl?

Před vznikem Vypsané fixy jsem hrál v kapele K. R. K. a v ní jsem napsal text

k písni *Žebříky*. Lanařili jsme do ní zrovna jednoho kytaristu, který byl shodou okolností velmi dobrý textař. Nepovažoval K. R. K. za moc dobrou skupinu, ale na základě toho mého textu lano vzal. Tenkrát jsem byl na začátku svého textování a udělalo mi to radost. Když už byl ten kytarista v kapele, byli jsme na to dva, a i když psal každý sám, vzájemně jsme se motivovali. *Žebříky* ale byly první vážnější důkaz toho, že mé textování je dobré.

Tu skladbu pak natočila Vypsaná fixa...

Použili jsme jenom text. Když jsme nahrávali druhou desku *Bestiálně šťastní*, hudbu k původní verzi písně jsme vyhodili a složili novou. Náš tehdejší

producent Petr Fiala totiž řekl, že ta původní verze je moc popová, abychom vymysleli nějakou punkovou.

Mimochodem, text pro *Žebříky* jsem napsal, když jsem jel na svou úplně poslední dovolenou s mámou a otčím. Měl jsem po maturitě, nikam se mi s nimi nechtělo, ale protože se zrovna dost hádali, máma mě ukecala, abych jel s mladšími sourozenci také.

Byli jsme ve Španělsku, já tam tři týdny plaval v moři a četl si spoustu knih. A přitom jsem napsal ten text. Byl můj první, který přežil kapelu K. R. K. až do Vypsané fixy. Je ale pravda, že dnes tu písničku na koncertech moc nehrajeme.

Hodili ti někdy kolegové z Vypsané fixy nějaký text takřkajíc na hlavu?

Ceny Anděl, foto: František Ortmann

**Je dobré občas
něco vyhrát.**

Nevybavuju si, že by k tomu někdy došlo. Nedeptají mě. Tuhle roli na sebe berou producenti, dříve Petr Fiala a potom Ondřej Ježek s Dušanem Neuwerthem. Ti po mně při nahrávání jdou, no a kluci se k nim třeba přidají.

Občas mi naopak pomohli s nějakým obratem, který zaslechli ve svahilštině, s níž pracuju v demoverzích. Třeba v písničce Ivan Trojan. Někdo z nich se mě při zkoušce zeptal: Co to tam zpíváš? Ivan Trojan, tak to jde?

To jsem sice nezpíval, ale přišlo mi to dobré, a tak jsem to v textu použil. Podobně se do textu dostalo slovo steroid.

Píšeš občas i pro jiné zpěváky. Kdy to začalo?

Před mnoha lety mě oslovila pardubická punková skupina Volant s tím, že by chtěla nahrát coververzi písně maďarské kapely Aurora. Přišel za mnou její zpěvák a zeptal se mě, jestli bych k ní nezvládl napsat český text. A já to zvládl, jmenuje se Paramo, Semtín, Pervitín.

Potom se dlouho nic nedělo, až přišlo mé účinkování v kapele Kašpárek v rohlíku, pro kterou jsem také napsal nějaké texty. No a pak mě oslovil David Koller a tím se mé psaní mimo Vypsanou fixu rozjelo trochu víc. Pár textů jsem napsal pro něj a další nabídky přicházely, ovšem ne v krátkých časových intervalech.

Napsal jsem ještě texty pro Hanu Zagorovou, Václava Neckáře, kapelu Doga, ale i hymnu pro hokejbalové mistrovství světa nebo pro jednu galerii. Kdybych udělal jejich seznam, byl by vlastně dost bizarní. Kdyby mi někdo v minulosti řekl, že pro všechny ty lidi a akce budu psát, určitě bych se mu smál.

Naladíš se při psaní textů mimo Vypsanou fixu jinak než obvykle?

Určitě, a hrozně si to užívám. Najednou totiž můžu být někdo jiný, což mě baví. Pro Dogu jsem napsal text Route 66 a byl jsem přítom motorkář, což ve skutečnosti nejsem... I když téma toho textu vymyslela má manželka.

Jednou jsme se bavili o tom, co Izzi, zpěvák Dogy, dělá, a dostali jsme se k tomu, že jezdí na motorce. Na můj následující dotaz, o čem mu mám napsat text, se usmála a řekla: Route 66. Text vznikl a vlastně vedl k tomu, že Doga odjela natočit k písničce videoklip na silnici Route 66 do Ameriky a dohodla si tam turné po hospodách, na které letos vyrazí i se svými fanoušky.

Když jsem psal text k písničce Bleriot pro Hanu Zagorovou, mohl jsem být ženou ve středním věku. Mohl jsem být i David Koller, a to hned několikrát. Pokud jde o ten tematický rozsah, souhlasím s myšlenkou spisovatele Walta Whitmana, že Blíženec v sobě obsahuje davy lidí s rozdílnými názory. Psaní pro různé interprety mě strašně baví.

Jaké bylo psát pro Hanu Zagorovou? Patřila přece jen do úplně jiného světa, než je ten tvůj.

Dostal jsem se k tomu díky Jurovi Hradilovi, se kterým jsme hráli v Kašpárkovi v rohlíku. To on dostal nabídku napsat

pro ni písničku, stejně tak to byl on, kdo mě oslovil, abych k ní napsal text. Vymyslel určitý pseudozpěv a já na něj takřkajíc nasadil svůj text. To mi vyhovovalo. Jura vymyslel melodickou kostru, vlastně i frázování, a já už jen dovymyslel, jak to bude ve finální podobě.

Byli jsme přesto překvapeni, že Hana Zagorová písničku Bleriot vzala. Věděli jsme, že si dost vybírá a nevezme

Asi ne. Jen jednou se stalo, že jsem napsal text pro Davida Kollera, a on si ho nakonec nevezal. Měl tu písničku už celou nazpívanou, ale nakonec nahradil můj text jiným. Musím uznat, že ten nový byl lepší.

Nikdy jsi už ten text nepoužil?

Zatím ne, ale vzal jsem si ho zpátky a nechal si ho pro sebe. Mám na něj už

by se mi líbila. Žádnou takovou jsem ale zatím nenašel.

Co musíš cítit, aby sis řekl, že text, který jsi dopsal, lze pustit ven?

Vždycky si vezmu hudbu a k ní si v počítačovém programu nazpívám text. Potom to nechám trochu odležet, dám tomu čas a znovu si to pustím. Když už mám pocit, že jsem spokojen, pustím

Jen jednou se stalo, že jsem napsal text pro Davida Kollera, a on si ho nakonec nevezal.

si to ještě pořádně nahlas a chodím po bytě. No a jakmile nabudu vnitřního přesvědčení, že je to ono, pošlu to klukům z kapely, případně tomu, komu je text určený.

Dát tomu čas je důležité. Měl jsem takovou blbou vlastnost, že jsem měl napsaných třeba jen sedmdesát procent textu, a už jsem měl dojem, že je hotovo. Je ale dobré počkat, protože mě vždycky nakonec ještě napadlo nějaké vylepšení.

Předělal bys nějaký text z těch, které jsi napsal?

Ano. Jednou jsem na jednu kompilaci, jejímž tématem byla komunikace, napsal text Neka. Vodil jsem tehdy dcerku do školky a zaujalo mě, že na sebe děti ukazují palcem a dávají tím najevo, že spolu buď kamarádi, nebo nekamarádi. Napsal jsem o tom text, o kterém jsem si myslel, že je dobrý, respektive že je dobře na tu věc tímto způsobem upozornit.

Už když jsme písničku nahrávali, jsem však měl divný pocit. A když jsem si ji poslechl později, říkal jsem si, že je to hrozný text. Naštěstí se ta skladba nikde moc nehrála.

No a nedávno jsem napsal jeden text pro Dušana Neuwertha. Také se mi nelíbí. Naštěstí se ta píseň zatím nenahrála, takže ho můžu zrušit a napsat nový. ☒

Vypsaná fixa, foto: Michaela Fousková

všechno, co se jí nabídne. Je ale pravda, že k interpretovi, pro kterého píšu text, musím mít nějaký vztah, musím se na něj dokázat takřkajíc napojit. Nezvládl bych psát pro každého, kdo mě osloví.

Odmítl jsi někdy někomu napsat text?

hotový demosnímek. Ten text se mi líbí a jsem vlastně rád, že ho budu moct použít pro Vypsanou fixu.

Je někdo, pro koho bys rád nějaký text napsal?

O tom jsem nepřemýšlel. Nevím. Možná pro nějakou rockovější zpěvačku, která

Gaia Mesiah

„Je nám spolu dobře“

Když před jednadvaceti lety vznikla v Praze kapela Gaia Mesiah, byla to událost. České rockové scéně dala novou energii, její koncerty byly sledované a navštěvované. V roce 2011 se dobrala k pětileté pauze, po níž se vrátila v lepší kondici než kdy předtím. A tohle sousloví platí pro každý nový den. Nedávno vydala album *Vlnobyť*. O písničkách, energii i vztazích mluví zpěvačka Marka Rybin a kytaristka Santa Morella.

TEXT: JAROSLAV ŠPULÁK (Právo), FOTO: ARCHIV KAPELY

V letech 2011 až 2016 Gaia Mesiah neexistovala. Nechybí vám teď ten čas?

Marka: Vůbec ne. Naopak si myslím, že naše nová deska *Vlnobyť* vznikla i díky té pauze. Během pěti let, kdy kapela nebyla, jsme si od ní i od sebe odpočinuli a hlavně jsme si uvědomili, že máme stejný cíl, a tím je hudba. Obávám se, že kdybychom se nerozešli, byli bychom ze sebe později vzájemně tak otrávení, že by pro nás hrani v jedné skupině ztratilo kouzlo. Nejspíš bychom už jako kapela neexistovali.

Morella: Nedávno jsme se o té pauze bavily s naší bubenicí Mišou. Konstatovaly jsme, že ta pauza byla vlastně delší, než ve skutečnosti byla, protože Marka od nás odešla už v roce 2008. My pak v letech 2009 až 2010 fungovali se zpěvákem Viktorem Dykem, abychom si přes veškerou snahu, která byla na všech stranách, uvědomili, že bez Marky to nejde.

Ta pauza byla dobrá nejenom pro sebereflexi a pro to, aby si každý uvědomil,

co pro něho kapela znamenala. Díky ní teď ale také nejsme takzvaně uhraní. Z některých skupin, které jsou našimi soupeřnicemi, totiž cítíme určitou únavu. My ji však nemáme. Po návratu v roce 2016 jsme do toho šlápli znovu. Teď máme laťku položenou hodně vysoko a jsme schopni ji položit ještě o kus výš.

Marka: Kdybychom před mým odchodem odjeli na festival South By South West, asi by se nám podařilo dostat se do světa. Bylo by to ale šílené. Představ, že bychom se tenkrát odloučili od svých rodin, přátel a známých a že bychom zvládli to napětí, které mezi námi bylo, mi dnes připadá naprosto šílená. Spíš bych se bývala dostala do blázince.

O co přesně na tom americkém festivalu šlo?

Marka: South By South West je třítydenní přehlídka v americkém Houstonu. Je to vlastně velký veletrh pro světové managementy, na němž se představují i nové talentované kapely z celého světa.

Byli jsme tenkrát vybráni, měli jsme už koupené letenky, zajištěné ubytování, ale do toho jsem odešla, takže se nikam neletělo.

Proč jste to vy ostatní nezkusili bez Marky?

Morella: Nejdříve jsme chtěli. Řekli jsme si, že rychle najdeme novou zpěvačku nebo zpěváka, anebo budeme vystupovat jen ve dvou, s Mišou. Od toho jsme ale nakonec upustili. Po poměrně krátké době jsme jako zpěvačka vzali Viktora Dyka, ale kouzlo starých časů nám chybělo. V kapele byla jiná energie, nevyhovovala nám, a tak jsme se v roce 2010 rozešli. Aby bylo jasno, na časy s Viktorem vzpomínám ráda. Nikam to ale nevedlo.

Marka: Viktor měl těžkou pozici. V Gaia Mesiah to totiž bylo a je v mnoha ohledech jiné než v ostatních kapelách. Já šla zpívat do Skyline, což je skupina, ve které jsou zvyklí jednou za čas nahradit jednu zpěvačku jinou. Je to tam běžné, takže jsem do sestavy rychle zapadla.

Gaia Mesiah byla od začátku postavená na energii čtyř konkrétních lidí. Každý byl ale, jak se ukázalo, jiný, a tím pádem nenahraditelný.

O energii hovoříte často. V čem je pro vás magická?

Marka: Cítím, že je absolutně bezpodmínečná. Ve chvíli, kdy jsem na pódiu, tak o sobě vůbec nevím. Myslím si, že to tak máme všichni čtyři. Když se mě tedy zeptáš, jaký je záměr kapely, odpovím ti, že žádný nemáme. Že nám jde o to, užívat si a dát našim fanouškům svou hudbou možnost zapomenout na všechny strasti. A nejkrásnější je, když dohrajeme a oni si řeknou: Ty krávo, co to bylo? To bylo super.

Morella: Za léta v téhle kapele jsem se naučila pracovat s emocemi tak, že je v podstatě používám jako další nástroj. Někdy jsem vyštavená, nemocná nebo bez nálady, ale vždycky najdu způsob,

jak ze sebe ty emoce vyštouat a použít je pro koncert. Nemyslím si, že se mi to takhle dařilo vždycky. A když je někdo z nás nějak indisponovaný, ostatní to podvědomě vyčítí a dají koncertu svých emocí ještě víc. Proto je v naší hudbě taková síla.

Zajímavé je, že vaší kapelou prošla řada lidí, ovšem mnozí v ní byli jen chvíli. Kromě baskytaristky Sundari to nicméně byli vždycky muži. Proč jste neprahly po tom, aby Gaia Mesiah byla ryze ženská skupina?

Marka: Baskytaru dokáže dobře uchopit jenom chlap. A Josh Stewart, náš basák, má v sobě schopnost vytěžit z minima maximum.

Morella: Se Sundari jsme zkoušely úplně na začátku. Ani tehdy jsme ale neměly primární záměr být ryze ženská kapela. Šlo nám o to, být kapela. Se Sundari

jme nakonec neodehrály ani jeden koncert, na tom prvním už s námi byl Josh.

Myslím si, že obecně jsou ženské kapely zranitelnější než jiné, právě kvůli tomu, že v nich jsou samé ženské. Ženské kolektivy jsou také více jiskřivé, odehrává se v nich více dramatu. Některé spolu vydrží, jiné zase ne. Chlap v takovém kolektivu funguje obvykle jako uzemňovač. To je jedna z Joshových rolí, kterou skvěle plní.

Marka: Kdybychom dnes k sobě místo něho vzaly čtvrtou ženskou, jakkoli je to nesmysl, tak bychom se za pár týdnů rozpadly. Naštěstí si ale nemyslím, že by se našla ženská, která by měla koule na to, aby přišla na konkurz na post členky Gaia Mesiah.

Zpočátku byla vaše kapela nespoutaná, málem z ní šel kvůli tomu strach. Jak jste vedle sebe dospívaly?

Marka: Myslím si, že jsem na začátku měla spoustu věcí potlačených. Byla jsem ze všech nejmladší, o deset let, a Morellu s Mišou jsem strašně žrala. Zapomněla jsem však být sama sebou, i když jsem si to zejména na začátku vůbec neuvědomovala.

Morella: S Mišou jsme spolupracovaly ještě před vznikem Gaia Mesiah, potkaly jsme se v kapele Panika. Začaly jsme

S Mišou jsme spolupracovaly ještě před vznikem Gaia Mesiah, potkaly jsme se v kapele Panika. Začaly jsme spolu trávit hodně času, potom jsme vedle sebe trávily veškerý čas a vlastně jsme měly všechno jasně nalajnované.

spolu trávit hodně času, potom jsme vedle sebe trávily veškerý čas a vlastně jsme měly všechno jasně nalajnované. Kapela pro nás byla prioritou. Potom přišla Marka, bylo jí sedmnáct, a my jí prostě řekly, co má dělat, jak má zpívat, jak to bude, co má poslouchat a co si má myslet.

Marka: Jasně, přesně tak to bylo. Později ale přišly první konfrontace, přibývalo jich a před mým odchodem z kapely v roce 2008 mi začalo docházet, že potřebuju klid. Pohádaly jsme se. Neodešla jsem proto, že bych se tehdy stala konečně takřikajíc sama sebou. Spíše jsem nevěděla, kdo jsem, jen jsem věděla, že na to nepřijdu v téhle kapele. Ve Skyline jsem se potom v podstatě lidsky hledala.

Morella: My se ale v té době začaly hledat také, takže náš tehdejší rozchod dnes vnímám velmi pozitivně.

Rozcházel jste se ve zlém?

Marka: Já s Mišou stoprocentně. Viděla jsem ji tak, že na mě pořád útočí a místo pro diskuzi s ní nikde není. Byla hodně militantní. S Morellou jsme se ani moc nehádaly.

Morella: Když Marka odešla, naštvalo mě, že jsme museli rušit koncerty, a tak jsem si ji vymazala z telefonu.

Marka: Já ale odejít musela. Byla jsem úplně rozložená a vidina toho, že spolu

pojedeme na tři týdny někam do Houstonu, pro mě byla naprosto nepřijatelná. Doma jsem brečela, byla jsem na dně.

Jaké role dnes v kapele máte?

Marka: Miša, s níž jsou mé vztahy už dávno urovnané a velice dobré, nedávno na jednom koncertě řekla, že ona a Josh jsou v kapele racionální jádro, zatímco Morella a já se nad ním vznášíme. Paradoxně to tak nazvala v době, kdy jsme tomuhle pohledu mimoděk uzpůsobili pódium. Oni dva jsou na praktikáblu a my dvě poletujeme pod ním. Oni jsou ohnivá znamení, my jsme vodní. Oni to

všechno drží pevně v rukou, my tomu dáváme víc emocí.

A jakou roli ve vaší kapele hraje Josh?

Marka: Myslím si, že on a já jsme v téhle skupině prošli největším vývojem, pokud jde o vztah ke kapele. To, co Josh dělá posledních pět let, je výsledkem toho, že šel takřikajíc do sebe. Čas, který předtím věnoval chlastu, teď dává seberozvoji a koncentruje se na kapelu.

Pro nás ostatní je jeho přístup neuvěřitelně motivující. Nedávno jsem například pod tímto vlivem strávila dvě hodiny sledováním koncertů jiných interpretů, respektive toho, jakou mají scénu, jaký je jejich koncertní zvuk či jaká používají světla. Dělal jsem si přitom zápisky, ve kterých mám zachycené, co bych si do budoucna v těchto ohledech pro naši kapelu přála.

Ve chvíli, kdy jdu na scénu, je pro mě hudba koníček a zábava. Za tím je ale spousta práce, která není vidět.

Morella: Když jsme začínali, Miša a já jsme v kapele všechno zařizovaly, chodily jsme na rozhovory do rádií a médií, lepily plakáty. Zdálo se nám tenkrát, že se zbytek trochu veze. Teď je to jiné. Josh se chopil spousty aktivit. Nejenomže se vrhl na sociální sítě a merchandise, ale na našem novém albu Vlnobytí se ujal role producenta i zvukaře. Dal mu zvuk, charakter, originalitu a ještě na něm skvěle hraje na basu.

Vaše poslední deska je podle mého názoru skvělá, určitě nejlepší, jakou jste natočili...

Marka: Já si to myslím také. Nikdy se mi nestalo, že bych sama od sebe poslouchala album, které vydala má kapela, ať už to byla Gaia Mesiah, nebo Skyline. Vlnobytí si ale pouštím pořád a mám ho ráda.

Morella: Podle mě je dobré kvůli tomu, že jsme na něm všichni sami sebou. Josh se ve svých rolích vyblbnul, společně jsme zpracovali i nějaké písničky, které takzvaně ležely v šuplíku, Marka si sama vymyslela melodické linky, aranžovali jsme všichni a zjistili, že když na desce děláme čtyři, charakter naší kapely

z písniček nemůže zmizet. Z Vlnobytí máme velkou radost.

Co dnes pro vás Gaia Mesiah je?

Marka: Napadá mě jediné slovo. Zázrak. V té kapele jsem konečně strávil více než polovinu svého života.

Morella: Souhlasím. Také považuji za zázrak, že se nám podařilo ukočírovat

vztahy tak, abychom se dostali k tomu, že všichni budeme v kapele spokojení a šťastní. Neumím si dnes svůj život bez téhle party představit. Ne že bych bez ní nedokázala žít, ale vím, že by to pro mě bylo mnohem těžší než teď. Díky tomu, že stárnu, jsem se naučila řadu věcí. Patří mezi ně i to, že si vážím toho, v čem je mi dobře. V čem je nám všem dobře. ☺

Dymytry

„Při hraní venku se vracíme na úplný začátek“

V kontextu české rockové scény už skupina Dymytry dosáhla téměř všeho, čeho se dosáhnout dá. U příležitosti svých dvacátých narozenin si 24. listopadu v pražské O2 areně nadělí dosud největší koncert a odškrtnou si tak splnění další pomyslné domácí mety. Pokouší však štěstí i na západ od našich hranic... Bilancování se ujal kytarista Jiří „Dymo“ Urban.

TEXT: PETR KORÁL

Dymytry letos slaví dvacet let existence. Jaký je to pocit? Věřil bys tenkrát, když jste začínali, že v roce 2023 budete pořád na scéně, notabene v pozici jedné z neúspěšnějších českých kapel?

Jako dneska si pamatuju, jak věšíme v domovském klubu Kain naši první, ručně malovanou plachtu Dymytry. Samozřejmě jsem si v duchu představoval, že jednou budeme hrát velké koncerty jako táta s Arakainem, ale realita na klubové scéně v roce 2003 tomu moc nenapovídala, ani velké rockové kapely tehdy na přelomu milénia neměly na různých ustláno. Takže o to víc si vážím toho, kam jsme to za těch 20 let dotáhli, protože přece jenom skupina v předatorkách maskách hrající metal nemá moc předpokladů pro to, aby se stala masovou, a zvlášť ne v Čechách. Určitě to bylo tím, že jsem vyrůstal po boku Arakainu, a následně pak mojí jasnou představou, jak by kapela měla znít a vypadat. A taky věřím, že v tom hrála

roli i moje diplomatická povaha, protože jsem dokázal najít a spojit takové muzikanty, kteří by se asi jen tak dohromady nedali, natož aby pak spolu vydrželi tak dlouho. (smích)

Od začátku jste používali masky. Čí to vlastně byl nápad? Neměli jste pochybnosti v tom smyslu, že vám někdo bude vyčítat, že byste se měli prezentovat především muzikou a texty, a neschovávat se za „výrazný vizuál“?

Vystudoval jsem Taneční konzervatoř Praha a v té době jsem už měl za sebou rok v komorním baletu Pavla Šmoka a taky první sezonu v baletu Národního divadla, takže jeviště, kostýmy, masky a celkově „výrazný vizuál“ mi byly hodně blízké. A bylo mi jasné, že pokud se máme odlišit od zbytku klubové metalové scény, musíme vypadat jinak než ostatní. První koncerty probíhaly s „bojovým líčením“, černým pruhem přes tvář, a k tomu jsem

si později vymyslel dokonce i pánské sukně. Jenže v klubových podmínkách bylo líčení dost nepraktické, a tak Proth přišel s nápadem masek. Oslovil jsem kamaráda, tehdejšího maskéra Národního divadla Jakuba Žida, jestli by nám nějaké neudělal. Slovo dalo slovo a jeho záliba v pěstování hmyzu se promítla do podoby prvních masek. Moc jsme si nelámali hlavu s tím, jak na to budou lidé koukat, naopak jsme to brali jako přídavnou hodnotu a samozřejmě taky trochu jako provokaci. Hlavně nebyť lidem jedno, protože maskáčové kapsáče, kěrky a dlouhé vlasy mělo 99 % kapel.

Nikdy se v kapele neobjevila úvaha, že „už toho bylo dost“ a šlo by to i bez masek?

Ta myšlenka už mě pochopitelně několikrát napadla, ale myslím, že na to ještě nejspíš nepřišel ten správný čas a ani ten správný důvod. Navíc se náš zpěvák vydal na sólovou dráhu, kde masku nepoužívá, takže bychom nechtěli motat

hlavy ani fanouškům, ani promotérům nebo pořadatelům. Ale život mnohokrát potvrdil, že „nikdy neříkej nikdy“, a tak o té variantě víme... Necháváme ji prozatím v záloze.

Když se tak ohlídeš zpět, co považuješ v celé dvacetileté historii za pomyslné klíčové momenty a jakých úspěchů si ty osobně nejvíc vážíš?

Za zlomový moment považuju naši první desku Nesor a hit Strážná věž. S ním přišel první velký fest Masters of Rock a hraní před 10 tisíci lidmi, a to

Jiří Urban, foto: Linda Orlik

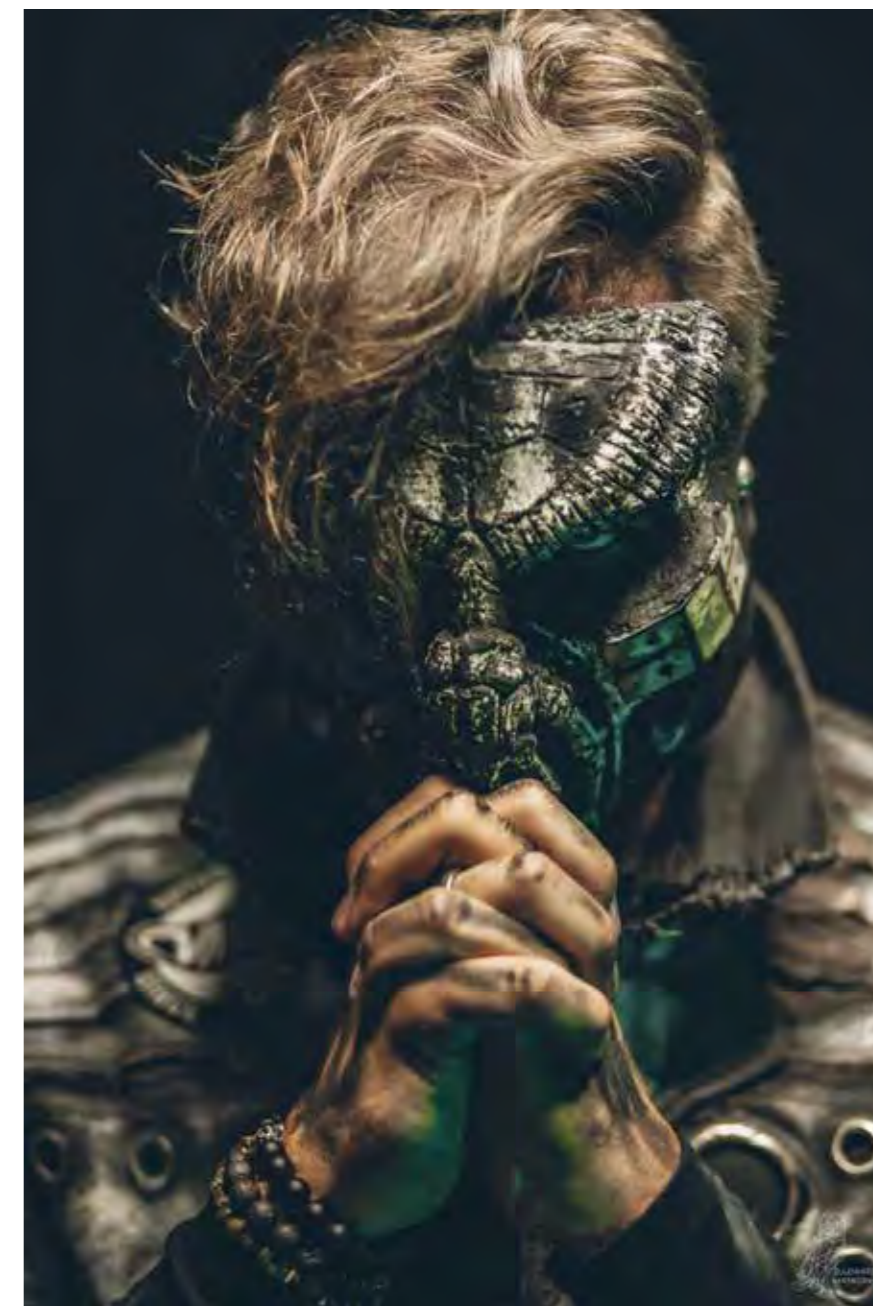

Foto: Eulen Herz

i přesto, že bylo devět ráno v posledním den festivalu. Pak určitě musím zmínit první i druhé turné s Arakainem v letech 2014 a 2016, kde mimo jiné vznikl i další náš významný hit Žít svůj sen. No a v roce 2018 přišel náš první samostatný halový koncert s názvem Monstrum, který jsme vyprodali bez jediného

plakátu, a řekl bych, že jsme jim nastavili vysokou laťku naší pódiové prezentace, když jsme spolupracovali s vyhlášeným stage designérem Martinem Hruškou.

Jak bereš to, že dnes na Dymytry chodí většinou asi ještě víc lidí než na Arakain, který vám kdysi

pomáhal a kde hraje tvůj otec?

Já to tak neberu. Arakaini pro mě jsou a budou legendou s neskutečným repertoárem a obrovskou historií, která ovlivnila celou českou rockovou a metalovou scénu. S tátou máme krásnej vztah a naše hudební kariéry prožíváme spolu. Samozřejmě jsme mladší generace

a přistupujeme ke koncertům a show už trochu jinak než Kaini, takže když táta viděl náš první Monstrum koncert, celkem koukal. Ale určitě nám to přál a přeje všema deseti. V roce 2019 jsme pak vyprodali i O2 universum a díky těmto zkušenostem jsem mu mohl pomoci s koncertem ke 40 rokům Arakaiu taky v O2 universu.

Kohlmannslehnera si troufnu tvrdit, že naše tvorba a zvuk dostaly evropské rockové parametry. K tomu samozřejmě sledujeme, co se děje ve světě tvrdé muziky, skrze streamingové platformy jako Spotify, YouTube apod.

Před časem jste se rozhodli zkusit štěstí i v zahraničí, opatřit vaši

změnil názor, protože nevěřil v návratnost ztraceného času a energie. A poté nás tak trochu nechal ve štychu, když se vrhl do budování své sólovky, takže nám nezbylo nic jiného než se rozhodnout, co s vynaloženým úsilím a v neposlední řadě i s investicemi. Nakonec jsme se shodli, že bychom to přece jenom chtěli zkusit, protože milujeme muziku, kterou

Foto: Petr Klapper

Vždycky jste se snažili dělat metalovou hudbu relativně progresivně, s moderním zvukovým pojetím. Kde hledáte inspiraci v současnosti? A je to pro vás vůbec ještě důležité, nebo je podstatnější kvalita a nápaditost samotných písní?

Naštěstí už jsme si za těch 20 let vytvořili svůj styl a ty pomyslné mantinely našeho žánru jsme si nedávali nijak úzké, takže náš repertoár obsahuje jak čistě metalové věci, tak i docela křehké balady. A s příchodem našeho dvorního producenta Kristiana „Kohle“

hudbu anglickými texty a za účelem „expanze ven“ jste angažovali jiného zpěváka, který ovládá angličtinu lépe než váš stabilní frontman Protheus. Jak tato „dvojkolejnost“ funguje? A jak jste vlastně k Alenu Ljubičovi přišli?

Popravdě, není to úplně jednoduché. Dva zpěváci v jedné kapele jsou asi světový unikát a přináší to s sebou jak výhody, tak nevýhody, ale jen čas a fanoušci ukáží, jestli to bylo rozhodnutí správné. Nápad a pobídka najmout pro zahraničí druhého zpěváka přišly od samotného Prothea, který po první zahraniční tour

děláme, a věříme, že s ní můžeme oslovit fanoušky i v zahraničí. Požádali jsme našeho producenta, jestli by nám mohl někoho doporučit, a on nám představil sympatického chorvatského Němce s dobrou angličtinou a uhrančivou barvou hlasu! Tak jsme do toho šli.

Co si budeme povídat – je to poslední možnost, kdy máme ještě energii a potřebný entuziasmus vrátit se na úplný začátek a jezdit v dodávce, zadarmo, tisíce kilometrů po Evropě, a ještě v roli no name předkapely. Za pár let už bychom tohle určitě nepodstoupili. Ale i kdyby to snažení nakonec nevyšlo,

hřeje mě představa, že až budu starej, sednu si s manželkou u nás na zahradě, otevřeme si pivko a já s klidným svědomím pronesu: Mámo, tak jsem se o to alespoň pokusil... (smích)

Absolvovali jste už několik zahraničních turné. Jaké zkušenosti a poznatky vám to hraní venku dává?

Je to opravdu něco nového, osvěžujícího a zároveň napínavého! Jednak jsme v roli outsidersa, jednak evropská scéna má před našimi kulturáky přece jenom nesrovnatelný náskok, takže přijíždíš do nádherných rockových klubů s veškerým technickým vybavením a skvělým zázemím. Zatím jsme odjeli turné s kapelami Hämatom, Thundermother a Lordi. Žánrem jsme samozřejmě nejbližze Hämatom, takže u jejich fans máme zatím největší úspěch. A taky se nám podařilo natočit i několik společných relativně úspěšných písní s několika miliony poslechnů na Spotify.

Jak se k vám chovali třeba takoví Lordi, což je samozřejmě „velká“ kapela?

S Lordi to bylo vlani na podzim zatím asi nejintenzivnější turné, jednalo se o 23 koncertů v podstatě v jednom kuse. Celý listopad v dodávce, od Španělska přes Francii a Švýcarsko až po Německo, byl velká zkouška vytrvalosti a vůle, ale přátelství, skvělá parta a společný sen nám pomohly to ustát se ctí a ještě si to skvěle užít. Navíc ten pocit, když dostanete úplně nové publikum v Paříži nebo Barceloně na svou stranu, je, alespoň pro mě osobně, největší adrenalin a odměna. Co se týká samotných Lordů, kapela je krom Mr. Lordiho v podstatě složená z mladých muzikantů, kterým ještě nestačila sláva stoupnout do hlavy, takže byli opravdu moc fajn. Ono to taky bylo asi tím, že když jsi přes dva měsíce zavřený v jednom tourbusu s 15 lidmi, oceniš, že si můžeš promluvit nebo popít i s někým jiným. To si tady v Čechách moc muzikantů neumí představit, protože hrajeme v podstatě jen o víkendech, a když chceš, jsi za dvě tři hodiny doma ve své posteli.

Co je při hraní venku pro vás zcela jiné? Nebo se už dnes dá fungování tuzemského hudebního byznysu srovnat s tím západním?

Zcela jiný je přístup pořadatelů a také, jak už jsem zmínil, vybavenost a přizpůsobení klubů pro hudební akce, zvláště pak pro rockovou muziku. Ale i u nás se to za ta léta výrazně zlepšilo, a díky tomu, že máme svou domovskou produkční firmu ZL Production, která se o nás technicky také špičkově stará, už si tenhle komfort užíváme i tady. Nicméně je nutno říct, že vstupenky jsou tam výrazně dražší a kluby jsou tam často podporovány městy a Evropskou unií, takže mají z čeho brát a za co zvelebovat.

První anglicky zpívané album Revolt vám vlani vydala renomovaná firma AFM Records. S jakým úspěchem se nahrávka setkala a jak si vydavatel spoluprací s vámi pochvaluje?

Jelikož pracujeme na dalším albu pod stejným labelem, řekl bych, že firma je s námi spokojená. (smích) I když jsme tohle album vydali do doby covidové a dlouho se k němu nešlo žádným podporným turné, takže deska to tím pádem neměla úplně jednoduché. Evropský trh s festivaly a koncerty se totiž rozjel až v létě 2022, ale i tak se alba pár tisíc kusů prodalo a zaznamenalo také několik set tisíc zhlédnutí na YouTube, což není na debut vůbec špatné.

Dá se předpokládat, že hraní venku vám zatím moc peněz negeneruje, asi spíš naopak. Jak dlouho to „dotování“ z vlastní kapsy lze praktikovat?

Je to opravdu náročné. Zlí jazykové dokonce nesmyslně a nelogicky psali, že už nám Česká republika není dost dobrá a že nám jde jen o peníze, jenže opak je pravdou. Moc si vážíme naší české Dymytry rodiny a celé zahraničí je naše jedna velká investice, jedna velká útrata. Když chceš přijet a ukázat se s nějakou show, potřebuješ k tomu dobrý tým, ten musíš přivést auty, zaplatit a taky ho ubytovat. Každopádně naši sponzoři a vydavatelská firma AFM nám v tom dost pomáhají, a díky tomu to můžeme absolvovat. Aktuální jarní

tour s kapelou Hämatom už nedotujeme, navíc začínají chodit placené nabídky na zahraniční festivaly, takže se zdá, že je to na dobré cestě a přece jen to má smysl. Všechno ale bereme s velkou pokorou a hlavně si to snažíme užít, protože zážitky jsou nejvíc.

Zlí jazykové dokonce nesmyslně a nelogicky psali, že už nám Česká republika není dost dobrá a že nám jde jen o peníze, jenže opak je pravdou. Moc si vážíme naší české Dymytry rodiny a celé zahraničí je naše jedna velká investice, jedna velká útrata.

Koncem listopadu se chystáte velkolepě oslavit vaše kulaté narozeniny v největší tuzemské hale, tedy v O2 areně. Jak bude výroční koncert pojetý? A můžeš už prozradit nějaké speciality, které jeho návštěvníky čekají?

Dáme do toho veškerou naši zkušenost, zápal a kreativitu. Rockový koncert by měl být pořádná „šau“. (smích) Naše produkční firma má s O2 arenou velké zkušenosti, takže jsem klidný a už se nemůžu dočkat. Vypadá to totiž, že vše, co jsem si nakreslil na papír, půjde i realizovat... A taky doufám, že to s námi oslaví historicky největší počet Dymytry fanoušků společně s našimi kamarády z hudební branže. Zkrátka největší megakoncert, co jsme zatím dokázali předvést. Věříme, že tenhle kulturák naplníme! ☑

SoundCzech Mentoring

Individuální konzultace s hudebními profesionály

„Chcete konzultovat svůj konkrétní hudební projekt s profesionálem? Individuální konzultace nad konkrétním projektem? Přihlaste se do Mentoringu!“ Těmito větami SoundCzech na podzim 2020 otevřel program mentoringů. Ukázalo se, že o nový program individuálních konzultací je ohromný zájem. V letošním roce se otevře čtvrté kolo Mentoringu.

TEXT: JIŘÍ VLADIMÍR MATÝSEK, FOTO: SOUNDCZECH

Program vznikl uprostřed pandemie covidu, kdy se samozřejmě nemohly hrát koncerty. „SoundCzech standardně vyhláší programy na podporu zahraničních turné a výměnných koncertů. To ale logicky nemělo smysl. Chtěli jsme podpořit umělce jinak, ale nechtěli jsme dělat jen další on-line workshopy,“ přibližuje prvotní myšlenku Radek Pavlovič, specialista PR a marketingu v SoundCzechu.

Vznikla tedy myšlenka na individuální konzultace. „Měli jsme za to, že individuální konzultace budou umělce zajímat více, protože při mentoringu mohou umělci podrobně rozebrat přímo svůj konkrétní projekt,“ vysvětluje Pavlovič. SoundCzech tedy vybral řadu hudebních expertů z Česka i zahraničí. „Jejich záběr byl různorodý, někdo se zaměřoval na PR, někdo na booking, jiný na

digitální distribuci. Mezi mentory byla třeba i PR specialistka zpěváka Mikea Pattona,“ doplňuje Pavlovič s tím, že mentoři si sami vybírali z přihlášených projektů, které pak konzultovali ve dvou samostatných hodinových blocích, a to primárně on-line. Zájem byl obrovský. Do dosavadních tří kol se přihlásily dvě stovky projektů. Další kolo Mentoringu se bude otvírat ještě před létem 2023.

V rámci programu mentorovali například hudební manažeři Dijana Lakuš a Přemysl Štěpánek. Svou zkušenost z druhé strany, kdy umělec/umělkyně konzultují svou hudební kariéru, naopak popisuje hudebnice a výtvarnice Milli Janatková.

Přemysl Štěpánek: Setkání s dalšími lidmi je vždycky obohacující

Přemysl Štěpánek působí v oblasti hudebního PR a marketingu. V letech 1999–2002 pracoval pro klub Stará Pekárna. Od roku 2002 do současnosti působí v nezávislém hudebním vydavatelství Indies Scope. V roce 2012 založil vlastní společnost PR Stage, kde pracuje mimo jiné jako promotér festivalů Sziget (ČR a SR) a Balaton Sound (ČR).

Co obecně vnímáš jako největší problémy u muzikantů? Co jim může kariéru nebo kreativně uškodit?

Občas víra, že vím všechno nejlíp já. Že to prostě nikdo nemůže udělat líp než já. Tak to je občas brzda. A je to také věc,

kteřou jsem vždycky říkal a říkám i na tom mentoringu, že my jsme vždycky dosáhli nejlepších výsledků, když za tím muzikantem byl celý tým. Když okolo stáli další lidi. Když to byla týmová práce, tak se podařilo vždycky nejlíp. Rozhodně víc, než když si to ten člověk dělá všechno sám. Samozřejmě jsou lidé, kterým to vyhovuje a mají představu, jak to má vypadat, a jsou schopní dělat si všechno sami. Já jim to neberu, ale prostě z mé zkušenosti vyplývá, že je dobré, aby to zkrátka byla týmová hra.

Asi souhlasíš s tím, že je zásadní nechat si poradit, být schopný přijmout radu?

Ano, ale samozřejmě ne od každého. Potřebuješ si najít toho člověka, kterému důvěřuješ. A když mu důvěřuješ, tak tu radu brát, nechat si poradit. Nepřijmout tu radu je k ničemu. Ten tým nemění toho člověka. Ten tým okolo by měl jen vyzdvihnout to, co je na tom dobré, a upozornit, co by bylo dobré změnit. Já se primárně nepohybuji v kruzích, kde se vytváří celý produkt, ale spíš se vlastně pomáhá tomu autorovi k tomu, aby se prosadil. V tu chvíli je důležité, že se tam podporuje ta autorská tvorba, ta jeho osobnost.

Mentorem jsi byl na jaře 2021. Vnímáš to i pro sebe jako pozitivní zkušenost? Dalo ti to něco?

Potkal jsem lidi, kteří třeba mají chuť a jsou na začátku a zároveň jsou odjinud než to, co běžně dělám. Takže jsem se dostal k lidem, kteří třeba mají jiné žánry, přemýšlejí trochu jinak. To tě vždycky obohatí. Já jsem rád, když si s těmi lidmi můžu popovídat a snažit se najít řešení toho jejich problému, pokud jsem toho schopen. Samozřejmě jsem zažil i mentoringy, kde jsem já sám poslouchal nějakého mentora, a to mě vždycky moc posunulo.

Vybavíš si ještě, kolik ti přišlo lidí na tu konzultaci? A jak sis je vybíral?

Já si myslím, že jsem odmítl jenom asi jednoho člověka. Tam ale došlo spíše k tomu, že ta představa, o čem by byl ten mentoring, byla úplně jiná. Jinak jsem měl asi osm lidí.

Přemysl Štěpánek

Ty jsi měl v rámci mentoringu specializaci na oblast marketingu a PR. Byly tam nějaké problémy, které ty muzikanty spojovaly?

To bych neřekl. Myslím si, že každá kapela má ty problémy specifické, a nechtěl bych je generalizovat. Všem šlo samozřejmě o to, aby byli známí natolik, aby mohli hrát víc. Ale protože to byli lidi z různých žánrů a taky byl každý na jiné startovní čáře, tak ty problémy a otázky byly rozdílné.

Co tomu často chybělo, co byl podle tebe ten klíčový prvek, aby se dokázali posunout?

Jedno nějaké zázračné řešení to nemělo, ale hodně jsme se třeba bavili o tom, že je nutné, aby ten umělec byl, pokud možno, připravený komplexně na tu chvíli, kdy to klapne. A zároveň jsem se jim snažil vysvětlit, že když už se dostanou do situace, že je o ně zájem, tak na to musí být připravení. To znamená, že musí mít veškeré podklady, ať fotografie, bio, všechno musí mít zpracované.

Což někteří měli více, někteří méně. Někde stačilo malinko upravit, někde bylo potřeba zatlačit, aby pracovali líp.

Vzali si ta tvoje doporučení a rady k srdci všichni?

Já doufám. Ale nevím, ani s jednou kapelou jsem nezačal spolupracovat, takže v tomto ohledu nemám přehled. Ale občas vnímám jejich aktivitu, takže mám pocit, že ano, že si to mé doporučení vzali.

Kdybys měl shrnout zásadní benefity, proč do mentoringu jít, jaké by to byly?

Za prvé, a to říkám i za sebe, v momentě, kdy je příležitost jít do mentoringu s člověkem, který se v oboru, který vás zajímá, pohybuje delší dobu, tak už jenom to, že ho poznáte a že se dozvíte jeho názory, je prostě zajímavé. I kdyby nic z toho, co řekne, nebylo pro vás aplikovatelné. Alespoň ale víte, že ten člověk, který se pohybuje v té oblasti, to dělá takhle. Můžete se z toho nějak

Zleva: Dijana Lakuš a Milli Janatková

poučit, i kdybyste nepřijali jeho rady. Můžete si říct, ale já to chci mít opačně, a můžete to dělat přesně opačně. V každém případě je mentoring věc, u které nevěřím, že by mohla někomu uškodit. Za mě vždycky toho člověka posune dál.

Milli Janatková: Na mentoringu je nejdůležitější podpora

Milli Janatková je autentická performerka, hudebnice a výtvarnice propojující žánry a umělecké obory. Vedle malby, grafiky a šití autorských šatů se věnuje improvizaci a skladbě, vokální tvorbě, hře na kytaru a bicí. Byla součástí programu *Mentoring III* v roce 2022.

Co podle tebe obecně nejvíc brání mladým umělcům v rozletu?

Nejvíce asi strach ze sebe prezentace a ze sebevyjádření. Takže každá podpora, ať už z jakékoliv strany, je potřeba. O to víc jsem šťastná, když takhle

přijde nějaká podpora ze strany třeba SoundCzechu nebo OSA nebo kohokoliv jiného, kdy to člověka podpoří, že může dál fungovat a umělecky se vyjadřovat.

Myslíš si, že je důležité, aby si jako mladší nebo začínající, řekněme, nechali poradit?

Určitě je potřeba nechat si poradit. Člověku nesmí být trapné říct si o pomoc, o podporu, o radu, netvářit se, že jsme nejmoudřejší na světě a víme všechno. Ten svět, a nejen umění, se neustále dost prudce, natož v posledních letech, vyvíjí. Takže je to potřeba, pro kohokoliv. Všichni se to učíme za chodu.

Ty jsi na Mentoringu byla v roce 2022. V jakých oblastech?

Já jsem se přihlásila na všechny oblasti, které tam byly. Já jsem nikdy neměla manažera a v podstatě samomanažersky a samovydatelsky jsem si vydala čtyři alba. To bylo hodně náročné a až

teď docházím k tomu, že není moudré být na to sama. Takže já jsem hledala cestu v marketingu, PR, v tom, jak prodávat merch. To byly pro mě poměrně nové věci. Pak mě ještě zajímá audiovizuálně, jak využít hudbu s vizuálním obsahem, protože dělám také vizuální tvorbu. Z pěti mentorů si mě vybrali tři, takže to byl pro mě úspěch.

Jak vlastně ten mentoring probíhá z pohledu toho mentorovaného?

No nejdřív jsem musela zkontaktovat mentora, domluvit si s ním nebo s ní termín, buď on-line, nebo na živo. Vždy proběhlo první setkání, potom jsem měla nějaké úkoly nebo nějaké podněty k postupu vpřed a pak proběhlo druhé setkání, buď zase osobně, nebo zase on-line.

A co nejvýraznějšího sis z toho mentoringu odnesla?

Nejvíce asi tu podporu. A pak samozřejmě cestu k tomu, abych se nebála se

prezentovat, protože u nás v Česku jsme v tomto ohledu celkem nezkušená nebo až příliš zakomplexovaná, abychom si řekli, že to má smysl a že není nic sobeckého nebo divného chtít tu tvorbu nějak posunout k širší komunitě.

Když jsi ty rady a doporučení poslouchala, neměla jsi někdy tendenci si říct, ale já si to udělám obráceně, jako po svém?

Ne, vůbec, já už jsem byla v situaci, kdy jsem byla lehce frustrovaná a nutně jsem potřebovala nějaký posun. Takže jakákoli rada dobrá. Samozřejmě, někdy jsem si řekla, aha, tak jednoduše se to řekne, ale mnohem hůře udělá, obzvláště u nás. Ale většinou jsem ty rady vzala s povděkem.

V čem je podle tebe největší přínos mentoringu jako takového?

Já jsem ráda, že mentoringy nebo třeba podpora výjezdů na konference, že to vůbec funguje a že tu ta možnost je. Tohle je obrovská šance na tom pracovat a opravdu jít krok za krokem v souladu s tím vývojem, protože jsme v mnoha věcech ještě pozadu – například v autorském právu nebo marketingu. A tohle je příležitost se učit. Čím více budeme nové věci vstřebávat, tím větší šanci budeme mít nejenom uspět, ale dělat, co nás baví, a prostě se tím i uživit a nemyslet si, že je to něco divného. A tím bych taky moc ráda poděkovala nejenom exportní kanceláři SoundCzech za podporu projektů a mentoringů, ale samozřejmě i OSA. Díky moc.

Dijana Lakuš: Proč dělat chyby, když existují odborníci, kteří vám poradí

Dijana Lakuš začínala jako manažerka a bookingová agentka, pokračovala jako promotérka (Bob Dylan, Manic Street Preachers...), projektová manažerka, PR a event manažerka. Významně se podílela na festivalech *Dimensions & Seasplash* nebo *Glastonbury*. Pracuje také jako konzultantka a vyučuje umělecký management na univerzitách a hudebních školách po celé Evropě.

Co začínající umělce nejvíce brzdí v jejich kariéře?

Především záleží na tom, odkud pocházíte. V Česku, resp. středovýchodní Evropě, je to pro mladé umělce a hudebníky ve srovnání se západní Evropou mnohem těžší. Jsou to menší trhy, není zde dostatečné propojení ani s ostatními evropskými zeměmi, ani s mezinárodními trhy. Stále nemáme zcela rozvinutý hudební průmysl ani mnoho příležitostí, jak kariéry rozvíjet. Chybí i povědomí veřejnosti o samotné profesi, která je ve skutečnosti mnohem těžší a náročnější, než se předpokládá.

Myslíte si, že je pro začínající hudebníky důležité, aby si nechali poradit?

Je to nejdůležitější. Proč se učit na vlastní pěst nebo dělat chyby, když existují odborníci, kteří vám mohou pomoci, a můžete se učit z poznatků a zkušeností ostatních. Dobrá rada jim může ušetřit čas a peníze, pomoci jim se směřováním kariéry a zaměřením, může inspirovat.

V roce 2022 jste se zúčastnila mentoringového programu SoundCzechu. Překvapilo vás něco?

SoundCzech je rozhodně jedna z nejlepších exportních kanceláří v Evropě a jejich mentoringový program je úžasný nástroj, jak pomoci mladým a začínajícím umělcům, zejména v této části Evropy. Obzvláště po pandemii, kdy nemohli normálně pracovat a byli ještě více postiženi ve srovnání s ostatními profesemi. Jsem ráda, že jsem se toho zúčastnila, a jsem ráda, že vybraní umělci byli nejen skvělí hudebníci a výtvarníci, ale také milí lidé a zůstali jsme v kontaktu i po skončení programu.

Mentoring je především o předávání zkušeností někomu dalšímu. Dal něco i vám?

Samozřejmě. Učím se z každé možné zkušenosti a z každé příležitosti.

Kolik žádostí jste obdržela a jak jste vybírala, s kým budete spolupracovat?

Pro mě je vždycky na prvním místě hudba, takže ti, které jsem si vybrala, se mi

okamžitě zalíbili svou hudbou. Dalším důvodem bylo, že nikdo z nich nemá profesionálního manažera, nahrávací společnost, bookingovou agenturu nebo mezinárodní zastoupení, takže potřebovali mentoringový program více než ti, kteří toto mají.

Musela jste někoho odmítnout? A proč?

Bohužel se do mentoringového programu přihlásilo mnoho umělců a hudebníků, a já jsem si mohla vybrat jen čtyři. To ukazuje, že je zájem a že mentoringy jsou potřeba. Doufám tedy, že budou i nadále pokračovat.

Vášim tématem byl mezinárodní marketing. Byl nějaký dominantní problém, který se objevoval napříč setkáními?

Byly tu stejné otázky: jak rozšířit svou kariéru na mezinárodní úrovni, jak si vybudovat fanouškovskou základnu a profesionální síť a příležitosti, jak oslovit mezinárodní publikum. Během mentoringu jsme se zabývali širokou škálou témat od PR & marketingu přes tvorbu kreativního obsahu (promo materiály, vizuály, videa, vystoupení...) až po rostoucí on-line a digitální propagaci a marketing a využití tradičních médií, jako je tisk, rádio a televize. Zaměřili jsme se také na důležité věci, jako je merchandise či sponzoring. Praktická práce také spočívala v tom, jak psát a vytvářet tiskové zprávy, jak vytvářet press kity a promo materiály, jak psát a podávat návrhy projektů, jak psát přihlášky na showcase festivaly... To vše i s ohledem na mezinárodní kontext.

Jaké vidíte hlavní výhody programu Mentoring?

Kromě sdílení znalostí a zkušeností je to především poradenství v oblasti uměleckého, profesního a obchodního rozvoje a určení strategií a cílů. Důležité je povzbuzení a posílení v tom, co dělají, být umělcem je jedno z nejtěžších povolání. O některých umělcích v programu do budoucna určitě ještě uslyšíme a já jsem ráda, že jsem mohla být součástí jejich příběhu. ☒

Tomáš Vartecký

Na albu
nesmí být
ani vteřina
špatně

Tomáš Vartecký je jedním z našich nejznámějších kytaristů. Ale nejen to. Jeho muzikantská dráha se odvíjí po dvou zdánlivě nesouvisejících, pro někoho možná dokonce protichůdných liniích. Na jedné straně už léta vede tvrdou rockovou kapelu Kurtizány z 25. Avenue a průběžně spolupracuje s dalšími rockovými partami, v první řadě s bandem Wanastowi Vjegy. Na straně druhé skládá, textuje, nahrává a produkuje alba zpěvačky Anny K., jež je také jeho životní partnerkou, a mnohé z jeho písní v jejím podání se staly velkými popovými hity. Tyhle dva světy se ale Tomášovi daří dokonale propojovat a jedno se v jeho tvůrčím životě doplňuje s druhým.

TEXT: ONDŘEJ BEZR

Vybavíš si nějaký okamžik, ať už vizuální, nebo zvukový, kdy jsi zaznamenal existenci kytary?

To byli určitě Kiss. Třetí třída. A v pátý už jsem z nich měl úplnou horečku. Celý život nesnáším vstávání, ale tehdy jsem si o hodinu přivstal, abych si před odchodem do školy stačil poslechnout album Dynasty. U toho jsem si stavěl lego a říkal si – to je dobrý! No a jinak doma byla španělka, taková ta, co mají v domácnostech skoro všichni, měla dvě struny, byla opřená někde v rohu, zřejmě moje starší sestra měla nějaký záchvat a koupila si ji, ale brzo ji to přešlo, takže jsem na ty dvě struny začal zkoušet sám.

Rovnou Kissáky?

To ne, to jsem ještě nedokázal. Ale Traktor Visacího zámku, Smoke on the Water a tyhle podobný věci. Prostě to, co

se dalo na ty dvě struny, který jsem navíc neuměl pořádně naladit, zahrát. Ale zajímavý je, že jsem si u toho vždycky představoval, že mě někdo poslouchá. Rozumíš, hraješ na španělku se dvěma strunami a vidíš před sebou stadion! Takhle jsem to měl. Potom Beatles, no a najednou jsem začal chodit na učňák do Aera Vodochody, kde byla zkušebna, byly tam aparatury, bicí, všechno potřebný. Když padla otázka ve třídě, kdo umí na kytaru, drze jsem se přihlásil. A fakt jsme založili kapelu. Pak jsem prolítl zase do prváku, učňák se přestěhoval jinam – a tam byla zase zkušebna! A tehdy jsem si na tajno koupil svoji první elektrickou kytaru, byla to Jolana Alfa.

Takže kluci, se kterými jsi sdílel muziku, byli vlastně spolužáci.

Napřed ano, a pak nějak od těch šestnácti už i mimo učňák, právě přes

Nejdřív to byl takovej punk, potom věci à la Cure, to bylo ještě na škole, a po vojně přišla gotika. To jsem si ještě zjišťoval, jak se co dělá, tu a tam si i něco stahoval, ale jednoho dne jsem se definitivně rozhodl, že už nikdy nic po nikom hrát nebudu a budu se věnovat jenom tomu, jak hraju na kytaru já.

muziku. Kamarád Tomáš Bálek jednoho dne přivedl Vikinga, a to bylo, jako by přišel Bonham. Prostě na ty bubny uměl.

Jak tohle období skončilo?

Tím, že jsem šel na vojnu. A po ní to začalo doopravdy.

A už před vojnou jsi byl rozhodnutý, že se hudbě chceš věnovat naplno? Odráželo se to i v aktivním cvičení na kytaru?

Ne, ne, já jsem nikdy necvičil žádný stupnice. Hrál jsem si písničky. Když se mi nějaká líbila, chtěl jsem se ji naučit. Ale to bylo poměrně krátký období, protože docela brzo jsem si začal vymýšlet svoje vlastní. Nejdřív to byl takovej punk, potom věci à la Cure, to bylo ještě na škole, a po vojně přišla gotika. To jsem si ještě zjišťoval, jak se co dělá, tu a tam si i něco stahoval, ale jednoho dne jsem se definitivně rozhodl, že už nikdy nic po nikom hrát nebudu a budu se věnovat jenom tomu, jak hraju na kytaru já.

Měl jsi nějaký kytarový vzor?

Určitě Roberta Smithe z The Cure. A víš proč? Protože to bylo reálný. Kdybych měl za vzor Michala Pavlíčka, bylo by to pro mě naprosto mimo moje možnosti a asi bych se do toho nikdy nepustil – a to mě Straka v hrsti fakt naprosto fascinovala.

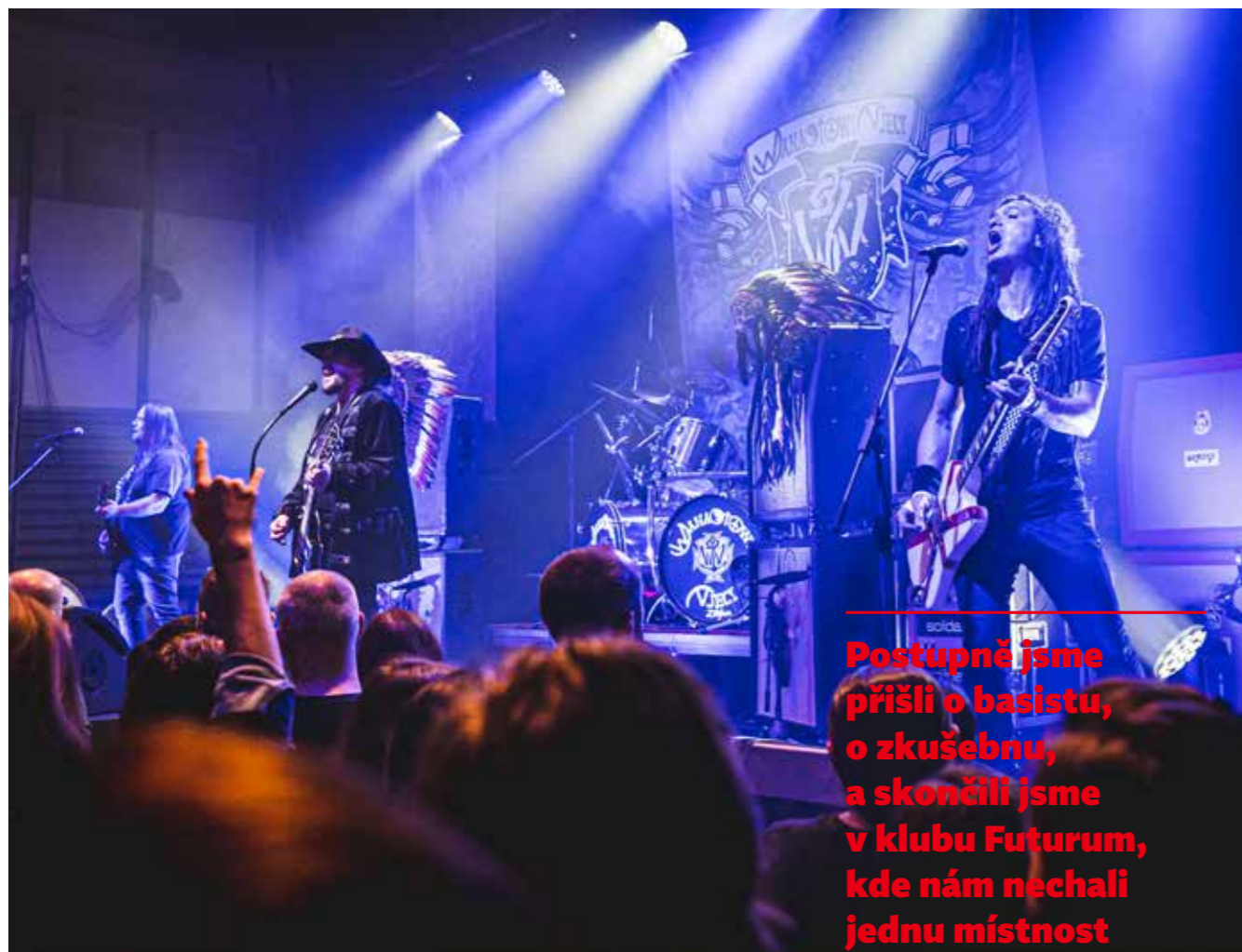

Foto: Jan Nožička

**Postupně jsme
přišli o basistu,
o zkušebnu,
a skončili jsme
v klubu Futurum,
kde nám nechali
jednu místnost
vzadu jako zázemí.
A taky jsme mohli
mít sekeru na baru.**

Na vojně jsi nehrál?

No, tam sice taky byla zkušebna, a dokonce i kytara, ale ta nešla za živýho boha naladit. Měl jsem tam půjčenou španělku, ale na tu jsem si zahrál jen párkrát. Ani jsem na to neměl náladu, prostě jsem doufal, že budu co nejdřív z vojny pryč. Což se nakonec stalo. Potom následovaly roky 1990, 1991, 1992... A to jsem nedělal nic jiného, než že jsem se snažil nějakým způsobem sehnat peníze, ale hlavně jsem hrál a chodil po klubech.

Ale to už byly Kurtizány, ne?

Ano, vznikly, když jsem byl na vojně. Vlastně je dali dohromady kluci, se kterými jsem se znal ze strahovské Sedmičky,

kde figurovali v různých kapelách. Ovšem bylo domluveno, že až přijdu z vojny, tak se k nim přidám. Což se stalo.

Šílenství ve Futuru

Měl jsi v té době už nějakou zkušenost s koncertováním? Zatím jsme mluvili o zkušebnách, ale to je přece jen jiná disciplína.

Ano, už v létě 1989 se dalo leccos dělat, a na Sedmičce byly koncerty. Kluci měli razítko od SSM, že můžou pořádat koncerty kapel, které nemají přehrávky. A kromě toho se taky hodně dělaly parníky, předpokládám po vzoru Sex Pistols.

Takže jsem nějaké zkušenosti měl. A po revoluci, to se v Praze hrálo úplně všude. I na Hradě, pod Hradem, na Žofíně, kam tě dneska bez obleku snad ani nepustí... Tehdy tam byly punkové koncerty, Michael's Uncle, Wanastowky... Krásná doba. Moc rád na to vzpomínám.

Kurtizány z 25. Avenue začínaly jako gothic rocková kapela, ale pak najednou došlo k nějakému strašlivému zlomu – a začali jste hrát v podstatě hard core. Jak se to stalo?

Postupně jsme přišli o basistu, o zkušebnu, a skončili jsme v klubu Futurum, kde nám nechali jednu místnost vzadu jako zázemí. A taky jsme mohli mít sekeru na baru. Prostě na nás byli moc hodní. Jenže my jsme byli jenom tři, to se dělá gotika těžko. Kdybychom byli tři plus automatický bubeník, jsme jako Sisters of Mercy a je to pohoda, ale bicí, kytara a zpěv, to je problém. No, ale v Praze byla v té době taková diskotéka Ubiquity, není náhoda, že se tak jmenuje i naše první deska, a tam to fakt žilo. Byly tam párty, vozilo se tam LSD z Holandska a Belgie, a my jsme se jednou rozhodli, že si ten trip koupíme. A takhle to dopadlo: Po asi dvou dnech nepřetržitého šílenství ve Futuru, kdy jsme hráli jeden akord a vazby a zpěvák Simon řval a nožem rozbídal strop, chovali jsme se jako zvířata, a když tam někdo náhodou zabrousil, hned se strachem v očích zase zmizel, jsme se rozloučili s gotickým rockem, přestali být sešňorovaní a rozhodli jsme se, že si budeme dělat, co chceme. Chvilku trvalo najít do tohoto basistu, zkoušeli jsme jich několik, žádný neobstál, ale pak přišel jeden a s tím se to povedlo.

Bylo něco, co vás v té době vysloveně nakoplo?

Jednoznačně soutěž Marlboro Rock-In. Dneska je takových soutěží hodně, ale většinou nenabízejí tolik jako tenkrát. My jsme za vítězství dostali velice slušnou částku šest a půl tisíce dolarů. To bylo v roce 1993 opravdu hodně peněz. Naše štěstí bylo, že se o nás tehdy jako manažer staral František Kotva a ten nám moc dobře poradil, ať ty peníze vezmeme a nakoupíme za ně všechno pro kapelu. Ať si prostě založíme kapeťový účet a nedělíme si tu výhru rovným dílem. To byla skvělá rada, protože jinak bychom ty prachy za chvilku každý rozházeli. Když jsme šli s Vikingem ty peníze z šeku vybrat do banky, odmítli nám je vydat. Prý podpis neodpovídal podpisovému vzoru. Tak jsme šli do jiné banky a tam nám je dali bez problémů. Odesli jsme si je v igelitce a rovnou zašli do Klimenty ulice do obchodu Praha Music – a začali nakupovat.

Zvedl se vám po vítězství počet koncertů?

Do té doby jsme mockrát Prahu nepustili, ale potom jsme začali opravdu hodně jezdit po republice. Když vyšla deska, tak se o nás přes Monitor starala Katka Králová čili profík. Ale ani takový profík není všemocný, když pod sebe dostane takovou zvěř. Byli jsme dost neposlušní...

Kdy jste se uklidnili?

Možná trochu s albem 2000?. To se časem ukázalo jako kultovní, nebo jak to říct. V té době jsme žádný velký dopad necítili, prostě klubová kapela vydala desku a objížděla s ní pět let kluby. Mezitím se dost změnila doba, tak jsme zkusili udělat nové demáče, nabídli ho firmě Sony a tam nás prosadil Dan Petřík. A to byla deska Medium, náš asi největší „mainstream“. Celkem to mělo dopad, protože když jsme pak jeli šňůru, lidí chodilo víc a víc. Takže jsme se docela snažili a poměrně záhy udělali další desku Chemie. Na té se asi nejvíc odrazilo, jak moc mám rád kapelu

Naše štěstí bylo, že se o nás tehdy jako manažer staral František Kotva a ten nám moc dobře poradil, ať ty peníze vezmeme a nakoupíme za ně všechno pro kapelu.

Helmet – a když ji dneska slyším, říkám si, jestli jsme se náhodou nepustili do něčeho, do čeho jsme se pouštět neměli. Tehdy jsem se věnoval víc hudbě než textům.

Ty tedy textům i ve vaší muzice přikládáš zásadní váhu?

Vždycky mi dost záleželo na tom, abychom nezněli jako spousta českých

Foto: Jan Nožička

skupin, které nemám rád ne kvůli hudbě, ale kvůli tomu, co zpívají za blbosti. Čeština je na tuhle hudbu velice těžká řeč, ale pokud si najdeš svůj jazyk, tak to jde a nemusíš jen omílat nějaké fráze. To se mi, myslím, začalo dařit na další desce Teorie morfické rezonance.

Jak velký to pro tebe byl rozdíl, když dosavadní zpěvák Simon v roce 2006 odešel, a ty ses najednou musel postavit k mikrofonu?

Bylo to tak zásadní, že jsem takhle dokázal zahrát veřejně až asi po třech letech, a stejně jsem se nikdy necítil ve své kůži. Pro mě je opravdu těžký hrát na nástroj a zároveň zpívat. Ale víš, co pro mě bylo zdaleka nejtěžší? Dělat zároveň „konferenciéra“. Takže se mi docela často stávalo, že jsem nebyl úplně v pohodě a na koncertě říkal i věci, které si doopravdy myslím...

Kurtizány se za těch více než třicet let staly rockovou legendou, ale přitom neudělaly ten krok do rockového mainstreamu ve smyslu míst, kde hrají, pořád jsou to kluby, kulturní domy, festivaly, ale ne haly. Neříkali jste si nikdy, že byste svůj zvuk trochu učesali a ten krok k mainstreamu zkusili udělat?

To právě byla ta deska Medium. Tam se stalo přesně to, o čem mluvím. Už jsem měl vlastní studio, najednou se mi neuvěřitelně rozevřely možnosti. Poprvé jsme si vyzkoušeli například to, jestli nás mohou hrát rádia – a ano, dokonce jsme se objevili na Evropě 2. Takže se to trochu povedlo. A bylo to asi trochu dáno i tím, že jsem v té době už začal spolupracovat s Luckou (Annou K. – pozn. aut.).

Ahoj, tady je Robert Kodym

Taky jsi hrál s kapelou Lucie...

To byla velká škola. Nicméně to přišlo v době, kdy jsem měl období skutečně velkého sebevědomí a dost jsem zlobil. Dneska by mě představa, že pojedou takovouhle šňůru, maličko naplňovala úzkost, jestli to zvládnou. Když jsme třeba hráli s Kurtizánama před Rammstein, byly to asi největší nervy v mém životě,

zařídil to tak, abychom si neudělali ostudu.

Už jsi zmínil Wanastowky. S těmi hraješ už dlouhá léta. Jak ses k nim dostal?

V roce 1995 mi v bytě na Vinohradech zazvonil pevný telefon, zvedl jsem ho, a tam se ozvalo: „Ahoj, tady je Robert Kodym. Skupina Wanastowi Vjecy by tě chtěla požádat o spolupráci. Mohl bys přijít na konkurz?“ Tak jsem šel, s klukama si zahrál, a ještě týž večer mi zavolali, že mě berou. Takže to bylo docela jednoduchý.

Jak moc je ve Wanastowkách přípustný tvůj hráčský a autorský vklad?

Všechny party, které Robert vymyslel, se snažím hrát jako on, všechno mi ukázal. Proč bych měl někomu zasahovat do jeho písniček? To si můžu složit svoje, ne? No ale když mě napadne něco, co by podle mě té písničce mohlo pomoci, Robertovi to vždycky napřed zahraju, a on se rozhodne. Ovšem taky už za ta léta vím, co mu můžu nabídnout. A co se týče vysloveně autorského přínosu, například na poslední desce mám čtyři písničky a dvě z nich hrajeme pravidelně na koncertech. Z čehož mám radost. Robert říká, že má pocit, jako bych je psal přímo pro něj – a ono to tak samozřejmě je.

Taky jsi hrál nějakou dobu v Kollerbandu. Bylo to jiné než s Lucíí?

Já s Lucíí nedělal žádnou desku, byl jsem jen na dvou šňůrách jako kytarista. Kollerband byl hodně zajímavé sdružení, skoro bych řekl spolčení hodně dobrých hudebníků. Marta Minárik, Honza Křížek, Olda Krejčoves... všechno masakr. Bylo to šílený, ale krásný. Opravdu moc.

Každá písnička musí být nejlepší

Když jsi začal spolupracovat s Annou K., asi to byl pro leckoho, kdo tě znal z těchto kapel, trochu šok. Protože

to najednou byla opravdu pop-music. Musel jsi tu spolupráci na začátku nějak rozvažovat?

Já takový písničky skládal vždycky. A myslím, že se to vzájemně vůbec nemele. Jsem vděčný za to, že mám možnost dávat písničky tomu, kdo o ně stojí. A že si navíc můžu dovolit dělat takovou hudbu, jakou dělat chci.

Na pop sis ale asi musel osvojit nějaká pravidla. Třeba to, že když dáš deset písniček na desku, ideálně by měla být každá potenciální hit, který se dostane do rádií. Není to svazující?

Není. Jasně, máš nějakou formu, do které se musíš vejít. Ale stejně se ti tam občas povede dostat něco netradičního. A o to větší máš potom radost, když tu písničku rádio fakt hraje.

Vy se samozřejmě s Annou K. jako partneři dobře znáte, její svět ti není cizí. Nicméně, stává se někdy, že ti přímo řekne, o čem by chtěla zpívat?

Třeba teď jsem se pustil do disciplíny, kterou jsem ještě v životě nezkusil a ze které jsem měl vždycky vítr, protože ji považuju za hodně těžkou: vánoční píseň. Aby nebyla plná klišé, a přitom byla krásná. Tak jsem si řekl, že to zkusím. Myslím si, že se to povedlo.

Podle čeho?

Když jsem jí tu písničku zazpíval a viděl, že jí to dojalo. Ona se na mě nevídá, nechce, abych to viděl, ale já vím, že jo, že jsem se strefil. Teď se ta písnička míchá a doufejme, že lidi uslyší před Vánoci něco hezkýho. Jako oslavu svátků, kdy je ideální čas k tomu, něco vyřešit. A možnost se na ně zase těšit.

Jeden večer slávy

Kurtizány jsme opustili vy chvíli, kdy jsi byl jejich kytaristou i zpěvákem. To už ale dnes neplatí.

Koncertovali jsme s Teorií morfické rezonance a nějak jsem to dával, i když to pro mě občas bylo něco strašlivého. Jeden rok třeba šedesát koncertů, někdy

Ve studiu s s Kurtizánami z 25. Avenue, foto: Jan Nožička

i tři za den. Pro řadu kapel je to normálka, ale já začal doopravdy přemýšlet o tom, že se na to vykašlu. Už jsem nemohl ani mluvit. A nakonec jsem to ze dne na den vyřešil tak, že jsem v kapele zase zbyl jen já sám s basákem Rupikem. To ale nevydrželo moc dlouho. Jako prvnímú jsem zavola zpěvákovi Danovi Kurzovi, jestli by neměl zájem se připojit. A fascinovalo mě nadšení, s jakým to přijal. A zbyval ještě bubeník. Napadl mě Mára Macháček, když v té době Cocotte Minute nehráli. Taky přijal. Najednou jsem věděl, že to bude dobrý, i když jsem tušil, že to pro mě bude zároveň dost těžký. Ale kluci mě nějakým způsobem donutili, že po jedenácti letech uděláme desku – ani si neumím představit, co jsem měl v kompu za tu dobu demáčů. Desítky a desítky písni, které nikdy nedopadly, i když jsem

věděl, že některý nápady jsou super. Ale nakonec to vlastně vyřešil selský rozum: prostě jsem si řekl jo, jdeme do toho. Natočili jsme album Honzíkova cesta – a dostali jsme za něj Anděla.

To asi bylo po všech těch letech zadostiučinění, ne?

Já to zažil už v roce 1999, když dostala Anděla Lucka za písničku Nebe. Takový ten pocit, že se něco stalo. Dnes už vím, že se nestalo vlastně vůbec nic, jen ten muzikant má aspoň chvíli pocit, že je slavněj. Aspoň jeden večer. Když jsme měli nominaci s Kurtizánama, říkal jsem si, že já už to znova zažívat nepotřebuju, ale že bych to strašně přál těm klukům. A viděl jsem, jak vysloveně vybuchli, když jsme Anděla dostali. Byl to krásný večer a zároveň nám to nastavilo nějakým způsobem laťku. Vydali jsme desku,

Vydali jsme desku, která dostala Anděla, takže ta další musí být ještě lepší. Už tam nemůže být ani vteřina špatně.

kteřá dostala Anděla, takže ta další musí být ještě lepší. Už tam nemůže být ani vteřina špatně. Ale jestli to stihneme dřív než za jedenáct let, to vážně nevím. I když jdeme zrovna za týden do studia natočit dvě nové věci. ☑

Laura a její tygři

Bylo jedno Rádio, tedy ne jako rozhlasový přijímač, ale skupina z mosteckého Neprakta klubu, která vznikla v roce 1984. A Rádio se na konci roku 1985 přeměnilo ve skupinu Laura a její tygři. Osmičlenná parta se v následujícím roce stala největší senzací prvního ročníku festivalu Rockfest a v dalších letech významně ovlivnila českou rockovou scénu. Jejich první tři alba patří mezi základní stavební kameny, které definují kvas české hudební scény přelomu osmdesátých a devadesátých let.

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: ARCHIV KAPELY

Energie hudby se přetavuje v pohyb, v tanec. Někdy

spontánní, někdy naopak secvičený tak, aby potvrdil řád a charakter hudby. Karel Šůcha dokonce kratší dobu na konci osmdesátých let uvažoval o tom, že by rozšířil soubor o dva tanečníky.

Nutno ale říct, že Laura přes svou slávu nikdy neměla příliš mnoho následovníků. Baskytarista Karel Šůcha, který byl a stále je šéfem kapely, totiž vytvořil v Lauře těžko napodobitelnou koncepci rockové kapely, či spíše rockového big bandu. A i kdyby někdo šel jeho směrem, nejspíš by si vylámal zuby na organizačních záležitostech. Držet pohromadě osm temperamentních muzikantů není nic jednoduchého. Však měl také odjakživa pověst velmi přísného lídra.

Laura je až učebnicovým příkladem předem připravené koncepce kapely. Zatímco většina kapel vzniká spontánně mezi spolužáky, fanoušky nějaké jiné kapely nebo kamarády z hospody, Šůcha od začátku přesně věděl, co chce: „Ještě dřív, než jsem ji začal stavět, jsem měl vymyšlený její název, měl jsem představu o tom, jak bude vypadat dechová sekce a jak bude vypadat kapela,“ vzpomíná. To poslední, vzhled, bylo

velmi důležité. Lauru, či spíše její tygry si každý zapamatoval na první pohled. Černé brýle, bílé košile, černé kalhoty a do toho černé kravaty, to dokonale kontrastovalo se strakatým prostředím běžných rockových koncertů. A když se ke kapele přidala ještě Jana Amrichová jako zpívající Laura s flétnou a saxofonem, image kapely byla hotová.

V té době Šůcha asi ještě netušil, jak je taková stylizace po provozní stránce flexibilní. Muzikanti mohli po celých osmatřicet let přicházet i odcházet, a skoro nikdo nezaregistroval nějakou změnu – pořád to byli rozpumpovaní chlapi v černých brýlích a v bílých košilích. A zrovna tak se mohla měnit i osoba Lauru, a nikomu nepřišlo divné, že je jiná než minule – pořád to byla Laura. Dneska dokonce dvě, protože se současnou Laurou Lucií Bakešovou občas alternuje Tereza Hálová.

Důležitou roli v koncertní show hrála

i rozpohybovanost kapely. Při jejich vystoupeních se na scéně pořád něco děje. Energie hudby se přetavuje v pohyb, v tanec. Někdy spontánní, někdy naopak secvičený tak, aby potvrdil řád a charakter hudby. Karel Šůcha dokonce kratší dobu na konci osmdesátých

let uvažoval o tom, že by rozšířil soubor o dva tanečníky. Měl dokonce k dispozici dvě pohybově nadané osobnosti – Otakára Schmidta a Dana Konečného (později Nekonečného), ale ti kvůli různým dalším závazkům v kapele dlouho nevydrželi.

Vrcholem temperamentních a zároveň strukturovaných koncertních akcí byla speciální koncertní show, která se odehrávala v roce 1989 v Paláci kultury. Bylo to poprvé v historii české scény, kdy si kapela s podporou bratří Cabanů vybudovala speciální stage show na jedenáct metrů vysoké konstrukci, po níž se pohybovalo přes třicet zpěváků, muzikantů a tanečníků. Byla mezi nimi i začínající herečka Lenka Vychodilová.

Zdálo by se, že Laura a její tygři jsou především vizuální kapela. Ano, její doménou je pódium, kolektivní charisma a předávání inspirující energie. Tak jako to dokázala v Saroyanově symbolické

Nová vlna, během níž Laura vznikla, měla smysl pro různé neobvyklé stylové kombinace a varianty. U Šúchovy kapely se do rock'n'rollu celkem logicky vmíchala latinská hudba a funk jazz, zvláště v sólech jednotlivých dechařů.

novel Tracyho tygr Laura Luthyová, když kráčela po ulici ve žlutých přiléhavých šatech a okouzila na první pohled mladého nosiče kávy Thomase Tracyho.

Přívalem mladistvé energie je přítomen také v hudebním stylovém mixu, který Šúcha své Lauře hned na začátku naordinoval. S odstupem více než třiceti let se zdá, že základem původního mixu byl rock'n'rollový revival, tak jak ho na konci šedesátých let představovaly kapely typu Sha Na Na čili základní rocková sestava doplněná o dechovou sekci. Laura ji odjakživa měla alespoň tříčlennou – saxofon, trubku a pozoun. Ostatně už zmíněné Rádio, předchůdce Laury, které Šúcha založil po návratu ze studií v Ostravě, mělo podle pamětníků dosti silný punkově-rock'n'rollový nádech.

Nová vlna, během níž Laura vznikla, měla smysl pro různé neobvyklé stylové kombinace a varianty. U Šúchovy kapely se do rock'n'rollu celkem logicky vmíchala

latinská hudba a funk jazz, zvláště v sólech jednotlivých dechařů. Na rozdíl od takových jazzem ovlivněných sdružení si ale skupina potrpí na údernost a stručnost. Říkejme tomu čitelnost. Zůstává proto i na koncertech u tvaru normálně dlouhých, tedy stručných až popové písně a zbytečně nestaví na odiv machrovství jednotlivých muzikantů. Je to namazaný, rytmicky nadupaný stroj, v němž všichni pracují na valícím se kompaktním celku. Ve skladbě Časy se mění adoruje Šúcha rytmus dokonce jako jeden z nejdůležitějších komponentů lidského života:

„Na počátku bylo slovo
a slovo je rytmus
Kde je rytmus
tam je čas
Kde je čas
je i naděje
Kde je naděje
může být láska...“

Podobnou úderností a stručností oplývá i textová stránka dalších skladeb, zvláště z prvních tří desek – Žár trvá (1988), Nebudeme (1990) a Síla v nás (1992). V řadě skladeb z té doby můžeme najít cosi jako generační manifesty. Pověstný generační slogan, mnohokrát asociovaný s Laurou, nebo dokonce s devadesátými lety vůbec, už skoro zlidověl: „Dokud tady budu / nechci poznat nudu.“ Ale mezi největší hity Lauřiných

tygrů patří i další písně, které vyjadřují podobná generační poselství ještě více natvrdo. Třeba v Nebudeme:

„Zpíváme svy generaci
Myslíme si, že jsme draci
Žijem z drobných úspěchů
Vůně cizích pelechů
My jinak žít neumíme
Chceme, ale nemůžeme
Nebudeme, nebudeme“

Přestože Laura a její tygři zpívají česky, patří při své originalitě k nejuspěšnějším

vývozním artiklům české populární hudby. V průběhu posledních skoro pětácti let projeli několikrát Evropu křížem krážem, hráli skoro na všech kontinentech a byli ozdobou EXPO 2010 v Šanghaji. Bohužel velká poptávka ve světě občas až příliš narušovala kontakt kapely s českou scénou.

Laura prošla dlouhou řadou personálních změn a říká se, že se stala továrnou na nové talenty. Jako první od ní odešel pozounista a showman Martin Pošta. Později jsme se s ním setkávali na albech Petra Hapky a Michala Horáčka nebo v muzikálech. Pak odešla a na sólovou dráhu se vydala Ilona Csáková, která byla v prvním období Laury nejvýraznější postavou skupiny. Janu Amřichovou v pozici vystřídal Lenka Nová – s Laurou vydržela celých 12 let! I ona dnes na své sólové dráze příležitostně spolupracuje s Michalem Horáčkem. A Miloš Vacík, vyhlášený perkusionista a organizátor festivalu Slet bubeníků, založil po odchodu z Laury kultovní soubory Šum svistu, Sluneční orchestr, Tam Tam Batucada a další. Dost možná, že nové a zatím ještě málo známé tváře, s nimiž dnes Laura cestuje každý víkend po Česku, jednou svého pověstně přísného lídra opustí, vydají se na sólové dráhy a využijí přitom své zkušenosti, které v kapele získaly. ☑

Jakub Mahdal

Můj děda hrál na saxofon, babička na bicí, bratr zpíval v kapele. Takže bylo jasné, že muzika můj život nemine. Od dětství jsem hrál na různé nástroje, od flétny přes trombon, bicí po kytaru, a zpíval.

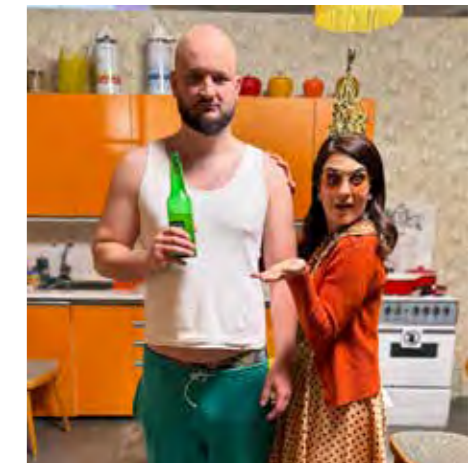
TEXT: JAKUB MAHDAL

Jakub Mahdal při natáčení videoklipu Revolution zpěvačky Nelly, foto: Dominik Kučera

Natáčení videoklipu zpěvačky Nelly – Vlci, foto: archiv Jakuba Mahdala

Pokáč a herečka Pavla Dostálová při natáčení videoklipu Dokonalý muž, foto: archiv Jakuba Mahdala

Jakub Mahdal

Natáčení videoklipu kapely Rybičky 48 s hostem Michalem Malátným, foto: Alex Šnaid

Jako dítě jsem jezdil na tábor do Bonětic, kde se uvolnilo místo kameramana, který zaznamenává celý táborový program, aby měl každý památku. Zjistil jsem, že je to něco, co mě baví stejně jako hudba. Jako honorář jsem tehdy dostal kameru na mini DV kazety a byl to pravděpodobně ten moment, který odpálil moji natáčecí kariéru. Začal jsem si tehdy ze srandy na zahradě natáčet různá videa a klipy, hrál jsem si se světly, se stříhem a věděl jsem, že pokud půjdu něco studovat, tak to bude kamera.

V patnácti letech jsem ze západních Čech utekl do Prahy na multimediální školu a následně do Písku na filmovou školu. Už v posledním ročníku jsem měl

tolik zakázek, že jsem možná více točil, než byl ve škole. Jedním z prvních větších natáčení byl klip pro Voxela, kdy mě kluci z vydavatelství RedHead poslali do Anglie. Od té doby uplynulo dvanáct let, kdy jsem natočil desítky, ne-li stovky videoklipů pro různé interprety v ČR, na Slovensku, ale i v Anglii, Thajsku, Norsku, Španělsku i třeba na Islandu.

Každému projektu se věnuju na sto dvacet procent a dokáže mě to úplně pohltit, což si myslím, že je vlastnost, která mi umožnila točit pro tolik různých interpretů. Myslím si, že je vždycky cítit, když do toho někdo dává srdce. Miluju ten proces tvorby a úplně nejvíc asi projekty, kde se musí něco stavět

nebo vyrábět a vytvořit tak něco unikátního, co nikdo před vámi neudělal. Není jednoduché vymýšlet stále nové vizuály, ale snažím se jít s dobou a používat moderní technologie jako různé stabilizátory, ledkové projekce s Unreal Enginem, robotické motion controly apod.

Točil jsem klipy třeba pro kapelu Kryštof, Chinaski, Terezu Maškovou, Xindla X, Sebastiana, Marka Ztraceného, Rybičky 48, Slzu, Adama Ďuricu a zhruba dvacet videoklipů pro Pokáče, kterému jsem dvorním kameramanem. Celkem tato hudební videa nasbírala přes 285 milionů zhlédnutí, což je pro kluka, který točil klipy na zahradě, neskutečné číslo. ☒

MarZ

„Velká kapela je můj splněný sen“

O existenci písničkářky Markéty Zdeňkové jsem se dozvěděl díky skladateli a kytaristovi Lukáši Sommerovi. Ten v mé domovské Vinoři na okraji Prahy založil nový multižánrový festival Puls Art, jehož zahajovacím večerem byl koncem letošního března koncert s názvem Kytarová noc. Prvního z jeho protagonistů Norbiho Kovácse nebylo třeba posluchačům nijak obšírně představovat. Ovšem Markéta, která byla tím druhým, se stala pro většinu přítomných víc než příjemným objevem. Suverénní zpěvačka a kytaristka zde zahrála a zazpívala vlastní písničky s jednoznačně hitovým potenciálem. Pokud by během jejího vystoupení někdo z diváků otočil hlavu, spatřil by v zadní části sálu Lukáše, který většinu jejích písniček nadšeně protančil...

TEXT: ROBERT RYTINA, FOTO: TOMÁŠ MOUDRÝ

... V závěru koncertu si všichni tři přítomní muzikanti poprvé v životě zajamovali společně, a nutno potvrdit, že nejen v pěvecké, ale také v hráčské virtuozitě Markéta za oběma pány nijak nezaostávala. „Kdo je ta holka a kdy ji u nás zase uvidíme?“ zaslechl jsem pak několikrát před sálem. Na druhou otázku zatím odpověď nemám, ale na to „kdo je ta holka“ jsem se osmělil zeptat přímo Markéty Zdeňkové.

Když jsem se dozvěděl, že vaším tatínkem je výrazný skladatel a pianista Zdeněk Zdeněk, okamžitě mě napadla první otázka. Mohla nebo chtěla jste být odmalička někým jiným než také muzikantem?

Ano, jako malá jsem chtěla být keramičkou a během dospívání překladatelkou.

Opravdu? A kterému jazyku jste se chtěla věnovat?

Hlavně němčině, ale zajímala mě i latina. Dotáhla jsem tento svůj plán až do prvního ročníku na univerzitě, kde jsem začala oba jazyky studovat. V té době se to ale ve mně zlomilo a rozhodla jsem se „zběhnout“ k hudbě a naplno se jí věnovat. Přála jsem si rozvíjet to, co jsem dělala už od třinácti let – psát písně a naučit se pořádně řemeslu. A tak jsem si podala přihlášky na hudební školy.

Než si o vašich dalších studiích budeme povídat, s dovolením se ještě jednou vrátím k vašemu otci. Co z jeho tvorby na vás mělo největší vliv? Písničky skupiny Naima, spolupráce s Vlastou Průchovou, nebo široké skladatelské rozpětí

zahrnující repertoár od hudby pro audioknihy až třeba po doprovod k televizním večerníčkům?

Velmi mě ovlivnila úžasná jazzová zpěvačka Vlasta Průchová, na jejíž koncerty jsem chodila už odmala. Předala mi lásku k jazzu a svou radost z hudby. Taky jsem zblízka poznala pro mě inspirativní písničkářky Pavlu Milcovou a Dášu Voňkovou. Natáčení znělek, vokálů nebo různých zvuků do večerníčků, to byly mé první hudební brigády, když táta potřeboval dívčí hlas. Jeho nahrávky s kapelou Naima, které považuji za velice silné a ve své době výjimečné, jsem ocenila popravdě až později, i když některé skladby jako Pátek v Chebu jsem měla ráda už jako dítě.

Takže jste se už od svých devíti let učila hrát na kytaru, a dokonce jste jistou dobu uvažovala i o tom,

že se budete kytare věnovat sólově. Místo na konzervatoř jste ale nakonec šla studovat na VOŠ Jaroslava Ježka. Byla to právě tato škola, která vás nasměrovala k tomu, věnovat se i zpěvu a vlastní autorské tvorbě?

Ambice být kytaristkou jsem měla spíše kolem třinácti až čtrnácti let. Na konzervatoř jsem ale nešla a moje technika postupně upadala. Ve dvaceti jsem se už na VOŠ hlásila pouze na zpěv. V té době jsem kytaru brala jenom jako doprovodný nástroj ke svým písním, i když jsem na ni uměla na zpěvačku, řekněme, docela nadstandardně. Až posléze jsem na své hře zase začala pracovat, sama i pod vedením různých kytaristů. Studium na škole mi rozšířilo obzory a uvedlo mě do profesionálního hudebního světa. Vlastní tvorbě jsem se ale věnovala už dávno předtím,

byl to naopak hlavní důvod, proč jsem hudbu začala studovat a proč jsem nikdy nepochybovala, že ji chci a mám dělat.

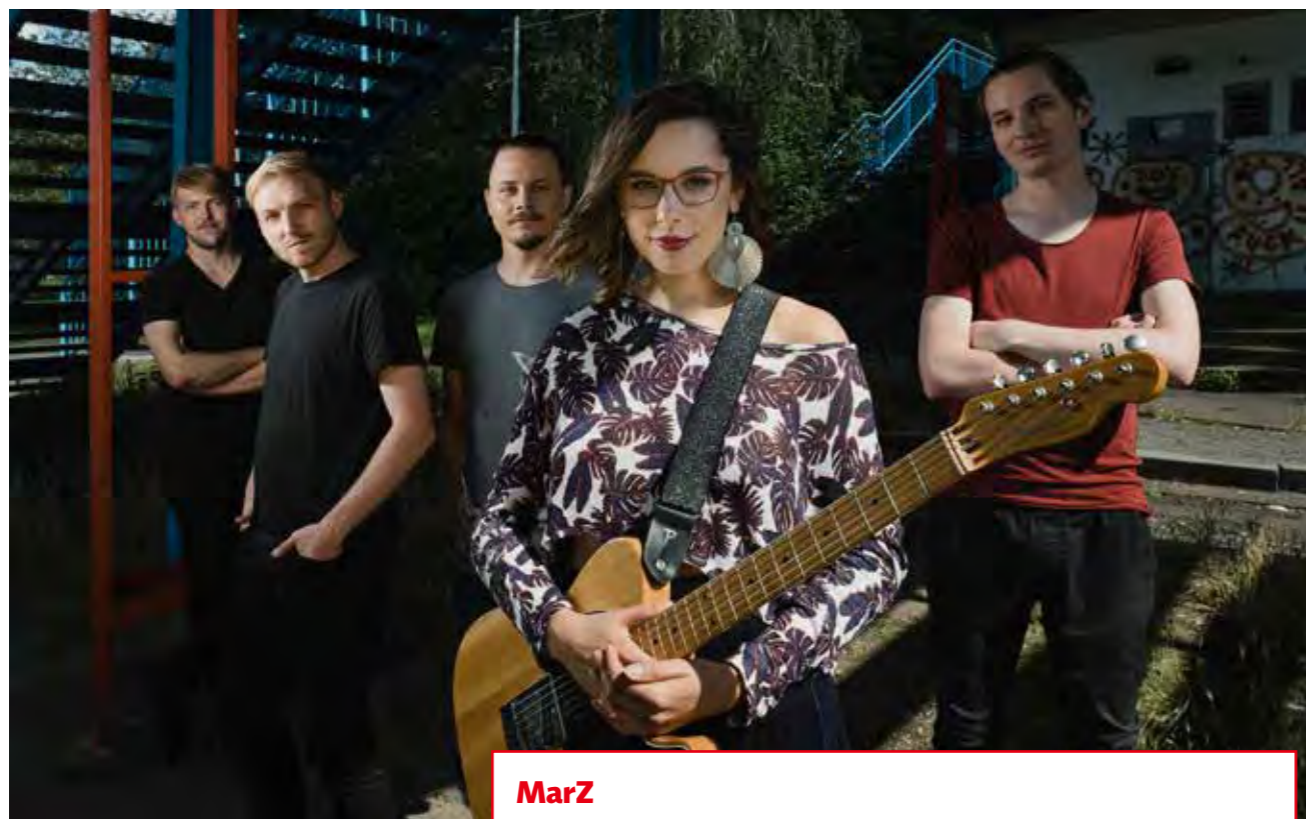
Vaším oborem na „Ježkárně“ byl jazzový zpěv. Prozradte mi prosím, co vám takové studium reálně dalo, jak se váš vztah ke zpěvu vyvíjel dál a hlavně – jak byste se žánrově jako zpěvačka vymezila dnes?

Na VOŠ to bylo poprvé, kdy jsem měla ve zpěvu nějaké konstantní vedení. Myslím, že to tak pro mě bylo dobře, protože předtím jsem si stihla najít svůj styl a autentický projev, který jsem si už nenechala příliš ovlivnit. Během studia jsem ale dostala od Hanky Peckové skvělou přípravu v technice, což jsem potřebovala. Více jsem se ponořila do studia jazzových standardů pod vedením skvělých jazzových muzikantů – učitelů.

Několik let jsem v té době paralelně ke svému repertoáru vystupovala i s tím jazzovým, což mě obohatilo v mnoha směrech. Rozšířilo to můj hudební slovník, otevřelo mi to dveře k improvizaci, ovlivnilo mé harmonické citění a naučilo mě to preciznosti v intonaci. Přesto se za jazzovou zpěvačku nepovažuji. Pořád jsem na prvním místě „singer-songwriter“.

O „singerovi“ jsme si právě povíдали, posuňme se tedy k onomu „songwriterovi“. Ve vaší tvorbě je slyšet pop, rock, jazz, world music, zkrátka opravdu hodně pestrá paleta zvukových chutí a barev. Máte pro svůj hudební styl nějakou vlastní charakteristiku?

Tak to opravdu nemám! Když musím, napíšu prostě tři z žánrů, které jste zrovna vyjmenoval (a někdy přidám

MarZ

Markéta Zdeňková je zpěvačka, kytaristka a skladatelka. Narodila se roku 1988 v Praze. Hudebně se věnuje od mládí. Ve třinácti letech začala skládat své první písně s vlastními (většinou českými) texty. Její tvorba se pohybuje na pomezí mnoha žánrů. Především je ale ovlivněna folkem, jazzem a world music. Její písně oscilují na orbitě témat od upřímných zpovědí přes žertovné hříčky až po šamanský rituál. Píše převážně v češtině a má schopnost vytvořit nápadité melodie a zároveň zachovat přirozenost svého mateřského jazyka. Díky tomu nachází stále se rozrůstající publikum napříč žánry i generacemi.

Od roku 2013 Markéta spolupracuje s talentovaným trombonistou a zpěvákem Štěpánem Janouškem.

V této neobvyklé kombinaci dokážou vytvořit bohatý a barevný zvuk, ale v roce 2018 založili také rozšířenou, pětičlennou verzi kapely (obohacenou o druhou kytaru, baskytaru a bicí) – oba projekty se jmenují MarZ (www.marzband.cz).

Markéta dosud vydala dvě CD: „Na rozcestí“ v duu MarZ (Amplión Records, 2017) a eponymní „MarZ“ s kapelou (Tranzistor label, 2020). Kromě toho se věnuje také jazzu (vystudovala jazzový zpěv na VOŠ Jaroslava Ježka) a brazilské hudbě (od doby, co v roce 2018 navštívila Rio de Janeiro). Markéta pravidelně vystupuje na festivalech a v klubech po celé České republice, ale i v zahraničí, koncertovala dokonce i na Islandu a v Rio de Janeiru. Také se věnuje pedagogické činnosti.

ještě alternative), ale mě osobně žánry a škatulky nezajímají. Myslím, že v dnešní době už jsou hranice mezi styly dost nejasné, a alespoň pro mě je důležité jen to, jestli ke mně píseň nebo skladba promlouvá, nebo ne.

Momentálně vystupujete se svým autorským repertoárem sólově, v duu s trombonistou a zpěvákem Štěpánem Janouškem nebo jako „frontwomanka“ vlastní pětičlenné kapely MarZ. Dá se říci, že jsou to tři nejdůležitější formy vaší prezentace? A pokud ano, jsou pro vás všechny stejně důležité, nebo některým dáváte přednost před těmi druhými?

Ano, se všemi těmito variantami MarZu prezentuji výhradně své vlastní skladby v různých aranžmá. Počet účinkujících se vždy liší podle situace nebo místa. Každá varianta má své kouzlo! Velká kapela je můj splněný sen, miluji tu energii, kterou hraní v tolika lidech přináší. Naše

kapela je nyní skvěle sehraná a jsme zároveň dobří přátelé, užívám si to. Se Štěpánem v duu hrajeme ještě déle. Díky našemu napojení i jeho schopnostem

nejen skvěle hrát na trombon, ale i na perkuse, zpívat a obsluhovat přes počítač různé efekty jsme schopni vytvořit pro posluchače možná až překvapivě

bohatý zvuk. Je to pro nás oba větší fuška, ale baví mě to a je to „skladné“. Sólo přináší možná největší výzvu, ale také zážitek velké intimity, a protože vycházím z písničkářství, je mi tenhle druh prezentace velmi blízký.

V duu se Štěpánem jste vydala CD Na rozcestí, s kapelou jste krátce před covidovou pandemií nahrála desku s prostým názvem MarZ. Jak obě nahrávky vznikaly a jak svůj muzikantský vývoj „od rozcestí až na Mars“ zpětně hodnotíte?

Šanci zaznamenat v roce 2017 naše duo nám dal Aleš Charvát, který CD natočil a smíchal ve svém studiu Svengali a vydal ve vydavatelství Amplión Records. Bylo velmi komorní a posluchačsky celkem náročné, a jsem vděčná, že do toho s námi Aleš šel. Už tehdy jsme ale věděli, že některé písně by si zasloužily větší sestavu. Na prvním albu jsme to v pár případech vyřešili hosty, ale až v roce 2018 jsme dali dohromady kapelu, která „zaklapla“ muzikantsky i lidsky. Byl to prostě přirozený vývoj. Další tři skvělí muzikanti přinesli do mých písní nové nápady, ve zvuku jsme „přitvrdili“ a mně se to moc líbí, dává mi to prostor se na koncertech víc vyřádit. Když nás jednou slyšel Adam Karlík ze studia SONO, nabídl nám, abychom další album natočili u nich – a to se neodmítá! Je úžasné točit v tak perfektním studiu, i když poprvé jsem z toho samozřejmě měla strašnou trému. Teď tam natáčíme materiál na další album, což už si užívám o moc víc, hlavně protože je tam velmi příjemné a profesionální prostředí. Adamovu uchu naprosto důvěřuji a cením si jeho citlivého, kreativního, ale nevtíravého přístupu. Vydání alba MarZ se ujal David Landštof s labelem Tranzistor. Bohužel datum jsme naplánovali opravdu nešťastně – na pátek 13. března 2020, tedy den, kdy začal první covidový lockdown...

Materiál na další album? Prozradíte, na co se můžeme těšit?

Stejně jako ta předchozí bude i nová deska víceméně věrným záznamem toho, jak písně hrajeme na koncertech. V brzké době bychom rádi vydali některé písně nejdříve jako singly, některé

budou i pro naše „skalní“ fanoušky úplně nové. Napsala jsem je v posledních měsících a myslím, že se spontánně pouštím cestou trochu přímočařejšího sdělení než dřív. Náš basista Miloš Kláště také od poslední desky rozšířil svůj syntezátorový park a ve více aranžích jsme zvolili tento zvuk. Žádný velký stylový zvrat to ale nebude. Texty budou všechny české.

Jak vlastně vypadá v současné době váš koncertní program? Jste plně vytížená muzikantka, nebo máte pocit, že byste toho zvládla ještě víc?

Bohužel můj kalendář, co se týče koncertů, ve švech nepraská. Zatím se nám nepodařilo sehnat dobrého booking manažera, který by nám pomohl dostat naši hudbu k širšímu publiku. Myslím, že máme posluchačům co nabídnout, ohlasy jsou většinou příznivé, ale vlastními silami se to těžko posouvá dál. Já jsem na booking prostě opravdu špatná... Tak doufám, že si to třeba právě tady přečte „ten pravý“, a vše se změní!

Mimo MarZ ale nyní také vystupuji se zajímavou formací HLASKontraBAS Oktet Ridiny Ahmedové a Petra Tichého,

s níž se letos chystáme na rezidenci a turné na Islandu, na což se velmi těším. Intenzivně na to studujeme nový repertoár od deseti českých i zahraničních autorů, což je hudebně velice obohacující. Někdy také zaskakuji coby kytaristka v kapele Nina Rosa, takže přece jen se oklikou dostávám i k této roli. Je to pro mě docela výzva, ale moc mě to baví.

Závěrem bych se ještě rád zeptal, jaké další sny – kromě vzniku vlastní kapely – v hudební kariéře už se vám splnily a jaké jsou ještě před vámi. A máte i nějaká splněná a nesplněná přání také v jiném životě než jen v tom uměleckém?

Jak jste připomněl, splněným snem je opravdu moje kapela, s jejíž podobou jsem teď maximálně spokojená. Snem, v jehož naplnění doufám, je více koncertů a možnost cestovat se svou hudbou více i do zahraničí. Snem do budoucna, pro který jsem ale zatím nic neudělala, je moct si zazpívat své písně s nějakým velkým orchestrem a s nádhernými aranžemi. Sny z osobního života si raději nechám pro sebe. O mnohých z nich se ale můžete dozvědět z mých textů, které z nich často čerpají... ☒

Kašpárek v rohlíku dostane občanku

Když se před patnácti lety zjevil Kašpárek v rohlíku, bylo to požehnání pro všechny rodiče s vkusem. Původně kabaret, pak koncertní projekt a dnes svébytná kapela sází od začátku na to, že hudba pro děti nemusí být pitvořivá ani pitomá.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK, FOTO: ARCHIV KAPELY

S Kašpárkem si dávám sraz v kavárně, která sídlí v přízemí budovy jedné velké investiční společnosti. Když přichází v kostýmu, vzbuzuje pozdvižení. Obsluha se kouká podezřívavě, hlavou se snaží nedívat vůbec. A mě to začíná bavit.

„Tohle jsem já! Kašpárek. Když si chci odpočinout, někdy se převlékám za civila,“ hlásí. Já samozřejmě vím, že mluvím s Pavlem Kružíkem, který Kašpárka představuje, ale dostat z něj odpovědi „mimo roli“ nebude až tak jednoduché. „Ne, vážně, já tak chodím i do rádia, kde se dívá, když nemají kamery. Jednou jsem takhle naběhl na generálního ředitele, když jsme sháněli sponzora. A snažím se v kostýmu absolvovat aspoň poslední míli na koncert, aby děti měly ten pravý zážitek,“ líčí.

Což třeba v případě vánočních koncertů, které měl Kašpárek v rohlíku opakovaně v pražské Lucerně, znamenalo absolvovat v kašpárkovském kostýmu pár stanic metrem. „Jedu tam už se svým publikem a oni se ke mně mají, protože já jsem ten jejich kámoš Kašpárek. Jasně že když na mě naskáče sto dětí, tak už to trochu bolí. Ale inteligentní rodiče zase poznají, když už je to přes čaru,“ říká.

Pankáči nezkouší

Kašpárek v rohlíku se zrodil v hlavě Davida Dvořáka jako divadelní kabaret, následně se jako koncertní projekt vlastního žánru bejbypank etabloval i na

„Tohle jsem já! Kašpárek. Když si chci odpočinout, někdy se převlékám za civila...“

pódii. Tehdy se s ním spojila i řada hvězdných hudebníků jako Lenka Dusilová, David Koller, Milan Cais z Tata Bojs nebo Jan Kalina ze Sto zvířat. „Jenže se pak stávalo, že jak na desce zpíval Koller, tak ho lidi čekali i na koncertě. A on samozřejmě nikde. Ty kapely měly vlastní aktivity, a hvězdy teda dorazily jen na křest nebo vánoční koncert,“ popisuje Michal Thomes, který se o Kašpárka v rohlíku stará jako manažer.

„Ale to jim rozhodně nemám za zlé, já je mám všechny rád. Myslím si, že na svou účast v Kašpárkovi byli dokonce pyšní. Odskočili si k nám od svých slavných skupin možná kvůli tomu, aby byli za frajery před svými dětmi, které měli zrovna v tom správném věku,“ dodává Kružík.

Pro návštěvníky to však bylo matoucí, takže někdy před covidem se Kašpárek ustálil jako svébytná kapela. Respektive malý orchestr s dechy a dětským sborem a stále několika muzikanty v alternativních, třeba s třemi basáky. „Ten hlavní je Dalibor Joska Mucha, který hraje s Martou Jandovou, takže je taky hodně vytížený. Když nemůže, nahradí ho třeba Zemánek z Wahnoutů. Prostě basák ví, že je koncert, a nějaký basák přijede. Zní to divně, ale fungují jako jedna osoba,“ říká Kružík.

Zajímá mě, jestli v dobách hvězdných hostů zvládali vůbec zkoušet. „Pankáči nezkouší!“ tvrdí Kašpárek rezolutně i o současné sestavě, ale potom opatrně dodává: „Jasně, občas máme tajnou zkoušku, aby se o ní nikdo nedozvěděl. Ale že bychom měli zkušebnu a scházeli se tam každý týden, to nemáme.“

Foto: Jakub Červenka

Co nota, to slabika

Kašpárek v rohlíku si vždy zakládal na tom, že i když dělá písničky pro děti, anebo možná právě proto, hlavně ta hudba nesmí být blbá. Kromě pár výrazných coverů od The Clash (Should I Stay or Should I Go jako Čurej sem, čurej tam) nebo Offspring (Želvy, v originále Pretty Fly) jde výhradně o vlastní tvorbu a přehled autorů by byl nadmíru zajímavý. Hodně písní napsal původně David Dvořák, dodnes občas přispěje někdejší hvězdný host Márdi z Vypsané fixy, ale několika písněmi přispěl i Michal Thomes, kterého si mnozí vybaví coby ředitele festivalu Rock for People, ale jako písničkáře jen málokdo.

„Nejsem aktivní muzikant, nikdy jsem neměl kapelu, ale ano, mám u OSA registrovaných asi pět skladeb, které jsem napsal právě pro Kašpárka,“ přiznává Thomes. A že to se skládáním myslí vážně, dokazuje i to, že se hned pustil

„Nejsem aktivní muzikant, nikdy jsem neměl kapelu, ale ano, mám u OSA registrovaných asi pět skladeb, které jsem napsal právě pro Kašpárka...“

jak do textů, tak do hudby. „Vzniká obojí najednou, podobně jako u Ivana Mládka, který říká, že si napíše notu a hned k tomu i slabiku. Na dodaný text ani na dodanou hudbu bych psát neuměl.“

Každý autor má navíc specifický přístup k systému práce a získávání

nápadů. Thomes zmiňuje Márdiho, který si podle něj dělá poznámky, když kolem něco letí, a potom to zpracovává. Sám k tvorbě písní přistupuje daleko nahodileji. „A navíc zjišťuju, že ta múza poletuje kolem, zrovna když mám největší stres ohledně práce na Rock for People. Je to možná přesně ten typ prokrastinace, kdy bych se hrozně rád věnoval něčemu úplně jinému než nějakým nudným, ale nutným povinnostem, které musím řešit. Tak někdy neodolám.“

Psaní pro Kašpárka navíc přináší tu svobodu a radost, že se nemusí ničím svazovat nebo nedejbože brát vážně. „To mě mimochodem štve na radiové tvorbě, kde mám vždycky pocit, že těm kapelám jen někdo řekl, jaký formát potřebuje, text aby byl trochu o ničem a že to má být do týdne. Prostě produkt. To u Kašpárka v rohlíku nehrozí, tam je pořád opravdovost,“ říká Thomes.

„Já doufám, že kvalita Kašpárka je v tom, že naše texty nejsou hloupé, ale

beru to komplexně, takže myslím, že ani hudba není hloupá. Někdo říká, že dělá tvorbu pro děti, a myslí to tak, že je to jednodušší. Podle mě je to naopak složitější, protože musíte trefit cílovou skupinu od malých děček až skoro po pubertáky a štvát to nemůže ani rodiče,“ přemýšlí nad kapelními písničkami Pavel Kružík.

„Pro mě je moje vlastní tvorba dvoufázová,“ dodává ještě Thomes. „Ta písnička vznikne třeba jako kytara a zpěv, jenže já nejsem Bedřich Smetana, abych si představil, jak to bude znít hotové. Takže pak přijde druhá fáze, a když to kapela zaranžuje, tak je to většinou výrazný posun k lepšímu.“

Kefír i Rock for People

Když začínal, byl Kašpárek v rohlíku opravdový fenomén. Důkazem budiž třeba to, že se dostal do legendárního pořadu Noc s Andělem, kde by v sobotu

„Někdo říká, že dělá tvorbu pro děti, a myslí to tak, že je to jednodušší. Podle mě je to naopak složitější, protože musíte trefit cílovou skupinu od malých děček až skoro po pubertáky a štvát to nemůže ani rodiče...“

o půlnoci dětskou hudbu asi nikdo nečekal. „My jsme navíc dorazili i s našimi dětskými zpěváky, tak pak přišly nějaké stížnosti, že tam naše děti ještě v tuhle hodinu skotačí. Ale to k tomu prostě patřilo,“ vzpomíná Kružík. Ale prý v televizi způsobili jiné skandály. „Máme obří hit nazvaný Angelina Jolie. No a víte, jak v televizi kontrolují, jestli není třeba malinká značka na mikině, a zalepují to? Tak my jsme přitáhli obří fotku Angeliny, asi tak 2 × 3 metry, oni tak trochu přehlídli, že je od nějakého známého fotografa, a byl z toho docela průšvih. Několikrát jsme byli i v Sama doma. To bylo skvělé, ale když jsem moderátorkám tvrdil, že mám na břichu vyetovaná jejich jména, a svlíknul si v přímém přenosu vršek, tak jsem je tím úplně odstřelil. Ale když se pak vrhnete jíst tu polívku, kterou tam vaří... Prostě pankáči!“

Nakonec to Kašpárek z budějovického kabaretu dotáhl až na vlastní festival nazvaný Kefír. Právě s tím začal

kapela pomáhat Michal Thomes, který v té době měl festivalových zkušeností spoustu. „Hlavně jsem tenkrát navštívil Camp Bestival v Anglii. To je rodinná verze slavného Bestivalu, který pravidelně sbírá ceny za nejlepší festival. To mě fascinovalo,“ vzpomíná. Od roku 2013 se kromě doby covidu Kefír koná každý rok. Letos se uskuteční 2. zázr v Hradci Králové v domovském areálu festivalu Rock for People, na kterém se Kašpárek také objeví.

A právě na Kefíru oslaví svoje patnáctiny. „Těším se, že dostanu konečně občanku. Možná se díky tomu přestanu převlékat do civilu, protože třeba do té České televize vás bez dokladu nepustí. Teď už to půjde bez obav i bez rodičů,“ směje se Kružík.

Z ředitele bedňákem

Přes nespornou popularitu to měl Kašpárek v rohlíku vždy trochu komplikované. „Když jsme na Ministerstvu kultury žádali o grant na Kefír, tak nám bylo řečeno, že dětská zábava je komerce, která je nezajímavá,“ líčí Thomes. Stejně se na ně trochu skrz prsty dívala třeba i „seriózní média“, jež neměla ambici psát z jejich koncertů reportáže nebo recenze.

Takže co vlastně v rámci propagace fungovalo nejvíce? Samotné písničky? Nebo slavná molitanová číra, z nichž jedno to dotáhlo až do vizuálu oblíbeného podcastu Kecy a politika? „Asi to bude jedno s druhým. Číra byla skvělý nápad a dodneška je to věc, která funguje a pomáhá dotvářet identitu,“ připouští Thomes. „A když přijedete někde na Moravu a najednou se v publiku objeví lidi, kteří to mají na hlavě, jako že si to někdy někde pořídili a přijdou v tom na koncert, tak je to hrozně milý. S podcastem Kecy a politika nejsme nijak spojení, ale samozřejmě ten obrázek rádi sdílíme.“

Zatím poslední Kašpárekova deska nazvaná jednoduše 5 vyšla v roce 2018 a pomalu vznikají písně na nové album. „Na koncertech už občas nějakou novinku vytáhneme a testujeme ji na lidech,“ říká Kružík.

Foto: Petr Klapper

Foto: Zdeněk Hejduk

Kašpárek sice nechystá klasické turné, ale ve znamení patnácti let na scéně se bude odehrávat všechno letní hraní. Všichni se těší. „Pro mě je Kašpárek takový protipól toho, co dělám na Rock for People,“ říká Thomes. „Takže se

nestydím jim tahat bedny, sundávat aparát z pódia a řídit dodávku. A je to i rodinná záležitost, protože žiju s jejich zpěvačkou. A protože jsme oba různé rozlitaní, je to vlastně dokonalá příležitost vidět se.“

Michal Schmidt, foto: archiv Michala Schmidta

Zámecké hudební menu v Náměšti nad Oslavou

Festivally jako WOMAD v Anglii, Rudolstadt v Německu či Folkové prázdniny na Moravě patří žánrovou nabídkou do jedné rozvětvené rodiny, i když se rozpočtem a velikostí liší. **MICHAL SCHMIDT** (* 1960), programový ředitel Folkových prázdnin, budoval identitu svého festivalu čtvrt století.

TEXT: PETR DORŮŽKA, FOTO: KAMILA BERNDORFFOVÁ

Získat renomé na platformě relativně malého festivalu, jakým jsou Folkové prázdniny, vyžaduje dlouhodobou vizi. V prvních ročních se Folkové prázdniny zaměřovaly na písničkáře s kytarou, světový trend inspirovaný Bobem Dylanem, který u nás v době totality získal punc protestního, undergroundového hnutí. V následujících dekádách začaly zafixované žánrové hranice mizet, někteří folkaři s kytarou se dokonce propojovali s lidovými muzikami s cimbálem. Koncept zvaný world music sjednotil pramínky různorodých lokálních tradic na jedné společné platformě. Termíny „folk“ či „world“ se elegantně mísí s tradičními žánry jako flamenco, blues či keltská hudba. Světové špičky těchto vyhraněných žánrů u nás byly dosud neznámé a program Folkových prázdnin sehrál objevitelskou roli. Festival probíhá v zámeckém areálu v Náměšti nad Oslavou uprostřed léta, na přelomu července a srpna. Program trvá plných 8 dní, od soboty do soboty, večerní koncerty doplňuje pestrý výběr denních workshopů a kurzů zasahujících i do nehuděbních disciplín.

Jaká je historie festivalu? A čím se v počátcích Folkové prázdniny odlišovaly od žánrově spřízněných akcí jako Porta či Zahrada?

Festival proběhl poprvé roku 1986, založili jej manželé Ivana a Mirek Polanští z třebečského kulturního klubu. Původně to byl soupeřník telčského festivalu stejného názvu, později přejmenovaného na Prázdniny v Telči. Zaměření na „písničkářskou“ scénu oba festivaly odlišovalo od Porty či Zahrady.

V počátečních letech u nás účinkovali například Slávek Janoušek, Jaroslav Samson Lenk, Petr Rímský, Karel Plíhal.

Jakým způsobem jsi do festivalového týmu vstoupil?

Manželé Polanští byli kamarádi mé první manželky Drahý, která z Náměště pocházela. Nejprve jsme byli hosty, konzultanty. Navíc jsem od roku 1982 připravoval písničkářské koncerty a festivaly v Brně a řadu folkařů jsem osobně znal.

Festival moderoval a program spoluvytvářel Pavel Kopřiva, houslista, vydavatel a hudební manažer. Od roku 1993 do roku 1998 se podíl mé dramaturgie zvyšoval a od roku 1998 jsem programovým ředitelem.

Od začátku jsi chtěl festival otevřít směrem k world music?

Nejen k world music, také k jazzu, alternativě a řadě dalších žánrů. A také se otevřít do světa, při dodržování konceptu, záměru v dramaturgii. Často jsem konkrétní festivalový den připravoval s některým ze spřátelených muzikantů, nejvíce s Jiřím Pavlicou, ale také s Ivou Bittovou či Michalem Němcem. Nechtěl jsem, aby byl festival pouze přehlídkou kvalitních kapel, dle mého je důležitá i stavba programu.

Měl jsi v téhle orientaci nějaký formativní zážitek?

Bylo jich několik. Objevení Sušilovy sbírky, mnoholeté návštěvy Horňáckých slavností, poslechové pořady Jiřího Černého.

Dílňa s básníkem Radkem Malým – Folkové prázdniny 2022

Justin Adams – Folkové prázdniny 2022

Susana Baca – Folkové prázdniny 2022

Loutkové divadlo – Folkové prázdniny 2022

Pro české publikum je zásadním referenčním bodem festival v Rudolstadt, poblíž Jeny. Koná se pouze dvě a půl hodiny od českých hranic, a přitom je významem srovnatelný s britským Womadem.

Jezdím tam od roku 1998, Rudolstadt je pro mě zjevením a trvalou inspirací.

Zažil jsi v Náměšti nějakou odezvu, která potvrdila, že jdeš správným směrem?

To byly okamžiky, kdy jsem v programu vytrval na svém, přestože jsem jistou část posluchačů ztratil.

Ztratil jsi „puristy“, konzervativní část publika?

Ubylo posluchačů, kteří jezdili na stále stejné české folkové kapely. Ale současně začali přijíždět ti, kteří hledali něco nového. Nové posluchače bavila, stejně jako mě, hudba nová, nepoznaná, úžasná, jakou jste u nás ještě neslyšeli.

Příklad?

Joik z Finska, s Wimmem Saarim. Někteří jej nestrávili, ale pro řadu lidí to bylo otevření nového zdroje. Objev, jemuž je třeba naslouchat.

Pokud se ale hodně vzdálíš mainstreamu, neztratíš i ty věrné posluchače?

Folkové prázdniny jsou spíše komorní festival, cca 500 lidí na koncertě, kteří

dokážou zaplnit náměšťský zámecký park. Nemainstreamová dramaturgie tedy reguluje velikost publika, jezdí k nám jen ti vnímaví. Festivalový program berou jako celek, většinu jmen neznají, ale našemu výběru plně důvěřují a těší se na nové objevy.

Chodí také děti rodičů, kteří festival sledovali o generaci dříve? Ptám se, protože jsem to zažil v Rudolstadt. Česká parta 20letých tam zpívala na ulici Zuzanu Navarovou a přiznali se, že poprvé byli v Rudolstadt jako děti s rodiči.

Máme to stejně, většinu návštěvníků festivalu tvoří rodiny, generace se střídají.

Vedeš malý festival s limitovaným rozpočtem. Máš tedy nějaký trik na účinkující, aby slevili na honoráři, s tím, že nabídneš prostředí a podmínky, které jinde nemají?

Triků je několik, ten hlavní jsou „pracovní dny“. Od pondělí do čtvrtka jsou kapely na turné přeje jen méně vytížené a levnější než o víkendech, kdy je přelácejí velké festivaly. Druhým trikem jsou muzikanty vedené dílny, ti tak na festivalu stráví až 4 dny. A třetí trik jsou reference. Festival Folk Holidays je za ta léta dobře zapsán u mnoha muzikantů a agentur a ti to posílají dále.

Například?

Koncertovala u nás řada velikánů angloamerického folku: Sam Lee, Eliza Carthy, Martin Carthy, Tim Eriksen, Glen Hansard. Jejich příznivé reference nám otevřely dveře k dalším osobnostem.

Na opačné straně rakousko-moravské hranice, v Kremži, probíhá ve stejném termínu žánrově spřízněný festival Glatt und Verkehr. Do jaké míry spolupracujete?

Dlouho jsme o sobě nevěděli. Navíc v průběhu festivalu nikdo z nás nemá čas ani myšlenky na návštěvu u sousedů. Navzájem jsme se objevili vlastně náhodou. S dřívějším programovým ředitelem Joem Aichingerem nás pojilo přátelství a mnoho vzájemných inspirací. A teď spolupracujeme s Albertem Hospem, současným ředitelem. Vyměňujeme si nápady, navrhujeme koncertní návaznosti, řešíme společné logistické záležitosti. Mimochodem, loňská skvostná peruánská zpěvačka Susana Baca, která zahajovala Folkovky, to byla Albertova zásluha.

Kvůli inflaci trpí především kultura. Nebojíš se, že se problém promítne do grantů, na nichž závisí život nekomerčních festivalů?

Obávám se, že ano. Kvalitativní úroveň festivalu odpovídá rozpočet. Ekonomický tlak nás může dostat do velmi

těžké situace. Je třeba bojovat a vydržet. Úsporu nehledat ve výběru muzikantů, tím by festival ztratil své kouzlo.

Součástí festivalu je mezinárodní hudební kolokvium s světovou účastí. Do jaké míry přináší obohacení?

Dokážu si představit existenci kolokvia i bez festivalu, což jsme si vyzkoušeli v době koronaviru. Rád využívám přítomnosti skvělých žurnalistů a muzikologů a vymyslím, jak je zařadit do doprovodného programu festivalu. A naopak účinkující festivalu kolokvium navštěvují a s některými z nich tam diskutujeme.

Akce jako tvůj festival stojí na křehkých mezilidských vztazích. Vybavuji si fotku, jak starosta Rudolstadtu jede po městě na kole. Z obrázku číší neformálnost, důvěra, spiklenecké pouto. Hned mi bylo jasné, že bez takových lidí by festival v Rudolstadt nebyl možný. Jak to funguje v Náměšti?

Stejně. Folkovky stojí na vztazích, práci a sounáležitosti. Bývalý i současný starosta Náměště jsou mnoho let součástí našeho týmu. V tom spojení a společném nadšení figuruje asi stovka lidí. Část je jich z Náměště či okolí, další jsou z různých koutů republiky.

Jak moc za hudbou cestuješ na mezinárodní showcasové

přehlídky, jako je WOMEX, tedy World Music Expo?

Vedle Womexu a Rudolstadtu patří k mým oblíbeným Celtic Connections ve Skotsku, Babel Med v Marseille a Folk-Baltica na pomezí Německa a Dánska. Na posledním Womexu v Lisabonu se mi nejvíce líbilo Duo Ruut a Dani Larkin. Obávám se, že je v roce 2023 nestíháme – mám ale připravené jiné výborné muzikanty.

Duo Ruut je ženská dvojice z Estonska a Dani Larkin je písničkářka z Irsku. Pod křehkým a jemným pletivem ženských hlasů se ale v náznavu skrývají hlubší hudební poselství. Není to vlastně jedna z priorit Folkových prázdnin?

Rozhodně ano, pro mě je to prioritou zásadní. Navíc každý náš ročník má téma, které charakterizuje program. Třeba odvaha, houževnatost, poezie, Vysočina, obřady a rituály, radosti a smutky, bariéry, láska, duše, mosty.

Jaký jsi měl z vlastního výběru účinkujících nejsilnější zážitek? Bylo jich hodně. Například americká experimentální indie kapela Cloud Cult. Podařilo se mi je přesvědčit, aby k nám přijeli na jediný evropský koncert. Když zkusili v budově renesanční radnice, já pod okny slyšel ty písničky, které jsem tak důvěrně znal z jejich nahrávek.

Vedle světových akcí jako WOMEX či Babel Med se teď v Česku množí lokální showcasové festivaly, směřované právě na programové ředitele festivalů či klubů. Jejich důležitost vyplývá z faktu, jak zavádějící může být výběr účinkujících jen podle nahrávky, a že jediné objektivní vodítko je vidět kapelu na scéně v reálné interakci s publikem. Jaká kritéria při výběru máš ty?

Musím se přiznat, že u mě nezáleží tolik na tom, zda mě více osloví nahrávka, video z koncertu nebo zažitý koncert. Zásadní je pro mě slovy nepopsatelný zážitek, určitý druh „uhranutí“. Často i po krátkém poslechu – a pak se nemohu odtrhnout.

Letošní ročník Folkových prázdnin proběhne od 22. července do 29. července, program byl postupně odtajňován. Vystoupí Quinteto Astor Piazzolla, Mirek Kemel & hosté, Brushy One String, Woven Sounds, Jiří Pavlica & Hradišťan, Robert Křesťan & Druhá tráva, Karel Plíhal, Lilium Liste, Kurbasy, Liam Ó Maonlaí & Kateřina García, Rachele Andrioli, Congo Cowboys, VRi, Lady Maisery, Ana Carla Aza, Brighde Chaimbeul, Ross Ainslie and Steven Byrnes, Daoirí Farrell Trio, Helsinki-Cotonou Ensemble. Podrobnosti najdete na www.folkove-prazdniny.cz.

Paulie Garand

„Do budoucna ještě pár snů zbývá“

Amonit je vyhynulý dravý hlavonožec vyznačující se vinutou šroubovitou schránkou. Pro rapera Paulieho Garanda se stal především symbolem stáčení do vlastního nitra. Uvnitř sebe sama řešil jednu z nejobtížnějších životních kapitol, na kterou odkazuje jeho vysoce osobní loňské album. Jak se Pauliemu daří plnit si životní sny a co všechno objevil při tvorbě desky Amonit?

TEXT: VOJTĚCH TKÁČ

Ve svých textech poukazuješ na osobnosti jako Basquiat a Bukowski. Jací umělci mimo hudbu tě inspirují právě teď?

Literatura beat generation mě osobně fascinovala už jako středoškoláka. I teď se stále vracím k mým starým známým. Nedávno jsem znovuobjevil Robinsona Jefferse, od něhož jsem si vypůjčil pár citací na novou desku. Baví mě nálada, kterou dokáže vkládat do svých básní a povídek. Umí skvěle popsat atmosféru přímoří, postavil si totiž dům na útesu a psal ve věži. K jeho dílu se pořád vracím.

Co se ti vybaví, když slyšíš starou známou hlášku „music is a beautiful thing“?

Slyším v tom svůj největší hudební vzor. Sledoval jsem celou cestu Maca Millera a těšil se na každou jeho novou desku. Byl pro mě obrovským idolem a formoval můj přístup k hudbě a ke způsobu tvorby alb. Pamatuju si ten okamžik, kdy Mac zemřel. Hodně mě to dostalo. Bydlel jsem tehdy na Žižkově, kde jsem pracoval na

albu DANK, a přišel můj kamarád. Dlouho jsme se neviděli a seděli jsme v baru pod mým bytem, když mi začaly přicházet zprávy. Připadalo mi, že si někdo vymýšlí, a odmítal jsem tomu věřit.

Je pro tebe hudba tou krásnou a čirou záležitostí, jak o ní Mac Miller mluvil?

Když si vzpomenu na to, co mě fakt dělá šťastným a zaručeně dokáže vyvést z temnoty, je to právě ten okamžik, kdy se ponořím do studia a tvořím hudbu. V tu chvíli dochází k sebeterapii. Hudba, kterou vytvářím, ve mně zvládne vyvolat úžasné emoce. Bez hudby bych nemohl žít.

Takže tvorbu vnímáš jako naplnění a občas i útěk, když je všeho příliš?

Je to jakási forma nirvány. Když se v tom ocitnu, jsem ve své vlastní zóně a nechci z ní vystoupit. Při tvorbě alba se ponořím do procesu a nechci ho opustit. Je to téměř transcendentální stav. Nedělám hudbu proto, že musím vydat

desku kvůli deadlinu, ale protože mi přináší radost. Při poslechu hudby v autě se někdy cítím skvěle. Jestli moje hudba působí na lidi stejně a dokáže jim zlepšit den, tak je to pro mě velké vítězství.

Dopřáváš si někdy digitální detox a odpojení od technologií?

Upřímně, strašně bych si přál to umět. Bohužel mám v tomhle hodně slabou vůli. Plánoval jsem udělat si digitální detox po celý leden a únor, měl jsem volno od koncertů a chtěl jsem vydržet bez některých elektronických zařízení aspoň dva týdny. Nakonec jsem to zvládl jen dva dny. Snažím se trávit míň času na telefonu, protože už mě unavuje neustálé postování stejných věcí na sociální síti. Ale vím, že to jinak nejde, protože jejich prostřednictvím informuju lidi o svých koncertech, nových videoklipech i albech. Ale s postupujícím věkem už na sítích nejsem tak často a přirozeně se od nich odpoutávám. Nejhorší je, že v dnešní době algoritmy upřednostňují hlouposti a někdy

Amonit, foto: Benjamin Buttler

blokují důležité věci. Nemůžeš dát skvělou grafiku s informacemi o koncertu, protože ji algoritmus nezohlední. Líp fungují fotky nesmyslů, což mě občas frustruje.

Před několika lety ses z Prahy vrátil do rodného Liberce. Co máš na tomhle místě nejradší?

Zamiloval jsem si to tam už jako dítě. Liberec a okolí pro mě má zvláštní význam. Mám tam rodinu a skvělé vzpomínky. Přilehlé hory jsou navíc skvělé místo, kde si vyčistit hlavu. Praha pro mě stále zůstává důležitá, ale kdybych si měl vybrat, kde jsou moje kořeny, vím to jistě. Během pandemie jsme v Liberci zrekonstruovali byt a vytvořili si vysněný domov. Splnil se mi tak jeden z velkých snů. Vždycky jsem chtěl mít vlastní místo, které by přesně odpovídalo mým představám a uměleckému vnímání. Do budoucna ale ještě pár snů zbývá.

Jaké jsou hudební sny, které sis už splnil?

Mým snem v rámci české scény bylo spolupracovat s DJ Wichem, což se povedlo s albem Mezi prsty. Už jako dítě jsem si přál vydat album s krásným bookletem a být podepsaný u hudebního labelu, kterým se v realitě stalo Ty Nikdy. Mým snem bylo taky založit vlastní značku oblečení, a proto vznikl Garand Brand, který funguje už deset let. Teď bych si přál uspořádat výstavu obrazů, protože mám k malování blízko. Na střední škole jsem se věnoval malbě a sochařství, můj bratr je navíc akademický malíř. Když jsem studoval filmovou školu ve Zlíně, snil jsem o tom, že jednou natočím vlastní film. Ale zatím na tuhle příležitost čekám. Nejsem si jistý, jestli někdy přijde, ale pokud jo, musí jít o něco fakt výjimečného.

Režuruješ si vlastní videoklipy?

Ano, většinu svých videoklipů si režuruju nebo do natáčení aspoň vstupuju s vlastními nápady. Dřív jsem si jenom vymyslel koncept, nechal ho natočit a pak se věnoval střihu a postprodukcii.

Když si vzpomenu na to, co mě fakt dělá šťastným a zaručeně dokáže vyvést z temnoty, je to právě ten okamžik, kdy se ponořím do studia a tvořím hudbu. V tu chvíli dochází k sebeterapii.

Ale zjistil jsem, že je to časově náročné a že potřebuju tým lidí, kteří mi pomůžou. Často jsem se ale v procesu až moc angažoval a nenechával moc prostoru pro jejich vlastní kreativitu. Za poslední roky jsem našel skvělý tým a snažím se méně zasahovat, protože tak vzniká lepší energie. To mě taky naučilo, jak komunikovat a fungovat v týmu.

Do tvého týmu se už v době nahrávky Monology připojil

Foto: @peterhoopoe

Milan André Boronell, který loni produkoval tvou aktuální desku Amonit. Jak jste se dali dohromady?

Prvním impulzem naší spolupráce se stala skladba Reason. Tehdy jsem si uvědomil, jakou cestou se v hudbě vydám. Chtěl jsem, aby moje nová deska zněla podobně, a tak jsme se dohodli, že ji bude Milan André Boronell celou produkovat. Potom se k nám přidal mladý talent s pseudonymem Under My Pillow, který mě dostal svým remixem tracku Livin. Celé to postupně vyústilo ve fúzi dvou producentů, která mě strašně baví. Většina skladeb vznikala tak, že jsme se ráno sešli ve studiu a nahrávali podle dané atmosféry. Všechno vzniklo během těchto sessions a tentokrát jsme minimálně používali samply, bylo to skvělé. Under My Pillow zároveň zpívá a pracuje na sólovém albu. Dlouho jsem hledal člověka, který mě dokáže takhle inspirovat. Je mu přitom jen něco málo přes 20 let. Chtěl bych s ním spolupracovat i do budoucna.

Under My Pillow je slyšet třeba v tracku Jean-Michel, kde rapuješ, že to maluješ jako Basquiat. Odkazuješ tím hlavně na určité osobitý styl, kterým píšeš texty?

Myslím si, že jsem specifický interpret. I když v rapu může existovat proud nebo směr, já si vždycky беру svoje

střípky a skládám je do vlastního stylu. Zajímá mě, co se děje na scéně a kam se hudba ubírá, ale nikdy jsem jen slepě nenásledoval aktuální trendy. Vybírám si z nich fragmenty, které mě baví, a využívám je po svém. Tentokrát jsem nechtěl dělat další „rap o rapu“, ale spíš se vydat jiným, osobnějším směrem.

Amonit označuješ za odraz jednoho z nejtěžších období v tvém životě. Týká se hlavně tvého dědy, kterému jsi desku věnoval?

Ano, máš pravdu. Přišel covid a já ztratil dědu, který pro mě byl jedním z nejdůležitějších lidí v životě. Vždycky jsem si s ním rád povídal, byl pro mě takový guru. Bohužel jsem se s ním nemohl rozloučit. Začalo hodně těžké období. K tomu všemu jsme byli omezováni v setkávání s ostatními lidmi. Musel jsem se s tím vším vyrovnávat sám se sebou doma. Začal jsem se z toho vypisovat. Řítily se na mě různé problémy ve všech možných směrech, jedna věc přitahovala další. Utrhla se lavina událostí, které jsem se snažil uhýbat. Tu energii jsem nakonec vložil do alba.

Máš pocit, že jsi lavině uhnul?

Cítím se momentálně lépe, i když mám v hlavě vědomí, že lavina nebezpečí může znovu přijít. Podařilo se mi vyřešit spoustu věcí, ale pořád jsem složitá

umělecká duše, která se neustále vyvíjí a pracuje na sobě.

Přestože je Amonit velice osobní deska, objevilo se na ní několik hostů. Podle jakého klíče jsi je tentokrát vybíral?

Vybral jsem si lidi, kteří mě momentálně nejvíc baví a sám jejich tvorbu poslouchám. Nikdy mi nezáleží pouze na popularitě nebo třeba schopnosti udělat dobrý refrén. Snažím se výběr hostů různě kombinovat, aby se neopakovali a každý track měl svou vlastní sílu. Při tvorbě alba jsem měl napsáno kolem 40 tracků, ale vybral jsem jen 15. Celkově se mi zdá, že energie mezi mnou a hosty na desce zafungovala dobře.

Dovedeš vylíčit, co pro tebe Amonit osobně znamená, bez ohledu na tiskové zprávy a podobně?

Pro mě osobně znamená album Amonit nejvíc. Víím, že to zní jako klišé, ale opravdu. Jde o nejdůležitější desku, kterou jsem kdy udělal. Nosil jsem název Amonit v hlavě už předtím, než jsem vůbec začal psát texty. Koncept byl jasný od začátku a album je propracované nejen vizuálně, ale i v rámci spoluprací s dalšími hudebníky. Věci vznikaly postupně ve studiu, podobně jako když kapely nahrávají alba někde v izolaci mimo město. Tenhle postup mě hodně bavil – být s lidmi na místě, kde vzniká energie. Postupem let si uvědomuju, že chci zažívat celý tenhle tvůrčí proces s různými hudebníky.

Už víš, jaká bude tvá příští umělecká kapitola?

Momentálně zvažuju, jakým směrem se vydám. Chci se každopádně zaměřit na vlastní koncertování a podpořit kluky jako Under My Pillow nebo třeba Štěpán Urban. Hodlám jim pomoci s vydáním desek a taky managementem. Tahle role mě do budoucna láká, chtěl bych se stát mentorem a manažerem mladších umělců. Scénu znám z různých úhlů pohledu, zároveň se stále učím a hledám nové směry. Nechci se zaseknout na jednom místě, pořád vyhlížím nové výzvy. ☑

Česká dechová hudba je světový pojem

Pokud se chceme zamyslet nad dechovou hudbou a její současností, neobejdeme se bez malého ohlédnutí. Historie české dechové hudby sahá hodně daleko, tato hudba má u nás bohatou tradici, se kterou se v rámci celého světa mohou porovnávat jen tradice dechové hudby v Rakousku a Německu.

TEXT: VÁCLAV HLAVÁČEK

Měli bychom být na tyto tradice hrdí, ale ne vždy se to v současné době projevuje v podpoře tohoto žánru. V době Rakouska-Uherska to byli především čeští vojenští kapelníci (povětšinou i hudební skladatelé) a jednotliví hudebníci, kteří působili u různých vojenských hudeb po celé Evropě a svojí činností propagovali dechovou hudbu. Asi nejvýraznějšími osobnostmi té doby byli vojenský kapelník a hudební skladatel Julius Fučík (1872–1916) a zakladatel sokolské hudby v Kolíně František Kmoch (1848–1912). Byly to především velké dechové orchestry, které prezentovaly nejen koncertní dechovou hudbu, ale i skladby lidové, zvláště velice oblíbené pochody z pera Františka Kmocha. Po roce 1920 začaly vznikat i malé dechové orchestry. Mezi ty první patřil např. orchestr Antonína Borovičky. Pro tento typ orchestrů ale nebylo dost skladeb, a tak začali psát sami kapelníci. Začala se objevovat další nová jména autorů a kapelníků, jejichž

nové skladby si získávaly u posluchačů obrovskou popularitu a hrají se s velkým úspěchem dodnes u nás i po celé Evropě (Vacek, Vejvoda, Poncar).

Velmi mnoho malých dechovek začalo vznikat v padesátých letech. Věkový průměr dechových kapel ale postupně rosti a mladé to k dechovce moc netáhlo.

Velmi mnoho malých dechovek začalo vznikat v padesátých letech. Věkový průměr dechových kapel ale postupně rostl a mladé to k dechovce moc netáhlo. Nebylo divu. Způsob hry, nevyvážená tónová kultura a intonační prohřešky, po mnoho let neobnovovaný repertoár, ale i společenské uplatnění, to nebylo nic, co by zaujalo mladé muzikanty, motivované přirozenou touhou prezentovat se před svým okolím co nejefektivněji. Sice se objevily pokusy oživit dechovku převzetím skladeb z modernější oblasti, objevovala se nová aranžmá, počítající např. se synkopickými útvary melodických linií, která zaváděla do repertoáru dechovek i nové, modernější tance. Vše se ale dostávalo do rozporu s tradiční rytmikou, která pak působila mnohdy až groteskně. Zákonitě tyto snahy měly spíš jepičí život.

Velký zvrat v popularitě dechové hudby u nás přišel v roce 1972, kdy Jan Slabák založil Moravanku, která svými

instrumentacemi i osobitým pojetím vyvolala renesanci české dechové hudby nejen u nás, ale i v zahraničí. S tím přišla i větší mediální popularita žánru. Dechovka se objevovala pravidelně na televizních obrazovkách, ve vysílání rozhlasu, ale i v tištěných médiích. Po roce 1989 velmi mnoho našich kapel vyjždělo do zahraničí (např. Bojané, Budvarka, Gloria, Krajanka, Kumpanovi muzikanti, Mistříňanka, Strahovanka, Stříbrňanka, Šohajka, Túfaranka, Veselka, Žadovjáci), především do německy mluvících zemí, kde bylo běžné, že na koncerty přišlo 2000 i více lidí. Na druhou stranu bylo zrušeno mnoho velkých dechových orchestrů a dechová hudba se u nás, i kvůli nezájmu médií, pomalu dostávala do určité mediální izolace. Např. v roce 2000 proběhlo v Nizozemsku první mistrovství Evropy dechových orchestrů do 22 hudebníků. Vyhrála ho

Gloria Zdeňka Gurského, a u nás se o tom vlastně ani nevědělo, protože nezájem novinářů a médií byl až zarážející. Přitom v zahraničí se dostala kapela na první stránky deníků. To samé bylo v roce 2009, kdy v Praze za účasti tisíců diváků proběhl jubilejní, desátý ročník tohoto mistrovství.

V loňském roce hostila Praha Sounds of Žofín – světový festival dechových symfonických orchestrů. Bylo to největší mezinárodní setkání neprofesionálních orchestrů z celého světa, doplněných o špičkové české a zahraniční profesionální orchestry. Koncertovalo se v paláci Žofín, ve Valdštejnské zahradě Senátu Parlamentu ČR a v katedrále sv. Víta na Pražském hradě. V rámci Sounds of Žofín proběhlo i historicky první vystoupení United States Marine Band „The President's Own“, prestižního orchestru prezidenta Spojených států,

Velký zvrát v popularitě dechové hudby u nás přišel v roce 1972, kdy Jan Slabák založil Moravanku, která svými instrumentacemi i osobitým pojetím vyvolala renesanci české dechové hudby nejen u nás, ale i v zahraničí.

Národní dechový orchestr, foto: Petr Dyrč

Pernštejnka, foto: Ivana Šedová

Krajanka, foto: Kristina Hlaváčková

ktej byl založen v roce 1798 Kongresem USA. Součástí festivalu byl také jedinečný projekt WYWO – WASBE Youth Wind Orchestra (Mezinárodní dechový orchestr mladých), výběrový mezinárodní orchestr složený z hráčů našich dechových orchestrů ZUŠ a hráčů z 15 států čtyř kontinentů, který během týdne nacvičil náročný program a poté jím zakončil celý hudební festival na žofínském galakonzertu 23. července.

O celou akci byl obrovský zájem našich hudebníků a diváků, kteří zaplnili sály při všech koncertech. Opět ale bez většího zájmu médií. A takto bychom mohli pokračovat dále.

V současné době je největším problémem všeobecná hudební nevzdělanost našeho národa. Zatímco ve vyspělých zemích je hra na hudební nástroj jedním z předmětů na všech základních školách – někde volitelných, někde dokonce

Dechová hudba má však od počátku republiky v české kultuře nezaměnitelné a nezapomenutelné místo.

povinných – a hudební a estetická výchova má dva- až pětkrát větší prostor než u nás, je u nás jedna hodina hudební výchovy leckde považována za zbytečné plýtvání časem! Základní umělecké školy přes obrovskou snahu, v mnoha případech až sebeobětování řady pedagogů ve prospěch dětí, nemohou tyto mezery ani při nejlepší vůli vyplnit a napravit. Tento stav trvá již více generací, a mladé i střední generaci našich novinářů, politiků, úředníků či manažerů je potřeba plnohodnotného aktivního zájmového uměleckého využití zkonkretizovat. A co huře – v naprosté většině nejsou ani ochotni o této problematice polemizovat, natož vytvářet sebemenší podmínky pro hledání nápravy tohoto stavu. Pak se ale nemůžeme divit, když zcela vymizí určitá úcta k tradicím.

Dechová hudba má však od počátku republiky v české kultuře nezaměnitelné a nezapomenutelné místo. Přestože byla v posledních letech považována za úpadkový žánr a bylo jí předpovězeno, že nepřežije rok 2000, stále tady je i se svými příznivci a posluchači. Dnes hrají v mnoha dechových orchestrech špičkoví mladí muzikanti, absolventi konzervatoří a vysokých škol. V České republice se pořádá přes stovku festivalů a přehlídek dechové hudby ročně, vznikají stovky nových skladeb, ať už autorových, nebo úprav lidovek. V kapelách hrají skvělí mladí muzikanti, pro něž se píší velice náročné sólové skladby, aranžují se taneční písničky, církevní skladby, prostě dechová muzika jde svým směrem. Držím se názoru, že hudba jakéhokoliv žánru je buď dobrá, nebo špatná. A jestli je to dobrá, či špatná cesta pro dechovou hudbu – to ukáže až čas. ☒

František Ortmann

Mnoho let jsem fotil různé hudební festivaly, od Brutal Assault po Mighty Sounds, a současně velmi často tvořil studiové portréty pro různé umělce, od Hany Hegerové přes Karla Gotta po PSH. Když jsem před lety začal spolupracovat s týmem kolem Lucky Hájkové (LUFF Production), která mimo jiné pořádá slavnostní večery Cen Anděl, napadlo mě tyto věci skloubit, aby fotografie měly přesah a nebyly „jen“ fotkou na jeden večer. Poprvé jsem postavil fotostudio při předávání Cen Anděl 2018 ve Foru Karlín. Postupem času se z toho stala tradice a ve spolupráci s týmem Víti Váni (Kontralicht), Reného Tomaideše (FOMEI) a Matyáše Vordy stavím fotostudio při každém předávání Cen Anděl. Dnes již umělci vědí, co vznikne, a letos při předávání v Křižíkově pavilonu na pražském Výstavišti jsem ani nedokázal všechny, kdo měli zájem do studia přijít, vyfotografovat. Příští rok plánuji z těchto unikátních „andělských“ portrétů uspořádat ve spolupráci s LUFF výstavu.

Báru Polákovou jsem portrétoval přímo po udílení Cen Anděl ve Foru Karlín 6. 3. 2019. Studio jsem si postavil pod betonovým schodištěm, které mi vytvořilo zajímavé pozadí. Používal jsem záblesková světla Fomei. Bára toho večera získala Anděly za sólovou zpěvačku roku a videoklip roku.

Annet X je pro mě osobně jedním z největších objevů poslední doby. Annet X získala Anděla v roce 2021 za videoklip Bylo nebylo. Zajímavost je, že své studio jsem tentokrát postavil v Národní galerii, kde slavnostní ceremoniál probíhal, přímo pod VIP tribunou.

Fotografie z absolutně bizarní doby, kdy se vše zastavilo a nemohli jsme jezdit ani z okresu do okresu. Já dokumentoval svými Nikony natáčení Cen Anděl, které probíhalo ve skladech firmy Kontralicht asi dvě stě metrů za cedulí „konec Prahy“. Vzpomínám, jak mě každou noc po natáčení zastavila hlídka Policie ČR a chtěla po mně povolení k přejezdu z okresu do okresu. Druhý den jsem si ho napsal a podepsal a byl klid. Aneta Langerová na fotografii z 15. 3. 2021.

Lenka Dusilová v největším ateliéru České televize natočila videoklip Vlákna pro Ceny Anděl 2020. Matyáš Vorda vytvořil unikátní projekce, které za Lenkou tvořily úžasné obrazy.

David Žbirka převzal za svého zesnulého otce čtyři sošky Anděl při letošním předávání těchto hudebních cen. Oceněno bylo Mekyho album Posledné věci, kde v písni Nejsí sám David společně s Mekym zpívá. Tato skladba byla oceněna jako skladba roku.

Tato unikátní fotografie vznikla v Rudolfinu 27. 5. 2020, kde Vypsaná fixa společně s dechovou sekci natáčela klip k písni Krabička pod taktovkou Varhana Orchestroviče Bauera pro Ceny Anděl 2019. Byla to doba, kdy na ulicích nikdo nechodil a v sálech byli jen pavouci...

Další neuvěřitelný den díky Cenám Anděl. Vladimír Mišík ve své oblíbené letenské hospůdce přijímal gratulanty, kteří mu předávali Anděly v ročníku 2019. Jednoho z mnoha Vladimírovi předal Meko Žbirka. Celkem získal Vladimír v ročníku 2019 šest Andělů!!!

Chinaski na Letišti Václava Havla uprostřed doby temna, tedy doby „čínské covidové chřipky“. Anděle tenkrát neměli slavnostní večer, protože jsme se nesměli scházet a veřejná kultura byla zcela zmrazena. Proto produkce Cen Anděl v čele s Luckou Hájkovou vymyslela sérii klipů, které se natáčely na těchto zamčených, opuštěných místech. Zvláštní doba...

7krát3 a Rytmus poté, co dokončili natáčení videoklipu Bleju vibe v produkci LUFF Production.

6. 6. 2020 všude „zuřít“ covid, a tak se Ceny Anděl předávaly vítězům na různých místech. Hugo Toxxx toho roku získal Anděla v kategorii rap a do jeho studia mu ho přijel předat Jakub Strach aka NobodyListen.

Ewa Farna na střeše domu Radost na pražském Žižkově. Ewa celým ročníkem Cen Anděl 2019 provázela. Zažít západ slunce na střeše jednoho z nejvyšších domů v Praze bylo magické.

šuplíky textářů

Blues o spolykaných slozech

Text:
Jiří Žáček
Zastupován OSA
od roku 1984,
v databázi má
registrováno
1 211 hudebních děl

Hudba:
Michal Prokop
Zastupován OSA
od roku 1989,
v databázi má
registrováno
63 hudebních děl

Existuje nějaká hranice mezi poezií a písňovými texty? Já ji nevidím, ale vím, že někteří básníci striktně oddělují tyto dvě kapitoly své tvorby, vzpomínám si například na své debaty na toto téma s Pavlem Šrutem. Jiří Žáček, pokud vím, nikdy nenapsal žádný písňový text, a přesto se stal spoluautorem spousty písniček. Vznikly totiž zhudebněním jeho veršů, které předtím vyšly v jeho sbírkách poezie. Tak jsem i já v roce 1983, v době, kdy jsem začal pracovat na projektu, který později dostal název Kolej Yesterday, začal hledat něco, co by pro mě bylo slovní inspirací ke skládání písniček. A tak jsem narazil na útlou knížečku poezie s názvem Okurková sezóna, básnickou sbírku miniatur, které napsal pro mě tehdy ještě málo známý básník mé generace Jiří Žáček. Tam jsem objevil hned tři básničky, které jsem začal zhudebňovat, protože mě prostě oslovily současným jazykem a tématy, která mně, rockerovi, byla blízká. Ta, která se stala zdaleka nejnámější, koluje dnes sice mezi lidmi pod všelijakými názvy, ale v té knížce vypadala takhle:

Michal Prokop

Jasně že ti dlužím spoustu hezkejch slov
Se mnou, děvče, nemáš na ně kliku
Dávno už je umím všechny nazpaměť
Jenomže mi vážnou na jazyku

Takový ty slova jako čmeláčci
Huňatý a milý s kapkou medu
Stokrát ti je v duchu šeptám do ucha
Ale znáš mě — řečnit nedovedu

Tak mi promiň, děvče, snad to napravím
Můj ty smutku, já si dám tu práci
Vyklopím je všechny aspoň naposled
Až si pro mě přijdou
Funebráci

Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd. Info pište stručně a jasně, popřípadě doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

nástěnka

Mladá zpěvačka a skladatelka arménského původu Pam Rabbit patří k nejvýraznějším objevům české hudební scény.

Vydala nový videoklip k písni DM „friends“, který podtrhuje zpěvaččinu osobitost, smysl pro humor i sarkasmus. Text písně začala skládat s kamarádem Michaelem Nováčkem, finální podobu doladila jako obvykle s Filipem Vlčkem. Velkým otazníkem byl refrén, pro který chtěla původně napsat slova. Nakonec si uvědomila, že tato část musí zůstat prázdná. „Jen díky tomu vyleze ta melancholie, kterou jsem chtěla předat,“ říká Pam Rabbit. Video najdete na jejím kanále na YouTube.

Arakain oslavuje čtvrtstoletí Apage Satanas výpravou reedicí!

Třináctku původních skladeb na výroční reedici navíc doplňuje pět dobových bonusů, které jsou k dispozici jak na 2LP, tak na CD i v digitální verzi. Deska Apage Satanias byla a je konzistentní nahrávkou, v níž si každý našel svoje. Přinesla návrat k tvrdší formě heavymetalové muziky, od níž kapela na předchozích počinech lehce ukročila. Na Apage Satanias však jako kdyby si Arakain vzpomněl na své thrashmetalové časy a mnohem více přitlačil na pilu. Kvintet

Brichta, Kub, Mach, Urban, Žežulka ale přitom nezapomínal na podstatu písničky, na groove, melodické linky ani klenuté zpěvy.

Mezinárodní festival současného umění Forfest zahájil 34. ročník.

Festival se koná každoročně v Kroměříži a dalších moravských městech (letos také Olomouc a Kojetín) vždy od přelomu června a července a trvá do září. Uskuteční se téměř tři desítky koncertů, zejména autorské koncerty Karla Martínka, Františka Fialy, Františka G. Emmerta, Zdeňka Krále a amerického skladatele Daniela Kessnera. Některé večery připomenou díla českých skladatelů – letošních jubilatů (např. Karel Hába, * 1898, Ilja Hurník, † 2013). Zahraníční soudobou tvorbu přiblížil koncert ve spolupráci s festivalem MaskFest San Marino, v Kroměříži vystoupí mezinárodní komorní orchestr mladých hudebníků OYO. Součástí programu jsou

i kompoziční kurzy pro mladé skladatele Postfest.

Rocková parta Škwor letos slaví 25 let na scéně.

Kromě narozeninového „dvojáku“ 6. a 7. října v pražském O2 universu představí nové album, v pořadí již jedenáctou řadovku, jež bude poprvé exkluzivně v prodeji právě v O2 universu. Nyní vydali pilotní vizuálně speciální singl Sobě věrně. Jak už název napovídá, kapela si i na novince zachovává signifikantní rukopis, který jí během čtvrtstoletí kariéry přinesl popularitu zdaleka nejen u typických rockových fanoušků. Skladbě dominuje strhující tempo, výrazná melodická linka, přesvědčivý text a vokální projev Petra Hrdličky. Video vzniklo pod režisérskou taktovkou Michala Škořepy.

Divokej Bill slaví 25. výročí s albem Bazilišek obsahujícím sestavu dvanácti nových nahrávek, jež doplňuje letní tour.

Divokej Bill na albu neztrácí nic ze své typické melodičnosti a zpěvnosti. Na 25 pečlivě vybraných místech pod širým nebem zazní vždy minimálně 25 skladeb plus přídavky, přičemž Bazilišek bude zastoupený hned šestkrát. „Chybět ale samozřejmě nebudou ani všechny provařené pecky, co mají lidi

rádi! Chceme, aby to byla jízda. Denně zkoušíme, snažíme se zhubnout a zocelit hlasivky i játra. Jako vždycky je to pro nás velká radost, ale taky velká výzva a zodpovědnost. Nálada na palubě je skvělá, moc se těšíme,“ láká kapela na své narozeninové oslavy, které si navíc prodlouží až do příštího roku, konkrétně do 19. ledna 2024, kdy vše vyvrcholí speciálním koncertem v pražské O2 areně.

Hudebník Voxel je známý především s kytarou v ruce.

Svou tvorbu však chtěl svým fanouškům trochu zpestřit, a připravil překvapení v podobě čardáše, který nazval Gypsy mix. Spojil tři romské písně – Mamo Dado, Aven Romale a Pas O Panori –, přizval svou ženu, kapelu, houslistu Jana Fojtů, cimbalistu Michala Procházkou a Jakuba Děkana coby romského barona. Vznikla tak píseň plná romských rytů i energie a klip, který Voxel pojal jako oslavu pro známé v sousedské zahradě. Videoklip najdete na Voxelově kanále YouTube.

Mladí ladí FEST

Hvězdnou sestavu představitelů světové jazzové a experimentální scény na festivalu Mladí ladí FEST rozšíří živelný americký baskytarista a držitel Grammy MonoNeon, který má na svém kontě mimo jiné spolupráci s Princem a je kritikou označován za jednoho

z nejkreativnějších umělců současnosti. Dalším novým jménem je progresivní bruselský kvartet ECHT!, který na pódiu oslňuje nejen energickou show, ale i muzikantskou zručností. Doplní tak již oznámeného britského multiinstrumentalistu a producenta Alfu Mista, v angličtině, švédštině i španělštině rapující songwriterku Yarah Bravo nebo londýnského klávesistu a DJ Kamaala Williamse. Návštěvníci se mohou těšit i na pianistku a skladatelku Mariu Chiaru Argirò nebo na domácí formaci Metastavy. Festival Mladí ladí FEST se uskuteční 28. října v halách 13 a 17 Holešovické tržnice, která aktuálně prochází rozsáhlou proměnou. Unikátní místo festivalu poskytne nejen patřičné zázemí pro indoorovou akci tohoto rozsahu, ale jeho nezaměnitelný genius loci také podtrhne festivalovou atmosféru. Více informací je k dispozici na www.mladiladijazz.cz.

Arleta, holka, co bourá hranice a mění českou rapovou scénu.

Přináší znepokojivý, tajemný a současně křehký hlas nové generace. Symbolem nového EP Starstable, na němž spolupracovala s producentem MDMX, je její láska ke koním. Kůň jako symbol krásy, pravdy a vznešenosti se prolíná všemi šesti skladbami. Na novince se podíleli i tři hosté – Hugo Toxxx, Yeezuz2020 a Rohony.

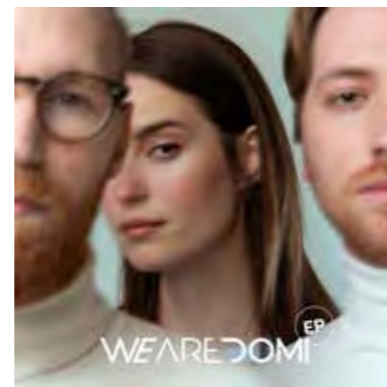
Arleta nabízí vlastní zvuk překračující hranice rapu. Nebojí se probouzet dosud neotevřená témata ani feministické názory. Ve své tvorbě prolíná temnou a drzou stránku s tou křehkou a stydlivou. Starstable vnáší téma kapitalismu a přiznané touhy po luxusu a penězích.

Mirek Kemel

Hudebník a karikaturista Mirek Kemel představil novou poetickou skladbu Oči pod ledem z připravovaného alba a chystá se slavit jubileum koncertem 19. října v pražském Paláci Akropolis. Na pódiu se objeví řada mimořádných hostů. Prvním zveřejněným muzikantem je Jarda Svoboda. Videoklip ke skladbě natočil bubeník a občasný Mirkův spoluhráč Miloš Dvořáček.

We Are Domi

Česko-norská kapela We Are Domi vydala debutové EP, jednoduše nazvané We Are Domi, které se zaměřuje na sebezpečí, nostalgii a odráží životní události všech členů. We Are Domi mixují osobitý jemný vokál Dominiky Haškové, inovativní smyčcové kytary Caspera Hatlestada a hypnotizující syntetizátory Benjaminu Rekstada. Album vzniklo ve spolupráci s producenty z Norska, Velké Británie, Švýcarska, Finska a Rakouska. Různorodost výběru producentů dodala každé skladbě vlastní, jedinečný styl. Výsledkem je šest odvážných skladeb s dynamickým moderním zvukem, kterým kapela dokazuje svůj talent, kreativitu a mezinárodní přesah.

Nová alba

AJ Brix

Nemůžu tě držet za ruku

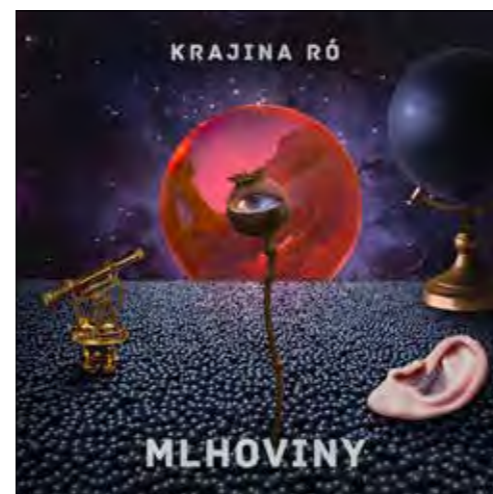
Raper AJ Brix přichází se svým debutovým albem, které představuje třináctitrackový příběh. Album je složené ze singlů, které zrcadlí raperovu životní etapu. Společně s albem vydal chytlavý track Chanel. Většina alba se nahrávala ve studiu Unbeatable, kde zvuk dělal sound engineer a producent Štěpán „Stewe“ Bárta. Brněnskou stopu nechal na tracích Tracey, Půlnoci a Nějaká doba producent D.Kop a svůj podíl na albu má i raperův A&R ze SkyBoxu (Universal Music) Dobrin.

Patrik Malý

Pokoj č. 7

Zpěvák a songwriter Patrik Malý patří k nadějným tvářím současného popu. Deska s názvem Pokoj č. 7 představuje čistou lásku k hudbě, je vyústěním období, kdy byl talentovaný zpěvák s charismatickým hlasem na své životní křižovatce, a také završením jeho covidové tvorby. Album přináší celkem 6 skladeb, které nabízí moderní zvuk současné pop-music. Úvodní píseň z alba Všechno nic neznamená, k níž vznikl také videoklip, je zároveň poslední skladbou, kterou na album napsal. O hudební produkci i režii klipu se postarali členové kapely John Wolfhooker. Novinka je k dispozici na všech streamovacích platformách a kanále YouTube.

Krajina Ró

Mlhoviny

Na druhém albu kapely Krajina Ró se propojil zkušený hudebník Michal Němec z Jablkoně s triem The BladderStones a zpěvačkou Annou Břenkovou. Krajina Ró na něm dospěla, lehce ztuhla a místy i zprůzračněla. Klíčovou úlohu během příprav desky hrál hudební i lidský dialog Michala Němce a o dvě generace mladšího kytaristy Tomáše Frolíka. Mlhoviny jsou albem barevným, místy rockově úderným, jinde zase až romanticky křehkým, ale především albem písničkovým. Album obsahuje 10 původních písniček s českými texty.

Melissa

Folk

Melissa se po instrumentálním albu a Due – Part II, které je prací autorského dua kytaristy Petra Kohoutka a houslistky Lídy Hájkové, vrátila v kompletní sestavě se zpěvačkou Lucií Strnadovou a perkusistou Adamem Langrem k zpívané desce Folk. Autoři se tentokrát inspirovali venkovem na jedné straně a rockovými kořeny na straně druhé. V písni Šašek hostuje harfenistka Pavla Novotná a v albové verzi skladby Kostky bubeník skupiny Olympic Martin Vajgl, na baskytaru v ní hostuje Petr „Bob“ Šťastný ze skupiny Turbo. Důraz se klade i na texty a Melissa si od svých folkmetalových kořenů nyní hledá vlastní cestu a místo s muzikou akustickou.

Václav Maňas

Kudy láska chodí

V rytmu swingu, beatu a blues laděné CD Kudy láska chodí vyšlo u příležitosti nedávného životního jubilea skladatele Václava Maňase ml. CD obsahuje i skladby dalších autorů, zabývající se každodenními životními problémy lidí na scestí (Gamblér, Marnivá dívka, Řekněte), ale i památkou známých osobností, jako např. Libušky Šafránkové (Polední zvony) nebo básníka Václava Hraběte (Básník beatníků). Za zmínku stojí i trezorová píseň Přej, obě písně v podání Leony Machálkové a instrumentální sóla Felixe Slováčka ve skladbách Tehdy padal sníh a Ty, kdo v dobrém přicházíš.

Daniel Matejča

Šest sonát pro sólové housle Eugèna Ysaÿea

Talentovaný houslista Daniel Matejča, vycházející hvězda klasické hudby, dokázal na svém prvním albu ztvárnit bohatství a rozmanitost mistrovského díla belgického skladatele Eugèna Ysaÿea Šest sonát pro sólové housle. Tento pozoruhodný cyklus spojuje barokní inspiraci s moderními technikami a vyjadřuje hlubokou úctu k Bachovi i jeho současníkům. Supraphon posunul skladatelův koncept starý sto let do 21. století a pro Daniela Matejču objednal u české skladatelky Jany Vöröšové kompozici odražející Ysaÿeovy sonáty i muzikálnost a virtuozitu mladého houslisty.

Nové knihy

Vojtěch Lindaur

Manitou sin desi

Tato kniha vznikala pět let, v bolestech a stíhána nepřízní osudu. Ale nakonec je tady! Na Vojtěcha Lindaura (1957–2018) v ní vzpomínají rodinní příslušníci, přátelé z dětství a mládí, kolegové z hudebních časopisů i dalších projektů, na kterých se podílel, hudebníci, o kterých psal. Představují jej jako mnohovrstevnatou osobnost s širokým spektrem zájmů od umění výtvarných k těm kulinárním. I odsud se ale kniha vrací k jeho osudovému tématu, jímž byla hudba a psaní o ní. Může sloužit jako východisko k budoucí biografii a soubornému vydání jeho publikovaných textů nebo výboru z nich. Případně jako kaleidoskop vzpomínek na život a dílo výjimečného člověka, jenž po sobě zanechal stopu, která bude zřetelná ještě dlouho.

Robert Rytina

Andělé s vlčím cejchem

Slavní hudebníci ve stínu hákového kříže. Po úspěšném titulu Reinhard Heydrich: Kat, který miloval hudbu, vydaném v roce 2019 a nominovaném v anketě Audiokniha roku, přichází vydavatelství Tebenas s další novinkou z pera hudebního publicisty Roberta Rytiny. Audiokniha Andělé s vlčím cejchem se rovněž vrací do éry Hitlerovy třetí říše. Všíhá si osudů slavných hudebníků, kteří si své „vlčí cejchy“ z tohoto období nesli mnohdy ještě dlouho po druhé světové válce. Někdo spolupracoval s nacistickou mocí dobrovolně, jiný byl brutálně přinucen, nemnozí statečně vzdorovali. Ve dvanácti příbězích líčí Robert Rytina často dramatické a v mnoha případech málo známé životní osudy hudebních legend, jimiž byli skladatelé Franz Lehár, Richard Strauss nebo Carl Orff, dirigenti Herbert von Karajan a Wilhelm Furtwängler, pěvkyně Elisabeth Schwarzkopf a Kirsten Flagstad a mnozí další. Každá z kapitol se skládá ze dvou částí.

OPUSTILI NÁS

Milan Schelinger (70) — skladatel, textař

zastupován od 1984

V databázi má registrováno 51 hudebních děl

Marek Kopelent (90) — skladatel

zastupován od 1957

V databázi má registrováno 168 hudebních děl

Tomáš Svoboda (83) — skladatel

zastupován od 1958

V databázi má registrováno 177 registrovaných děl

Hey Siri aneb připravujeme se na život s umělou inteligencí

Již v roce 1919 jsme byli založeni s ambicí vytvořit ekonomicky stabilní prostředí a pomáhat budovat hudební trh, kde skladatelé, textaři a hudební nakladatelé obdrží spravedlivou odměnu od těch, kteří hudbu poslouchají a používají ke svému podnikání. Pouze v případě, kdy se autorské odměny dostávají k samotným tvůrcům, lze hovořit o zdravém hudebním ekosystému. Z fungující ochrany práv autorů budou těžit nejen dnešní autoři a konzumenti autorských děl, ale je nezbytným základem pro budoucí hudební tvorbu.

Tyto fundamenty by měli mít na paměti především zákonodárci, kteří poslední novelou autorského zákona práva autorů a umělců spíše oslabili. Poslanec-ka sněmovna drtivou většinou hlasů schválila úpravu zákona, kterou připravili Piráti a pod kterou se spolupodepsala KDU-ČSL. Úpravu zákona, která nemá v Evropě obdoby, jde proti principům ochrany duševního vlastnictví garantovaným Všeobecnou deklarací lidských práv, Bernské úmluvě i samotným pramenům evropského práva. Proti znění zákona se vyjádřila celá řada senátorů, ale s ohledem na časovou tíseň, do které se Česká republika dostala

s implementací evropských směrnic, Senát k návrhu zákona nepřijal žádné stanovisko, tedy ani jej neschválil, ale ani jej nezamítl. Piráti též očesali ostny zákona, které měly posílit postavení autorů a umělců vůči digitálním platformám a úložišťům. Vykročili však přesně opačným směrem a proti záměru EU. Ve svém snažení Piráti systematicky oslabují pozici domácí hudební scény ve prospěch nadnárodních korporací a dovozu zahraniční hudební tvorby, která se ve svých domovských zemích těší zasloužené podpoře.

I přesto v OSA neustále přemýšlíme nad další modernizací našich systémů

a služeb. Naši firemní kulturu budujeme na základech svobodného prostředí a principech důvěry. Věříme, že v lidech většinou převažují dobré stránky lidství. Klademe tím zároveň na každého jednotlivce velký díl osobní odpovědnosti. Snažíme se stavět naše zaměstnance do samého srdce organizace, aby se cítili ještě více motivováni a pozitivně spjati se značkou OSA. Jsme přesvědčeni, že svobodná společnost je kreativnější a bohatší na nápady a že ve výsledku z toho bude profitovat celá firma, nevyjímaje autory a hudební nakladatele, kterých OSA zastupuje přes 3,5 milionu z celého světa.

Jsem přesvědčen, že stavíme zdravé základy firemní kultury OSA, které nám pomohou žít v synergii s umělou inteligencí a těžit z ní pozitivita, která s sebou bezesporu přináší. Patřím mezi velké příznivce umělé inteligence nebo řekněme nástrojů a technologií, které umí komunikovat a vytvářet s pomocí člověka obrazy nebo i hudbu. Hovořím o nástrojích jako ChatGPT nebo Midjourney. Je fascinující a děsivé zároveň, co již tyto systémy v prozatím velmi nezralé podobě dokážou. Někdo namítne, že člověk vždycky dokázal velké vynálezy zneužít proti člověku samému, ať to byl dynamit, nebo jaderná energie. Přesto i tyto vynálezy přinesly násobně více užitku.

Slovní spojení „umělá inteligence“ dnes zcela opanovalo mediální prostor. Rojí se spekulace o tom, jaká zaměstnání zaniknou. Už se tolik nezdůrazňuje, že tato technologie může nahradit často únavné a donekonečna se opakující úlohy nebo dotazy. Lidé, kteří pracují na takových pozicích, získají úžasný nástroj, jenž jim umožní věnovat se činnostem, které je budou bavit. A to nemluvím o příležitosti dostat kvalitní a v rámci možností i efektivní zdravotní péči do odlehlých lokalit. Neměli bychom se bránit umělé inteligenci, nebo se jí dokonce

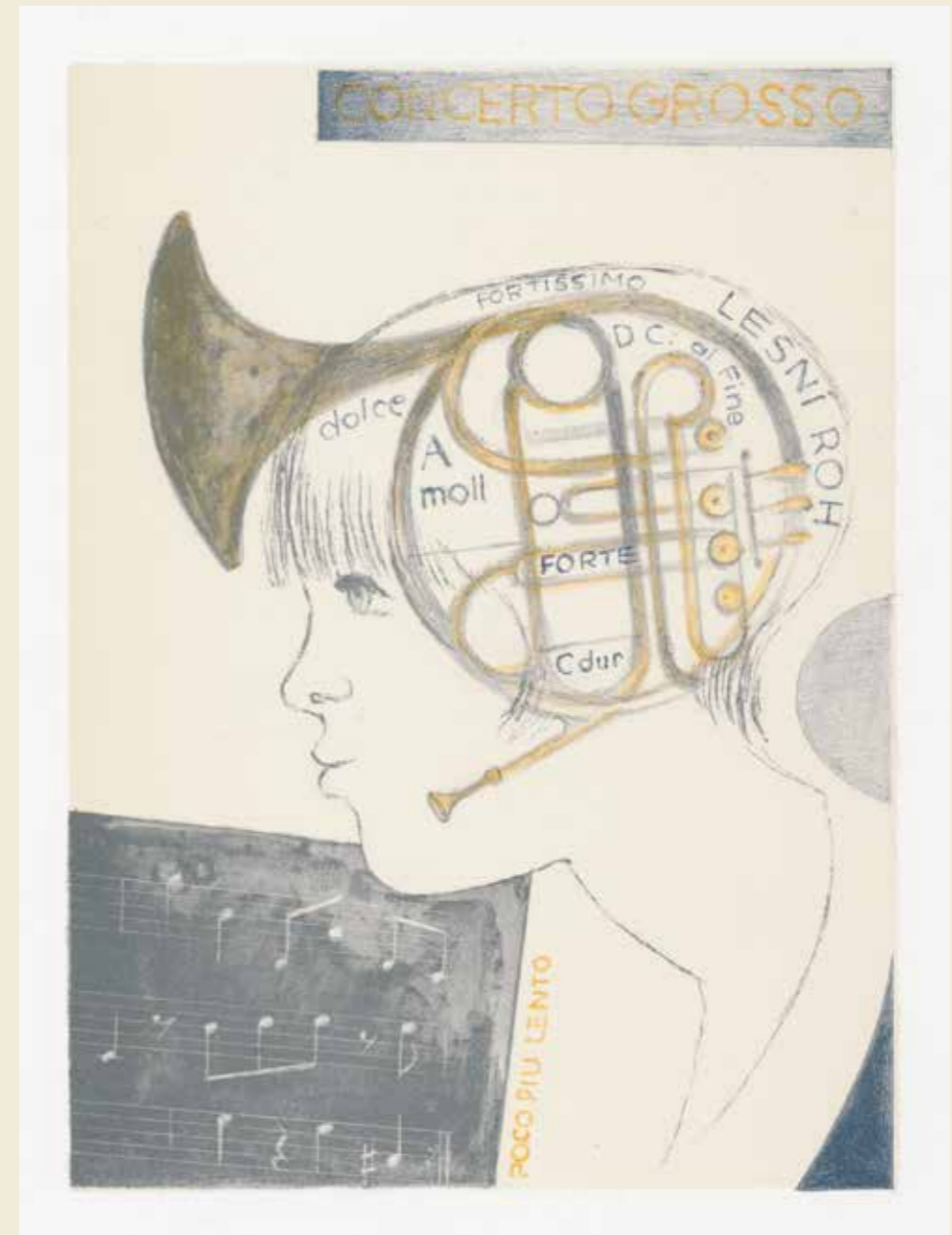
apriori bát, ale měli bychom se naučit s ní efektivně pracovat a spolupracovat. Koneckonců ona se již dlouhé roky po troškách vkrádá do našich životů. Jsem toho názoru, že je potřeba být na život s umělou inteligencí dobře připravený a vědomostně vybavený. A věřím, že v OSA děláme vše pro to, abychom maximálně vytěžili pozitivita, která s sebou tato technologie přináší, a eliminovali její negativa. Určitě bude potřeba citlivě regulovat použití technologií umělé inteligence pomocí zákona. Snad budou zákonodárci prozíravější, než tomu bylo a je v prostředí internetu.

Umělá inteligence a její nástroje jistě prostoupí i prostorem hudební tvorby. Je pravděpodobné, že budeme zahlceni různými pokusy o vytváření hudby na základě jednoduchého zadání, tak jako vytváří obrázky například Midjourney. Možná nás čeká doslova tsunami takové „rádoby hudby“ bez autorského vnosu lidské bytosti. Lidé budou doslova přehlaceni shlukem různých zvuků. Ale já osobně si myslím, že to bude zásadní moment pro erupci, která vyvrhne na povrch opět hudbu v ryzí podobě, hudbu plnou života, katarze lidské duše, zkrátka hudbu vytvořenou s výrazným přispěním lidské bytosti. Nemám obavu

o hudbu napsanou člověkem, ta si vždy nalezne svůj důstojný prostor a své posluchače. Možná to bude právě hudba, která otiskne lidskou duši a mysl do té umělé v udržitelné symbióze. Nové technologie ve spojení s lidskou duší a citem mohou nabídnout ještě barvitější svět a nový rozměr autorské hudební tvorby. A my v OSA budeme připraveni nabídnout skladatelům, textařům a hudebním nakladatelům moderní služby poplatné 21. století.

Krásné léto přeje

Roman Strejček
předseda představenstva OSA

Concerto grosso – Lesní roh

Jiří Suchý

Básník, textař, spisovatel, klaun, herec, filmař, zpěvák, skladatel, hudebník, zakladatel divadla Semafor se narodil 1. 10. 1931 v Plzni, vyrůstal v Klatovech a od roku 1937 v Praze. Už jako dítě školou povinně začal se dvěma svými budoucími profesemi, ilustroval školní časopis *Veška* (tj. *Veselá škola*) a zpíval v kostele. Od roku 1947 pracoval jako reklamní grafik v ateliéru BaR, později v Propagační tvorbě. Počínaje rokem 1958 se věnuje divadlu a výtvarná aktivita se mu stala koníčkem. Má za sebou 91 výstav v ČR i v zahraničí. Spolupracoval s Voskovcem a Werichem, Viktorem Sodomou, Miroslavem Horníčkem, Jiřím Šlitrem a dalšími.

**myslíme
na hudbu**

JIŽ OD ROKU 1919

Composers Summit

Paulie Garand

Kašpárek v rohlíku

Dymytry

Vypsaná fixa

WWW.OSA.CZ/AUTOR-IN